

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **PRASATA A VEPŘOVÉ MASO**

2021

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe
AMI, Vieh und Fleisch
Český statistický úřad
EUROSTAT
Generální ředitelství cel
Meat and Livestock Commission
Ministerstvo zemědělství
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
Státní veterinární správa ČR
Státní zemědělský intervenční fond, a.s.
Svaz chovatelů prasat, z.s.
United States Department of Agricultural
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor zemědělských komodit

Autor:

Ing. Libor Vališ, Ph.D.

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva „Prasata a vepřové maso“ byla autorem zpracována samostatně s použitím pramenů ve zprávě uvedených. Navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Prasata a vepřové maso“, která byla vydána v červenci 2020.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad chovatelů, studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:

Dmitry Kalinovsky/Shutterstock.com

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-613-2, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
PRASATA
A VEPŘOVÉ MASO

ČERVENEC
2021

OBSAH

ÚVOD	3
SOUHRN	3
A. Chov prasat a produkce vepřového masa	5
1. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice	5
2. Světový trh s vepřovým masem	13
3. Trh s vepřovým masem v EU	20
B. Ekonomika výroby vepřového masa v ČR a EU	28
C. Zpracovatelský průmysl	36
D. Klasifikace jatečně upravených těl	40
E. Šlechtění a hybridizační programy v chovu prasat v České republice	41
F. Produkce obilovin a výroba krmných směsí	44
1. Produkce obilovin	44
2. Výroba krmných směsí	46
3. Krmné směsi pro prasata	47
G. Spotřeba masa, kvalita a bezpečnost potravin ve vztahu k vepřovému masu	49
1. Spotřeba vepřového masa	49
2. Kvalita a bezpečnost potravin	49
H. Opatření ve veterinární oblasti	51
1. Africký mor prasat	51
2. Klasický mor prasat	53
3. Vezikulární choroba prasat	53
4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat	54
5. Brucelóza prasat	54
I. Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC)	56
J. Dotační politika	60
1. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2021	60
2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2020	75
K. Program rozvoje venkova na období 2014–2020	76
L. Opatření administrovaná prostřednictvím PGRLF	78
M. Opatření administrovaná prostřednictvím SZIF	80
N. Legislativní předpisy a přehled dovozních cel	83

ÚVOD

Ministerstvo zemědělství České republiky vydává Situační a výhledovou zprávu Prasata a vepřové maso, jejímž cílem je informovat odbornou veřejnost, zástupce příslušných vzdělávacích a vědeckých institucí, a také studenty zemědělských nebo ekonomických škol o vývoji a aktuální situaci v produkci a spotřebě vepřového masa ve světě, v Evropské unii a v České republice. Současně předkládáme vyhodnocení ekonomiky výroby vepřového masa, jeho využití ve zpracovatelském průmyslu a výsledky hodnocení aparativní klasifikace jatečných prasat. Situační zpráva je určena i laické veřejnosti, která sleduje problematiku chovu prasat, výroby i kvality vepřového masa a požaduje podrobnější informace týkající se současného stavu zemědělství.

V dalších kapitolách je popsána šlechtitelská činnost v chovu prasat v České republice, produkce obilovin a výroba krmných směsí pro živočišnou výrobu, kvalita a bezpečnost potravin, výsledky veterinárních zdravotních zkoušek a opatření integrované prevence a omezování znečištění.

Dále Situační a výhledová zpráva zmiňuje oblast dotační politiky v chovu prasat, především národní dotace hrazené z rozpočtu České republiky, ale i dotace poskytované prostřednictvím Programu rozvoje venkova 2014–2020.

V poslední stati předkládáme přehled současných platných právních předpisů Evropské unie a České republiky, týkajících se chovu prasat a přehled dovozních cel.

SOUHRN

Trh s vepřovým masem v České republice byl v roce 2020 v tomto sektoru výrazně ovlivněn situací v EU, ale i ve světě. V důsledku výskytu pandemie COVID-19 došlo v ČR k omezením, která vyplynula z uzavření provozů veřejného stravování. Dalším faktorem, který výrazně ovlivnil situaci na trhu s touto komoditou byla pokračující hrozba šíření afrického moru prasat (AMP). Výslednicí těchto vlivů bylo značné omezení exportních možností, převis nabídky jatečných prasat i selat na tuzemském i unijním trhu a následně tím ovlivněný výrazný propad cen za tuto živočišnou komoditu.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo dle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2021 v ČR chováno 1 518 tis. ks prasat, z toho 90 tis. ks prasníc. V porovnání ke stejnému datu roku 2020 došlo v roce 2021 k mírnému nárůstu tohoto statistického ukazatele jak v počtu prasat celkem o 19 tis. ks (tj. o 1,3 %), tak v počtu prasníc o 2 tis. ks (tj. o 2,3 %). Ve srovnání s početními stavy uváděnými ČSÚ prostřednictvím výsledků chovu prasat k 31. 12. 2020 došlo v prvním čtvrtletí 2021 naopak k poklesu celkového počtu prasat, a to o 28 tis. ks (tj. o 2 %) a rovněž k poklesu počtu chovaných prasníc o 2 tis. ks, tj. o 2,2 %.

Současně v roce 2020 pokračoval dlouhodobý trend progresu u reprodukčních ukazatelů v chovu prasat. Dynamika tohoto trendu je odrazem kvalitní a intenzivní šlechtitelské práce a zvyšujícího se selekčního tlaku v chovu prasníc, významné podpory k ozdravení chovů a pokračujícím úbytkem méně efektivních podniků. V reprodukčních ukazatelích dosahují čeští chovatelé úrovně vyspělých evropských zemí.

Ve srovnání s rokem 2019 bylo v roce 2020 narozeno ročně na prasnici o 0,4 selete více (32,8 ks) a o stejný ekvivalent selete více odchováno, tedy o 0,4 ks (29,3 ks). Za uplynulé pětileté období bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 2,4 selat více, zatímco úhyn selat do odstavu zůstal prakticky totožný.

Trend dlouhodobého snižování počtu poražených prasat bez prasníc a kanců se v ČR zastavil. V roce 2020 bylo poraženo 2 230 tis. ks prasat (bez prasníc a kanců), což je oproti roku 2019 prakticky totožný početní objem (pokles pouze o 19 tis. ks, tj. o 0,8 %). Vzhledem k vyšší průměrné porážkové hmotnosti v roce 2020 (118,4 kg) oproti roku 2019 (116,2 kg) byl dokonce v hmotnostním vyjádření poražen nepatrně větší objem jatečných prasat, a to 264,2 tis. t ž. hm. (o 2,8 tis. t ž. hm. více).

Po výrazném nárůstu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v roce 2019 a stagnaci v prvním čtvrtletí roku 2020 byl v ČR zaznamenán dynamický a značný propad CZV za tuto zemědělskou komoditu. Tento pokles cen pokračoval i v prvním kvartále roku 2021. Průměrná cena jatečných prasat placená zemědělským výrobcům byla v roce 2020 sice na úrovni 31,64 Kč/kg živé hmotnosti, avšak během tohoto sledovaného roku poklesla CZV o 11,45 Kč/kg ž. hm., což bylo bezmála o 30 %.

Konkurenceschopnost sektoru vepřového masa dokumentuje bilance zahraničního obchodu s touto komoditou. Celkové saldo ve vepřovém mase včetně živých prasat vykázalo v roce 2020 ve finančním vyjádření hodnotu -13,5 mld. Kč, což je o 447 mil. Kč (tj. o 3,3 %) méně než v roce 2019. Z dlouhodobého hlediska však vyplývá trend postupného prohlubování záporného salda zahraničního obchodu.

Rok 2020 byl charakterizován dalším poklesem **dovozu** živých prasat, ačkoliv tento pokles nebyl zdaleka tak výrazný jako v minulých letech. Meziročně bylo v roce 2020 dovezeno o 10,3 tis. ks (o 9,5 %) méně prasat než v roce 2019. Naopak v hmotnostním vyjádření byl dovoz živých prasat v roce 2020 prakticky totožný jako v roce 2019. To svědčí o mírném zvýšení hmotnosti dovážených prasat v roce 2020. Dovoz živých prasat byl realizován především zástavovými zvířaty. Na importu živých prasat se v roce 2020 podíleli prakticky tři dovozci, a to Německo (38 %), Slovensko (28 %) a Dánsko (26 %).

V roce 2020 byl zaznamenán nepatrný nárůst **vývozu** živých prasat. Celkem bylo vyvezeno 519,1 tis. ks živých prasat (41,5 tis. t ž. hm.) za 1 515 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2019 to byl nárůst o 10,1 tis. ks (o 2 %) a 0,7 tis. t ž. hm (o 1,7 %). Na objemu exportu se podílela jak jatečná prasata (téměř 56 %), tak i selata, jejichž podíl na vývozu dosáhl 43 %. Hlavními destinacemi exportu živých prasat bylo Slovensko (46% podíl na celkovém vývozu), dále Maďarsko (26 %) a Německo (18 %).

V roce 2020 dosáhl **import** vepřového masa výše 275,0 tis. t jatečné hmotnosti a meziročně v podstatě stagnoval, když v porovnání s rokem 2019 vzrostl toliko o 0,2 % (o 0,5 tis. t jat. hm.). Předními dodavateli vepřového masa do ČR bylo již tradičně Německo a dále pak Španělsko, odkud pocházelo souhrnně 55 % importu v hmotnostním objemu 149,5 tis. t a finanční hodnotě 9,4 mld. Kč. Import představoval z 84 % maso čerstvé nebo chlazené.

Z důvodu cenového vývoje vepřového masa v roce 2020 jeho **vývoz** vzrostl. V roce 2020 bylo z ČR vyvezeno 34,5 tis. t vepřového masa. Oproti roku 2019 to bylo o 4,1 tis. t více (tj. o 13,5 %) tis. t v celkové finanční hodnotě 1 713 mil. Kč. Místem, kam v roce 2020 směřoval export vepřového masa z České republiky bylo již tradičně Slovensko (66% podíl z celkového objemu vývozu) následováno s velkým odstupem Německem (10 %) a Polskem (5 %). Export byl realizován zpravidla čerstvým nebo chlazeným masem.

V roce 2019, což je poslední dostupný údaj poskytovaný ČSÚ, činila spotřeba vepřového masa 43,0 kg/osobu/rok a je trvale nejpreferovanějším druhem masa (51,7 %) v ČR z celkové spotřeby masa (83,2 kg/os./rok). V roce 2020 činila míra soběstačnosti 51,5 % a oproti roku 2019 se zvýšila, a to o 0,6 p. b.

Česká republika patří společně s Rakouskem, Maďarskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2017–2019 vynakládáno o 0,14–0,19 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU.

Ministerstvo zemědělství v souladu se strategií MZe podporuje odvětví chovu prasat. Vzhledem k nepříznivé ekonomické situaci v tomto sektoru pokračovalo v roce 2020 poskytování finančních prostředků z národních dotačních programů. Od 1. 10. 2020 na realizovaný program 8.Fb navázal dotační program 8.Fd.

Z unijních zdrojů byla dále chovatelům prasat poskytnuta peněžní podpora z Programu rozvoje venkova ČR v období 2014–2020. Ta se v tomto směru týkala podpor v operacích Investice do zemědělských podniků, Zahájení činnosti mladých zemědělců, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, a dále pak Vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě.

Alokované finanční prostředky v uvedených dotačních programech podpořily tento sektor zemědělství v období propadu cen a napomohly snížit zápornou míru rentability vykazovanou v sektoru chovu prasat

A. CHOV PRASAT A PRODUKCE VEPŘOVÉHO MASA

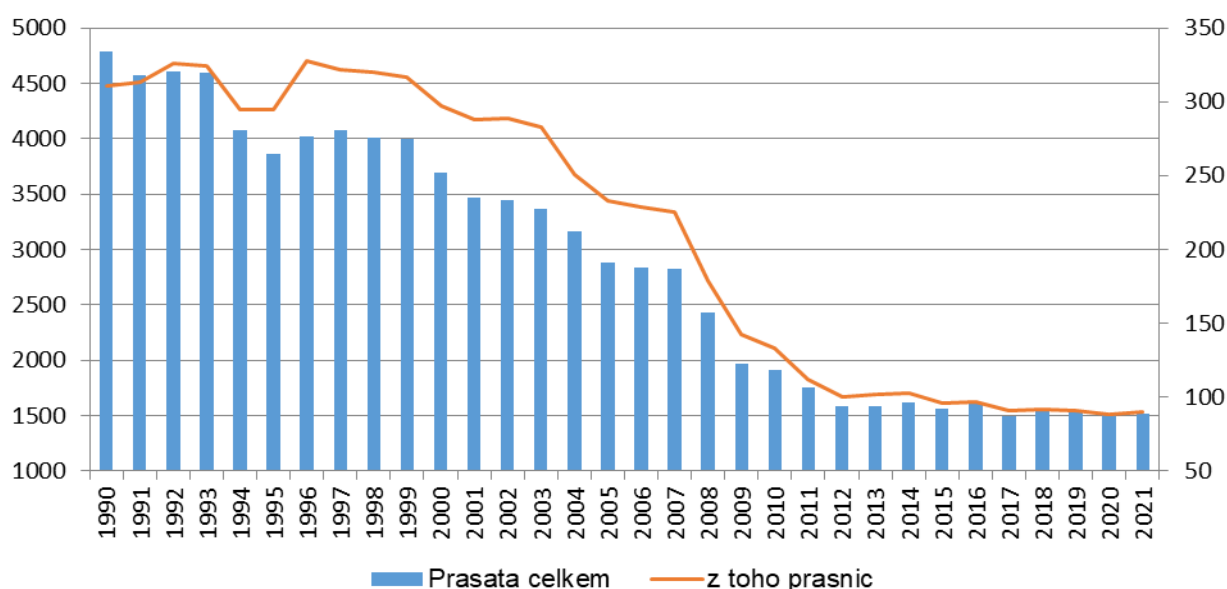
I. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice

Trh s vepřovým masem v České republice byl v roce 2020 v tomto sektoru výrazně ovlivněn situací v EU, ale i ve světě. V důsledku výskytu pandemie COVID-19 došlo rovněž i v ČR k uzavření provozů veřejného stravování. Dalším faktorem, který výrazně ovlivnil situaci na trhu s touto komoditou byla pokračující hrozba šíření afrického moru prasat (AMP). Výslednicí těchto vlivů bylo značné omezení exportních možností (exportní resktrikce třetích zemí), převis nabídky jatečných prasat i selat na tuzemském i unijním trhu a následně tím ovlivněný výrazný propad cen za tuto živočišnou komoditu.

Rok 2019 a první čtvrtletí roku 2020 byl v sektoru chovu prasat a produkce vepřového masa v ČR charakterizován výrazným nárůstem cen. V dalších čtvrtletích roku 2020 naopak došlo z důvodu výše uvedených faktorů ke značnému propadu cen za tuto zemědělskou komoditu. Obnovila se tím vleklá ekonomická krize v sektoru chovu prasat v ČR.

Zmíněné skutečnosti se v ČR dále projeví i ve vývoji početních stavů prasat a prasnic, což zachycuje graf A.I.1 a tabulka A.I.1.

Graf A.I.1: Vývoj stavů prasat a prasnic v ČR v letech 1989–2021 (tis. ks)

Pramen: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hospodářských zvířat k 1.4.

Tab.A.I.1: Vývoj stavů prasat a počty narozených selat v ČR v letech 2010–2020 (tis. ks)

Rok	Stavy prasat k 1. 4.		Stavy prasat k 31. 7.		Stavy prasat k 31. 12.		
	celkem	z toho stav prasnic	celkem	z toho stav prasnic	celkem	z toho stav prasnic	počet narozených selat
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	mil.kusů
2010	1 909	133	1 948	130	1 845	122	3,47
2011	1 749	112	1 658	103	1 487	97	3,02
2012	1 579	100	1 574	101	1 534	98	2,84
2013	1 587	102	1 513	102	1 548	102	3,03
2014	1 617	103	1 632	101	1 607	98	3,18
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96	3,07
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91	3,17
2017	1 491	91	1 563	93	1 532	94	3,22

Rok	Stavy prasat k 1. 4.		Stavy prasat k 31. 7.		Stavy prasat k 31. 12.		
	celkem	z toho stav prasníc	celkem	z toho stav prasníc	celkem	z toho stav prasníc	počet narozených selat
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	mil.kusů
2018	1 557	92	1 557*	91*	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510*	91*	1 509	91	3,34
2020	1 499	88	1 521*	90*	1 546	92	3,35
2021	1 518	90					

Pramen: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hosp. zvířat k 1. 4., Výsledky chovu prasat k 1. 8. a 31. 12.

Poznámka: * údaje k 30. 6. 2018. Podkladem pro výběrové šetření prasat jsou údaje zjištěné ze skladové a účetní evidence hospodářských subjektů. K roku 2017 se šetření provádělo k 31. 7. a 31. 12., od roku 2018 se provádí k 30. 6. a 31. 12. Vzhledem ke změně referenčního dne z 31. 7. na 30. 6. nejsou data meziročně plně srovnatelná.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 1. 4. 2021 v ČR chováno 1 518 tis. ks prasat, z toho 90 tis. ks prasníc. V porovnání ke stejnému datu roku 2020 došlo v roce 2021 k mírnému nárůstu tohoto statistického ukazatele jak v počtu prasat celkem o 19 tis. ks (tj. o 1,3 %), tak v počtu prasníc o 2 tis. ks (tj. o 2,3 %). Ve srovnání s početními stavy uváděnými ČSÚ prostřednictvím výsledků chovu prasat k 31. 12. 2020 došlo v prvním čtvrtletí 2021 naopak k poklesu celkového počtu prasat, a to o 28 tis. ks (tj. o 2 %) a rovněž k poklesu počtu chovaných prasníc o 2 tis. ks, tj. o 2,2 %.

Z výše uvedeného porovnání vyplývá, že v průběhu roku 2020 měly celkové počty prasat i prasníc rostoucí tendenci. Důsledkem toho bylo, že v roce 2020 bylo narozeno historicky nejvíce selat za uplynulé desetileté období. Konkrétně bylo v roce 2020 narozeno 3,35 mil. selat a v porovnání s rokem 2015 to bylo o 280 tis. ks selat více (tj. 9,1 % nárůst).

Mírný pokles průměrných stavů prasníc byl naopak v roce 2020 zaznamenán dle počtu krmných dnů. V roce 2020 dosáhl tento ukazatel hodnoty 102 013 ks a byl tak v meziročním srovnání nižší o 1 203 ks (tj. o 1,2 %).

Současně v roce 2020 pokračoval dlouhodobý trend progresu u reprodukčních ukazatelů v chovu prasat. Dynamika tohoto trendu je odrazem kvalitní a intenzivní šlechtitelské práce a zvyšujícího se selekčního tlaku v chovu prasníc, významné podpory k ozdravení chovů a pokračujícím úbytkem méně efektivních podniků. V reprodukčních ukazatelích dosahují čeští chovatelé úrovně vyspělých evropských zemí, například Německa či Belgie. Ve srovnání s rokem 2019 bylo v roce 2020 narozeno ročně na prasnici o 0,4 selete více (32,8 ks) a o stejný ekvivalent selete více odchováno, tedy o 0,4 ks (29,3 ks). Za uplynulé pětileté období bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 2,4 selat více, zatímco úhyn selat do odstavu zůstal prakticky totožný (pokles pouze o 0,3 procentního bodu). V souladu s progresí uvedených ukazatelů korespondují i již zmíněné údaje o rekordním počtu narozených selat v roce 2020. Vývoj zmíněných reprodukčních ukazatelů za období let 2010 až 2020 uvádí tabulka A.1.2.

Tab. A.1.2: Počet narozených a odchovaných selat na prasnici v letech 2010–2019

Rok	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých z narozených
2010	24,8	22,1	10,9
2011	26,3	23,5	10,9
2012	26,8	23,9	10,9
2013	27,9	25,0	10,6
2014	29,0	26,0	10,4
2015	28,6	25,7	10,2
2016	30,1	26,9	10,6
2017	31,2	27,9	10,8
2018	31,6	28,2	11,0
2019	32,4	28,9	11,0
2020	32,8	29,3	10,7

Pramen: ČSÚ

V ČR bylo ke konci roku 2020 dle databáze ústřední evidence zvířat evidováno 7 025 hospodářství s chovem prasat, z toho 1 415 hospodářství s chovem prasnic. Od roku 2018 dochází ke skokovému nárůstu evidovaných subjektů, a to především z důvodu povinnosti evidovat chov již od jednoho chovaného prasete. Počet hospodářství s chovem prasat nad 100 ks činil 433 a podílel se tak 97% podílem na celkovém počtu chovaných prasat v ČR. Dlouhodobě dochází ke koncentraci zvířat v hospodářstvích s chovem nad 2 tis. prasat, takto intenzivních chovů bylo v roce 2020 v ČR 209 a podílely se na celkovém počtu chovaných prasat z 77 %.

V roce 2019 byla komodita **jatečná prasata – vepřové maso** charakterizována vysokou poptávkou na unijním i tuzemském trhu z důvodu výskytu AMP v jihovýchodní Asii, především Číně. To ovlivnilo počty porážek na tuzemském trhu a hlavně výraznou akceleraci cen za tuto komoditu v druhé polovině roku 2019. Tato příznivá situace pokračovala ještě v prvním čtvrtletí roku 2020. Od druhého čtvrtletí 2020 však situace doznala opačného trendu, a to z důvodu restrikcí exportu vepřového masa z unijního trhu (z důvodu výskytu AMP). Dalším faktorem byla pokračující pandemie COVID a omezené možnosti zpracovatelského průmyslu a výrazně zhoršený odbytový potenciál.

Trend dlouhodobého snižování počtu poražených prasat bez prasnic a kanců v ČR se poprvé za sledované desetileté období již v roce 2019 zastavil (tabulka A.1.3). V roce 2020 bylo poraženo 2 230 tis. ks prasat (bez prasnic a kanců), což je oproti roku 2019 prakticky totožný početní objem (pokles pouze o 19 tis. ks, tj. o 0,8 %). Vzhledem k vyšší průměrné porážkové hmotnosti v roce 2020 (118,4 kg) oproti roku 2019 (116,2 kg) byl dokonce v hmotnostním vyjádření poražen nepatrně větší objem jatečných prasat, a to 264,2 tis. t ž. hm. (o 2,8 tis. t ž. hm. více). Za poslední období let 2010 až 2020 se však stále jedná o hluboký propad počtu porážek, a to o 804 tis. ks (o 26,5 %) v početním vyjádření.

Za první čtvrtletí roku 2021 bylo poraženo 559 tis. ks jatečných prasat, což představovalo 66,7 tis. t ž. hm. To odpovídá víceméně jedné čtvrtině porážek za celý rok 2020.

Tab. A.1.3: Porážky jatečných prasat v ČR – bez prasnic a kanců

Rok	tis. kusů	tis. t. ž. hm.
2010	3 034	263,3
2011	2 904	251,0
2012	2 656	230,2
2013	2 591	224,7
2014	2 574	224,1
2015	2 442	220,1
2016	2 364	273,2
2017	2 283	262,8
2018	2 251	258,5
2019	2 249	261,4
2020	2 230	264,2
I–III / 2021	559	66,7

Pramen: ČSÚ

Po výrazném nárůstu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v roce 2019 a stagnaci v prvním čtvrtletí roku 2020 byl v ČR zaznamenán dynamický a značný propad CZV za tuto zemědělskou komoditu. Tento pokles cen pokračoval i v prvním kvartále roku 2021. Ceny na tuzemském trhu tak s mírnou časovou prodlevou kopírovaly vývoj cen na unijním trhu, tradičně především na trhu německém. Průměrná cena jatečných prasat placená zemědělským výrobcům byla v roce 2020 na úrovni 31,64 Kč/kg živé hmotnosti. Ve srovnání s rokem 2019 byla nižší o 0,17 Kč/kg ž. hm., tj. o 0,6 %. Opticky se tento meziroční pokles nejeví jako výrazný, neboť první čtvrtina roku 2019 byla rovněž ve znamení nízkých cen za tuto zemědělskou komoditu. Hluboký propad cen v průběhu roku 2020 lze však doložit argumentem, že během tohoto sledovaného roku poklesla CZV o 11,45 Kč/kg ž. hm., což bylo bezmála o 30 %. V prvním čtvrtletí roku 2021 cena dále poklesla, a to na průměrných 25,30 Kč/kg ž. hm. Analogicky tomu odpovídá

i propad cen zemědělských výrobců vyjádřený v mase (Kč/kg masa). Rovněž ceny zemědělských výrobců odstavených selat v průběhu roku 2020 doznaly značného propadu, a to 14,75 Kč/kg ž. hm., což odpovídá 23,3% poklesu CZV. Vývoj cen zemědělských výrobců v rámci této komodity uvádí tabula A.1.4.

Tab.A.1.4: CZV jatečných prasat v živém a v JUT (odp. klasifikaci SEU Kč/kg ž. hm.) a CZV odchovaných selat

Rok	CZV v ž. hm.	CZV v jat. hm.	CZV selat v ž. hm.
2010	27,22	35,07	53,62
2011	28,66	36,84	48,29
2012	33,25	42,78	56,99
2013	34,43	43,59	59,07
2014	33,00	43,05	59,05
2015	29,09	37,86	52,80
2016	29,26	37,80	51,56
2017	32,52	41,59	62,02
2018	27,27	34,81	61,47
2019	31,82	40,90	59,84
2020	31,64	40,71	58,44
I-III/2021	25,30	31,54	47,31
Průměr let 2015–2020	30,27	38,95	57,69

Pramen: ČSÚ

Cena průmyslových výrobců (CPV) vepřového výsekového masa v roce 2020 prakticky kopírovala vývoj CZV jatečných prasat. Po výrazném nárůstu cen v roce 2019 vzrostla cena vepřové kýty bez kosti v meziočném srovnání let 2020/2019 o 2,77 Kč/kg (index 1,03) a u partie vepřový bok o téměř 5 Kč/kg (index 1,08). V roce 2020 byla u obou sledovaných partií zaznamenána nejvyšší cena od roku 2010.

Tab. A.1.5: Ceny průmyslových výrobců – vepřová kýta a vepřový bok (Kč/kg)

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)	Vepřový bok
2010	76,47	47,59
2011	79,63	49,90
2012	84,54	58,39
2013	86,17	59,10
2014	86,44	58,74
2015	82,25	54,26
2016	81,34	56,90
2017	88,94	63,86
2018	78,35	59,05
2019	89,07	65,92
2020	91,84	70,92
Průměr let 2015–2020	85,30	61,82
Index 2020/2019	1,03	1,08

Pramen: TIS ČR SZIF – průměr roku, průměr let je vážený průměr

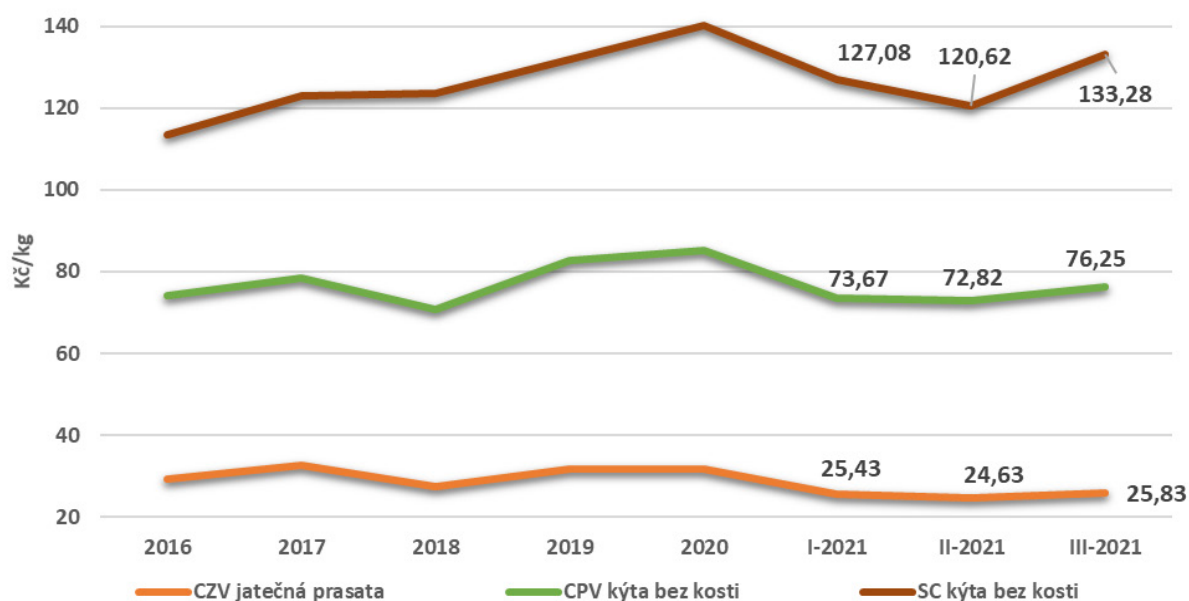
Spotřebitelské ceny (SC) sledovaných partií vepřového masa v roce 2020 zaznamenaly oproti roku 2019 významný nárůst, a to ve shodě s tím jako tomu bylo již v roce 2019. Podle údajů ČSÚ zaplatili spotřebitelé v roce 2020 za kýtu bez kosti o 6,4 % více než v roce 2019. Spotřebitelé si rovněž museli připlatit na pultech obchodů i za vepřový bok, který byl konečným zákazníkům nabízen v průměru za 105,91 Kč/kg, což ve srovnání s rokem 2019 činilo nárůst dokonce o 11,1 %. V prvním čtvrtletí roku 2021 naopak cena za vepřovou kýtu poklesla, avšak v dalším období se očekává výrazná progresse ceny (viz.tabulka A.1.6).

Tab. A. I.6: Spotřebitelské ceny – vepřová kýta a vepřový bok (Kč/kg)

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)	Vepřový bok
2010	102,89	65,29
2011	103,00	65,80
2012	112,90	77,28
2013	119,70	83,55
2014	122,60	84,14
2015	116,20	80,44
2016	113,42	82,91
2017	123,09	93,94
2018	123,77	91,15
2019	131,80	95,35
2020	140,28	105,91
I-III/2021	126,99	-
Index 2020/2019	1,06	1,11

Pramen: ČSÚ; * SC u partie vepřový bok není od roku sledována

Graf A. I.2: Vývoj CZV, CPV a SC v období 2016–I. Q 2021

Pramen: ČSÚ

Situaci v sektoru chovu prasat a produkci vepřového masa s ohledem na údaje za rok 2020 lze charakterizovat zastavením dalšího prohlubování pasivní **balance zahraničního obchodu**. Ve finančním vyjádření došlo k mírnému snížení dovozové položky (-2,4 %) a naopak ke zvýšení položky vývozné (+ 1,4 %). Celkové saldo ve vepřovém mase včetně živých prasat vykázalo v roce 2020 ve finančním vyjádření zápornou hodnotu -13 514 mil. Kč, což je téměř o 447 mil. Kč (tj. o 3,3 %) méně než v roce 2019.

Tab. A.1.7: Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Vývoz	SALDO
2010	10 633	2 384	- 8 249
2011	11 682	2 665	- 9 017
2012	14 404	3 165	- 11 239
2013	14 264	3 407	- 10 857
2014	14 930	3 598	- 11 332
2015	14 504	3 096	- 11 408
2016	14 677	3 306	- 11 371
2017	16 062	3 226	- 12 836
2018	14 862	2 798	- 12 064
2019	17 155	3 194	- 13 961
2020	16 754	3 240	- 13 514

Pramen: Celní statistika

Rok 2020 byl charakterizován dalším poklesem **dovozu** živých prasat, ačkoliv tento pokles nebyl zdaleka tak výrazný jako v minulých letech. Zatímco v roce 2018 bylo do ČR dovezeno 172,5 tis. ks prasat, v roce 2019 to bylo 118,7 tis. ks, a roce 2020 108,4 tis. ks prasat. Meziročně bylo v roce 2020 dovezeno o 10,3 tis. ks (o 9,5 %) méně prasat než v roce 2019. Naopak v hmotnostním vyjádření byl dovoz živých prasat v roce 2020 prakticky totožný jako v roce 2019. To vypovídá o mírném zvýšení hmotnosti dovážených prasat v roce 2020. O tom svědčí i pokles dovozových cen za kg živé hmotnosti. Celková finanční hodnota importu této zemědělské komodity činila v roce 2020 téměř 216 mil. Kč. Dovoz živých prasat byl realizován především zástavovými selaty představovaný z celkového objemu dovozu 92% podílem v početním vyjádření a 67% podílem v hmotnostním vyjádření. Na importu živých prasat se v roce 2020 podíleli prakticky tři dovozci, a to Německo (38 %), Slovensko (28 %) a Dánsko (26 %).

V roce 2020 byl zaznamenán nepatrný nárůst **vývozu** živých prasat. Celkem bylo vyvezeno 519,1 tis. ks živých prasat (41,5 tis. t ž. hm.) za 1 515 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2019 to byl nárůst o 10,1 tis. ks (o 2 %) a 0,7 tis. t ž. hm (o 1,7 %). Vzhledem k poklesu průměrné vývozové ceny se však finanční objem exportu této zemědělské komodity v roce 2020 snížil oproti roku 2019 o 44,8 mil. Kč, tj. o 3 %. Na objemu exportu se podílela jak jatečná prasata (téměř 56 %), tak i selata, jejichž podíl na vývozu dosáhl 43 %. Export živých plemenných prasat byl zanedbatelný a dosáhl pouze 1 % z celkového vývozu. Hlavními destinacemi exportu živých prasat bylo Slovensko (46% podíl na celkovém vývozu), dále Maďarsko (26 %) a Německo (18 %).

U vepřového masa byl zastaven dlouhodobý trend prohlubování záporného salda zahraničního obchodu, které v roce 2020 činilo -14 929 mil. Kč. V roce 2020 dosáhl **import** vepřového masa výše 275,0 tis. t jatečné hmotnosti a meziročně v podstatě stagnoval, když v porovnání s rokem 2019 vzrostl toliko o 0,2 % (o 0,5 tis. t jat. hm.). Předními dodavateli vepřového masa do ČR bylo již tradičně Německo a dále pak Španělsko, odkud pocházelo souhrnně 55 % importu v hmotnostním objemu 149,5 tis. t a finanční hodnotě 9,4 mld. Kč. Import představoval z 84 % maso čerstvé a chlazené. Nevýznamný zůstává nadále import vepřového masa ze třetích zemí.

Z důvodu cenového vývoje vepřového masa v roce 2020 jeho **vývoz** vzrostl. V roce 2020 bylo z ČR vyvezeno 34,5 tis. t vepřového masa. Oproti roku 2019 to bylo o 4,1 tis. t více (tj. o 13,5 %) v celkové finanční hodnotě 1 713 mil. Kč. Průměrná cena 1 kg vyvezeného vepřového masa v roce 2020 činila 49,96 Kč/kg, což oproti roku 2019 představovalo pokles o 3,66 Kč/kg. Místem, kam v roce 2020 směřoval export vepřového masa z České republiky bylo již tradičně Slovensko (66% podíl z celkového objemu vývozu) následováno s velkým odstupem Německem (10 %) a Polskem (5 %). Export byl realizován zpravidla čerstvým nebo chlazeným masem.

Tab. A.1.8: Zahraniční obchod s živými prasaty (0103)

Rok	Dovoz			Vývoz		
	Kusy	Tuny	Cena (Kč/kg ž. hm.)	Kusy	Tuny	Cena (Kč/kg ž. hm.)
2010	505 674	21 737	43,83	190 575	17 022	29,88
2011	539 955	22 356	44,18	169 924	18 684	33,90
2012	659 402	27 716	50,65	210 421	21 062	38,31
2013	437 760	18 109	49,81	236 180	23 970	38,78
2014	464 840	22 655	47,32	346 941	34 959	35,55
2015	400 732	16 376	43,25	399 164	39 604	32,08
2016	242 664	8 666	51,52	426 481	40 681	32,44
2017	221 122	7 216	62,68	365 166	33 192	37,19
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	118 732	3 300	69,38	508 906	40 767	38,25
2020	108 400	3 314	65,17	519 054	41 475	36,52

Pramen: Celní statistika, ČSÚ

Tab. A.1.9: Zahraniční obchod s vepřovým masem (0203)

Rok	Dovoz		Vývoz	
	Objem (tun jat. hm.)	Cena (Kč/kg jat. hm.)	Objem (tun jat. hm.)	Cena (Kč/kg jat. hm.)
2010	195 313	49,47	35 455	52,85
2011	212 817	50,30	39 446	51,24
2012	225 552	57,63	38 556	60,21
2013	224 835	59,09	41 154	60,14
2014	239 834	58,33	41 898	60,41
2015	252 553	53,09	35 266	49,82
2016	269 431	53,86	40 136	46,94
2017	267 057	58,45	35 463	52,78
2018	283 278	51,43	30 024	47,92
2019	274 486	61,72	30 432	53,62
2020	274 993	61,72	34 526	49,96

Pramen: Celní statistika, ČSÚ

V ČR si spotřeba vepřového masa na obyvatele udržuje dlouhodobě stabilní úroveň, a to i přes vzrůstající preference spotřebitelů k masu drůbežímu či rozšiřujícímu se sortimentu ostatních druhů mas nebo jeho substituentů. V roce 2019, což je poslední dostupný údaj poskytovaný ČSÚ, činila spotřeba vepřového masa 43,0 kg/osobu/rok a je trvale nejpreferovanějším druhem masa (51,7 %) v ČR z celkové spotřeby masa (83,2 kg/os./rok). Vzhledem k tomu, že v letech 2019 a 2018 spotřeba vepřového masa na obyvatele prakticky stagnuje (pokles pouze o 0,2 kg/os./rok), nenaplnily se prognózy výraznějšího poklesu spotřeby.

Tab. A.1.10: Spotřeba vepřového masa (kg/os/rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového k masu celkem %
2007	81,5	42,0	51,5
2008	80,4	41,3	51,4
2009	78,8	40,9	51,9
2010	79,1	41,6	52,6
2011	78,6	42,1	53,6
2012	77,4	41,3	53,4
2013	74,8	40,3	53,9
2014	75,9	40,7	53,6
2015	79,3	42,9	54,1
2016	80,3	42,8	53,3
2017	80,3	42,3	52,7
2018	82,4	43,2	52,4
2019	83,2	43,0	51,7

Pramen: ČSÚ

V roce 2020 byla v ČR celková výroba vepřového masa 293,7 tis. tun ž. hm., což odpovídá 222,6 tis. t jatečné hmotnosti. Tento údaj reprezentuje produkci ze zemědělských podniků včetně domácích porážek. Ve srovnání se shodným produkčním ukazatelem za rok 2019 došlo v roce 2020 k nepatrnému nárůstu výroby o 1,6 % (tj. o 4,5 tis. t ž. hm.). V kombinaci s objemem dovozu mírně vzrostla celková nabídka, která v roce 2020 činila 668,6 tis. t ž. hm. a oproti roku 2019 byla vyšší o 9,5 tis. t ž. hm. (tj. o 1,4 %). V roce 2020 činila domácí spotřeba 569,9 tis. t ž. hm. a zůstala prakticky na stejné úrovni jako v roce 2019. V roce 2020 se dovoz podílel na domácí spotřebě 64 %, participace vývozu na domácí výrobě byla 29,6%.

ČR je v produkci vepřového masa dlouhodobě nesoběstačná. V roce 2020 činila míra soběstačnosti 51,5 % a oproti roku 2019 se zvýšila, a to o 0,6 p. b. Při dlouhodobém sledování však soběstačnost v komoditě vepřové maso poklesla od roku 2010 o 12,3 p. b.

Tab. A.1.11: Bilance výroby a spotřeby vepřového masa (tis.t ž.hm.)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počáteční zásoba	16,9	15,8	13,7	13,6	12,0	11,8	11,9	11,5	10,1	10,3
Výroba	350,3	303,6	310,2	312,5	309,8	312,7	296,3	304,3	289,2	293,7
Dovoz	301,7	328,5	321,1	325,0	348,7	344,4	354,4	372,9	359,8	364,6
Celková nabídka	668,9	647,9	645,0	651,1	670,5	668,9	662,6	688,7	659,1	668,6
Domácí spotřeba	576,3	556,6	545,2	546,2	573,1	567,2	571,8	595,1	568,5	569,9
Vývoz	76,8	77,6	86,2	92,9	85,6	89,8	79,3	83,5	80,3	86,9
Celková poptávka	653,1	634,2	631,4	639,1	658,7	657,0	651,1	678,6	648,8	656,8
Konečná zásoba	15,8	13,7	13,6	12,0	11,8	11,9	11,5	10,1	10,3	11,8
Soběstačnost (%)	60,8	54,5	56,9	57,2	55,0	55,1	51,9	51,1	50,9	51,5

Pramen: Celní statistika, ČSÚ, MZe

Podrobné aktuální přehledy a časové řady údajů o cenách, produkci, vývozu a o dovozu prasat a vepřového masa v ČR jsou pravidelně každý měsíc k dispozici na webových stránkách:

www.eAGRI / [Zemědělství](#) / [Živočišné komodity](#) / [Prasata](#) / [Komoditní karta Vepřové maso](#)

2. Světový trh s vepřovým masem

Vývoj na trhu v roce 2020

V roce 2020 došlo obecně k narušení samotné výroby masa. To bylo v mnoha zemích (např. v USA, ale i v Evropě) doprovázeno v rámci dodavatelských řetězců po vzniku COVID-19 prudkým posunem spotřebitelské poptávky. Výdaje domácností na potraviny v obchodech s potravinami určené ke spotřebě v domácnostech jsou obvykle téměř stejné jako výdaje na potraviny konzumované mimo domov (např. v gastrozařízeních). Po výskytu onemocnění COVID-19 však výdaje za potraviny konzumované v domácnostech prudce stouply na úkor výdajů za potraviny spotřebované v ostatních zařízeních. Kromě toho od března vzrostl počet nakupujících v supermarketech, zatímco konzumace v restauracích prudce poklesla.

Podle posledních předběžných údajů USDA-FAS z ledna t. r. zaznamenala globální produkce vepřového masa v roce 2020, po několikaletém růstu, snížení. Celosvětově bylo vyrobeno 97,8 mil. t, což bylo v meziročním porovnání méně o 4,1 %, tj. o 4,22 mil. t. Tento vývoj byl způsobem již druhým rokem po sobě omezením výroby v zemích, které se potýkaly s výskytem AMP. V Číně, která reprezentuje největšího globálního chovatele prasat a dovozce vepřového masa, bylo v roce 2020 vyprodukováno celkem 38,0 mil. t vepřového masa, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo další omezení, a to o 4,6 mil. t, tj. o 10,7 %.

K meziročnímu oslabení výroby došlo také na Filipínách (-0,47 mil. t), ve Vietnamu (-0,14 mil. t) a v Hongkongu (-0,013 mil. t). Naopak v jiných, producenty významných státech, byl zaznamenán nárůst výroby. Šestým rokem po sobě navýšily výrobu Spojené státy, které reprezentují třetího největšího producenta vepřového masa. V roce 2020 vyrobily rekordních 12,8 mil. t, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo přírůstek o 0,298 mil. t, tj. o 2,4 %. K meziročnímu růstu produkce došlo také v Rusku (o 0,20 mil. t), v Brazílii (o 0,15 mil. t), v Kanadě (o 0,085 mil. t), ale i v Mexiku a v Japonsku. V Brazílii udržují produkci stabilní náklady na krmivo a velký počet prasat, zatímco v Ruské federaci je růst produkce podpořen rozsáhlými investicemi do nových chovatelských a zpracovatelských zařízení.

Tab. A.2.1: Produkce vepřového masa ve světě v letech 2017–2021 v tis. t

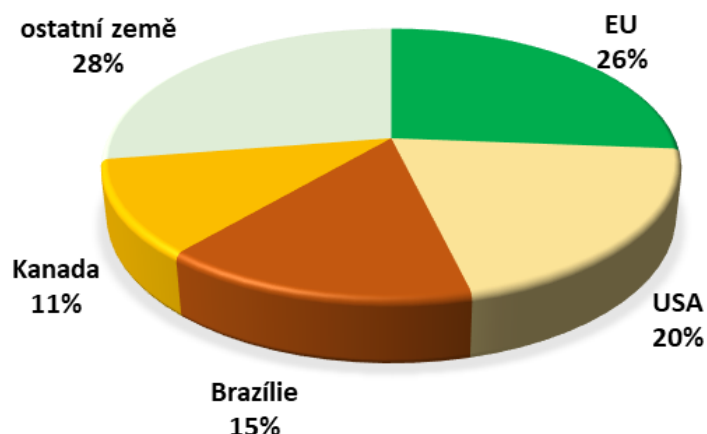
Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
Čína	54 518	54 040	42 550	38 000	43 500	14,5
EU	23 660	24 082	23 956	24 000	24 040	0,2
USA	11 611	11 943	12 543	12 841	12 963	1,0
Brazílie	3 725	3 763	3 975	4 125	4 250	3,0
Rusko	2 959	3 155	3 324	3 520	3 600	2,3
Vietnam	2 741	2 811	2 380	2 240	2 350	4,9
Kanada	1 958	1 955	2 000	2 085	2 090	0,2
Filipíny	1 563	1 601	1 585	1 115	1 075	-3,6
Jižní Korea	1 280	1 329	1 364	1 400	1 340	-4,3
Japonsko	1 272	1 284	1 279	1 295	1 300	0,4
Mexiko	1 267	1 321	1 408	1 450	1 495	3,1
Hongkong	126	128	74	61	70	14,8
Ostatní	5 376	5 528	5 540	5 625	5 682	1,0
Celkem	112 056	112 940	101 978	97 757	103 755	6,1

Pramen: USDA-FAS, Január 2021

Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Stavy prasat ve světě v roce 2020 zaznamenaly druhým rokem po sobě výrazný pokles, který v meziročním porovnání představoval 114 mil. ks. Hlavním důvodem byl pokračující úbytek chovů prasat v Číně, která se snaží vyrovnat se s masivním výskytem afrického moru prasat likvidací nemocných zvířat a postupnou obnovou stád či nákupem chovných jedinců v zahraničí. V porovnání s rokem 2019 se v roce 2020 snížil počet prasat v Číně o 118 mil. ks (tj. o 27,5 %) na 310 mil. ks. Přesto tato země chová polovinu globální populace prasat. V roce 2020 nakupovala Čína plemenná prasata pro obnovení stád především v EU v počtu 28 tis. ks, a to zejména ve Francii a v Dánsku. Dále Čína dovezla i velký počet plemenných zvířat z USA, Brazílie a z Kanady.

Graf A.2.1: Hlavní dovozci živých prasat do Číny v roce 2020 v %

Pramen: China customs

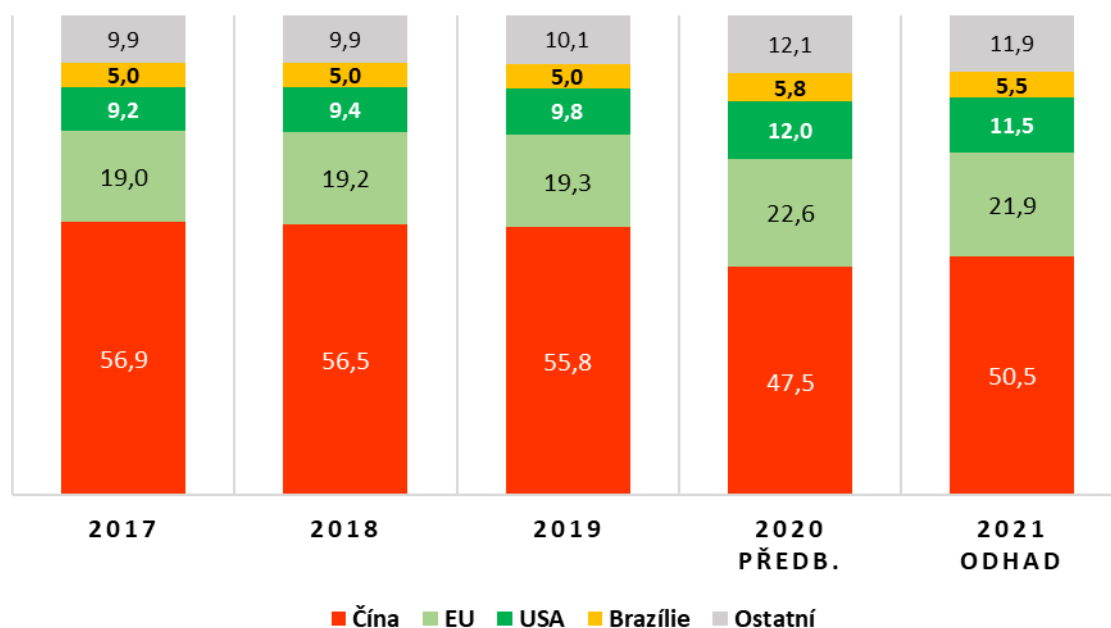
Z dalších chovatelsky významných zemí došlo v meziročním porovnání k redukcí stavů také v Brazílii (o 0,6 mil. ks) a mírný úbytek stáda byl zaznamenán ještě v Kanadě (o 0,3 mil. ks), v EU (o 0,1 mil. ks), ale také v Japonsku, Jižní Koreji a Vietnamu. Naproti ve Spojených státech a v Rusku stavy prasat již několik let po sobě rostou. Také v roce 2020 tento trend pokračoval, když se jejich počty se v porovnání s předchozím rokem zvýšily v USA o 3,2 mil. ks na 78 mil. ks a v Rusku stouply o 1,4 mil. ks (o 6,2 %) na 25 mil. ks. Na světové populaci prasat se USA podílely 12 % a Rusko 4 %. V USA je nejvýznamnějším státem produkujícím vepřové maso Iowa, kde je chována a porážena třetina prasat. Více než 69 % prasat chovaných v Iowa se chová v zemědělských provozech s 5 000 a více prasaty a farmy s více než 5 000 prasaty tvoří 20 %. Rusko i nadále investuje do rozšíření chovů prasat, když roce 2020 počítá s dokončením nových farem s celkovou kapacitou kolem 300 tis. t jatečných prasat.

Tab. A.2.2: Stavy prasat ve světě a ve vybraných zemích v mil. ks

Země	2017	2018	2019	2020 předb.	2020/19 v %	2021 odhad	2021/20 v %
Čína	442,09	441,59	428,07	310,41	-27,5	340,00	9,5
EU	147,19	150,26	148,17	147,85	-0,2	147,50	-0,2
USA	71,35	73,15	75,07	78,23	4,2	77,50	-0,9
Brazílie	39,22	38,83	38,43	37,85	-1,5	37,35	-1,3
Rusko	21,78	22,95	23,60	25,05	1,4	25,7	2,6
Kanada	13,94	14,17	13,98	13,93	-0,4	13,72	-1,5
Mexiko	10,23	10,41	10,70	11,05	3,3	11,50	4,1
Jižní Korea	11,49	11,27	11,33	11,28	-0,5	11,36	0,7
Japonsko	9,35	9,28	9,16	9,09	-0,7	9,09	0,0
Ostatní	9,96	9,39	8,99	8,73	-2,5	8,58	-1,7
Celkem	776,58	781,29	767,49	653,46	-15,0	648,02	-0,8

Pramen: USDA-FAS, Január 2021

Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Graf A.2.2: Struktura chovů prasat ve světě podle nejvýznamnějších zemí v %

Pramen: USDA-FAS, Január 2021, výpočet ÚZEI

Světová spotřeba vepřového masa v roce 2020 druhým rokem po sobě klesla. V porovnání s rokem 2019 byla nižší o 3,8 % (tj. o 3,8 mil. t) a dosáhla úrovně 97,2 mil. t. Příčinou byl další pokles spotřeby hlavního světového konzumenta Číny meziročně o 4,8 %, tj. o 2,2 mil. t a dokonce o 23 % proti roku 2018. Přesto představuje tato nejlidnatější země s objemem roční spotřeby 42,79 mil. t téměř 44% podíl z celkové globální spotřeby vepřového masa. Důvodem nižší spotřeby byla nedostatečná nabídka čínské produkce, kterou bylo nutno krýt dovozy, což se odrazilo v nárůstu maloobchodních cen proti roku 2019 až o 55 %. To motivovalo konzumenty orientovat se na levnější zdroje bílkovin, např. na drůbeží maso a vejce, kde ceny naopak oslabily meziročně o 7 %, resp. 14 %.

K dalším zemím, kde došlo v roce 2020 k omezení spotřeby vepřového masa byla EU, a to meziročně o 1,3 % (o 0,26 mil. t) na 20,2 mil. t. Nižší spotřebu zaznamenaly také USA a Brazílie. Ve Spojených státech představoval pokles 1,7 % (tj. 0,2 mil. t) a došlo k němu na základě zvýšení maloobchodních cen kvůli omezenému zásobování během první vlny koronavirové pandemie. V Brazílii rostoucí inflace zvyšovala ceny vepřového masa a spotřebitelé se více zaměřili na jeho levnější substituenty. Spotřeba v této jihoamerické zemi meziročně klesla o 6,1 % (tj. o 0,19 mil. t). Z ostatních zemí došlo k prudkému omezení konzumace vepřového masa na Filipínách, a to o 21,2 %, (tj. o 0,39 mil. t), a to vlivem snížení výroby, která však nebyla kompenzována dovozy. Rovněž Vietnam, Jižní Korea, Kanada a Mexiko omezily v roce 2020 spotřebu vepřového masa.

Tab. A.2.3: Spotřeba vepřového masa ve světě v letech 2017–2021 v tis. t

Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
Čína	55 812	55 295	44 866	42 700	47 995	12,4
EU	20 909	21 258	20 424	20 168	19 960	-1,0
USA	9 541	9 747	10 066	9 895	10 106	2,1
Rusko	3 296	3 202	3 363	3 420	3 480	1,8
Brazílie	2 951	3 043	3 116	2 927	3 025	3,3
Japonsko	2 729	2 774	2 714	2 710	2 715	0,2
Vietnam	2 743	2 869	2 443	2 390	2 490	4,2

Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
Mexiko	1 983	2 116	2 159	2 110	2 065	-2,1
Jižní Korea	1 926	2 001	2 011	1 938	1 980	2,2
Filipíny	1 801	1 883	1 806	1 424	1 274	-10,5
Kanada	873	913	947	900	885	-1,7
Hongkong	573	539	405	441	430	-2,5
Ostatní	6 316	6 590	6 623	6 134	6 583	7,3
Celkem	111 453	112 230	100 943	97 157	102 988	6,0

Pramen: USDA-FAS, Január 2021

Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Globální obchod s vepřovým masem byl v roce 2020 velmi intenzivní a vycházel z vysoké poptávky klíčových importérů. Dovoz vepřového masa se v roce 2020 meziročně zvýšil o 2,2 mil. t (tj. o 26,3 %) a dosáhl 10,7 mil. t. Hlavním hybatelem obchodu byla vysoká čínská poptávka po dovozech, kterou se země snažila pokrýt výpadek domácí produkce masa na vnitřním trhu. Ve srovnání s rokem 2019 zvýšila Čína dovoz vepřového masa o 2,7 mil. t, na 5,2 mil. t (tj. o 110 %), což představovalo téměř polovinu (48,3 %) jeho světového importu. Hlavním dodavatelem na čínský trh byla EU, především pak Španělsko, Německo, Dánsko a Nizozemsko.

Z ostatních zemí zvýšily v roce 2020 meziročně výrazně dodávky na čínský trh USA (o více než 180 %), ačkoli Čína nadále uvaluje na určité vepřové výrobky ze Spojených států odvetná cla podle § 232 ve výši 25 %. Čínský dovoz vnitřností a vepřového masa z USA však v roce 2020 rychle vzrostl, po podpisu a realizaci hospodářské a obchodní dohody mezi oběma zeměmi (ETA). Tyto zvýšené dovozy usnadnily závazky nákupu produktů z USA, přístup k širšímu spektru výrobků z vepřového masa a zavedení výjimek z cel. ETA také obnovila přístup Číny ke zpracovaným vepřovým výrobkům z USA, jejichž dovoz byl dříve omezen kvůli problémům souvisejícím s registrací.

Z ostatních východoasijských zemí výrazně navýšil dovoz vepřového masa také Vietnam a Hong Kong, kde v důsledku AMP klesla tuzemská výroba. U dvou významných globálních dovozců Japonska a Mexika došlo v porovnání s předchozím rokem k poklesu nákupu o 6,2 %, resp. o 7,6 %. Japonsko omezilo v roce 2020 dovoz vepřového masa a vepřových výrobků od svého dosud nejvýznamnějšího dodavatele, kterým bylo v roce 2019 Německo. Hlavním důvodem byl výskyt AMP v německé populaci divokých prasat. Nejvýznamnějším dodavatelem se tak staly Spojené státy, které navýšily dodávky na japonský trh meziročně o 10 %. Značný podíl na růstu dovozu z USA lze přičíst snížení cel po podpisu USA-Japonské obchodní dohody (USJTA). Díky této dohodě se v roce 2020 cla na americké vepřové maso (mleté a chlazené) snížila z 20 % na 10 %. Méně vepřového masa v porovnání s rokem 2019 nakupily v zahraničí také Jižní Korea a Filipíny, a to o 17,9 %, resp. o 32,4 %.

Tab. A.2.4: Dovoz vepřového masa ve světě v letech 2017–2021 v tis. t

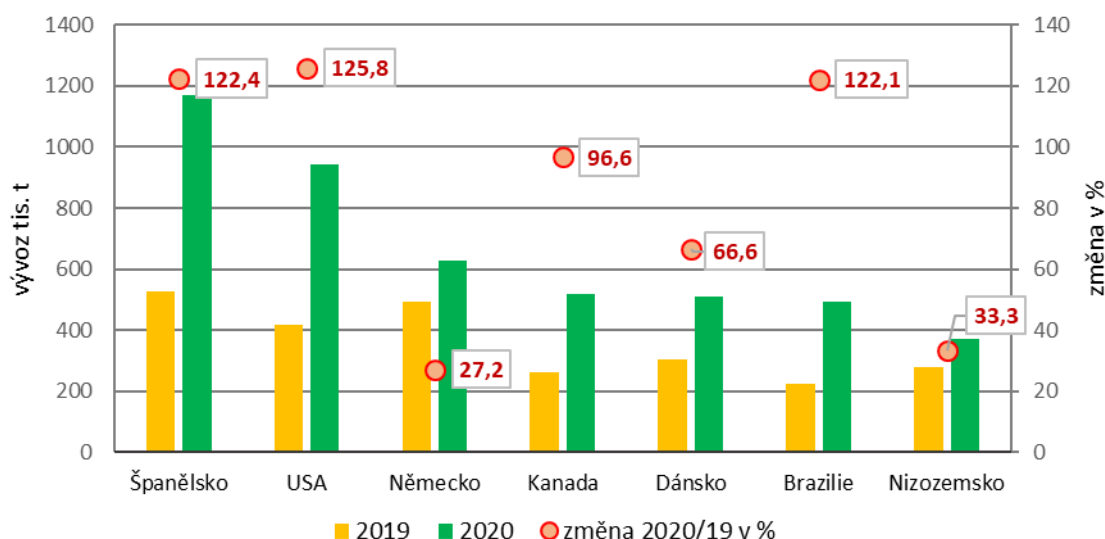
Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
Čína	1 501	1 457	2 451	5 150	4 620	-10,3
Japonsko	1 473	1 480	1 493	1 400	1 420	1,4
Mexiko	885	972	985	910	930	2,2
Jižní Korea	645	753	694	570	635	11,4
USA	506	473	429	414	429	3,6
Hongkong	447	411	331	380	360	-5,3
Kanada	218	228	270	280	270	-3,6

Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
Filipíny	239	283	222	150	200	33,3
Vietnam	33	78	73	160	150	-6,3
EU	13	14	16	18	20	11,1
Rusko	367	84	107	10	10	0,0
Brazílie	2	2	2	2	5	150,0
Ostatní	1 207	1 363	1 377	1 225	1 320	0,0
Celkem	7 536	7 598	8 450	10 669	10 369	-2,8

Pramen: USDA-FAS, Január 2021

Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Graf A.2.3: Hlavní vývozci vepřového masa do Číny v roce 2019 a 2020

Pramen: Evropská komise

Světový vývoz vepřového masa se v roce 2020 na základě vyšší poptávky hlavních importérů meziročně posílil o 2,0 mil. t (tj. o 21,5 %) a dosáhl 11,3 mil. t. Největší podíl na tomto růstu měl nejvýznamnější světový exportér EU, která prodala do třetích zemí rekordních 4,4 mil. t. V porovnání s předchozím rokem to představovalo navýšení o 802 tis. t (tj. o 22,6 %). Rekordní objem obchodu zaznamenaly rovněž v pořadí druhý největší exportér USA, které zobchodovaly 3,3 mil. t vepřového masa, tj. o 451 tis. t (15,7 %) více než v roce 2019. Vývoz směřoval nejvíce na trhy Číny, Mexika, Japonska, Kanady, Jižní Koreje a Austrálie.

Také Brazílie a Kanada využily vysoké globální poptávky a navýšily meziročně export o 317 tis. t, resp. o 241 tis. t. Brazílský vývoz směřoval ze 49 % na čínský trh, a podsunul na druhé a třetí místo dosud přední odběratele, kterými byly Hong Kong a Singapur. Kanada rovněž využila vysoké čínské poptávky a v roce 2020 značně navýšila vývoz na tento trh na úkor nejvýznamnějších odběratelů, kterými byly země CTTP a dále USA a Mexiko. Většina ostatních významných světových vývozců zaznamenala v roce 2020 meziroční růst exportu, např. Mexiko o 111 tis. t a Rusko o 42 tis. t. V Ruské federaci přístup na vietnamský trh získaný na konci roku 2019 pomáhá zemi udržet exportní expanzi. V roce 2020 směřovalo do Vietnamu 31 % vývozu ruského vepřového masa.

K výraznému poklesu exportu došlo v Číně, která byla nucena pokrýt spotřebitelskou poptávku v důsledku oslabení výroby vyššími dovozy. V roce 2020 vyvezla pouhých 100 tis. t, tj. o 25,9 % méně než v předchozím roce.

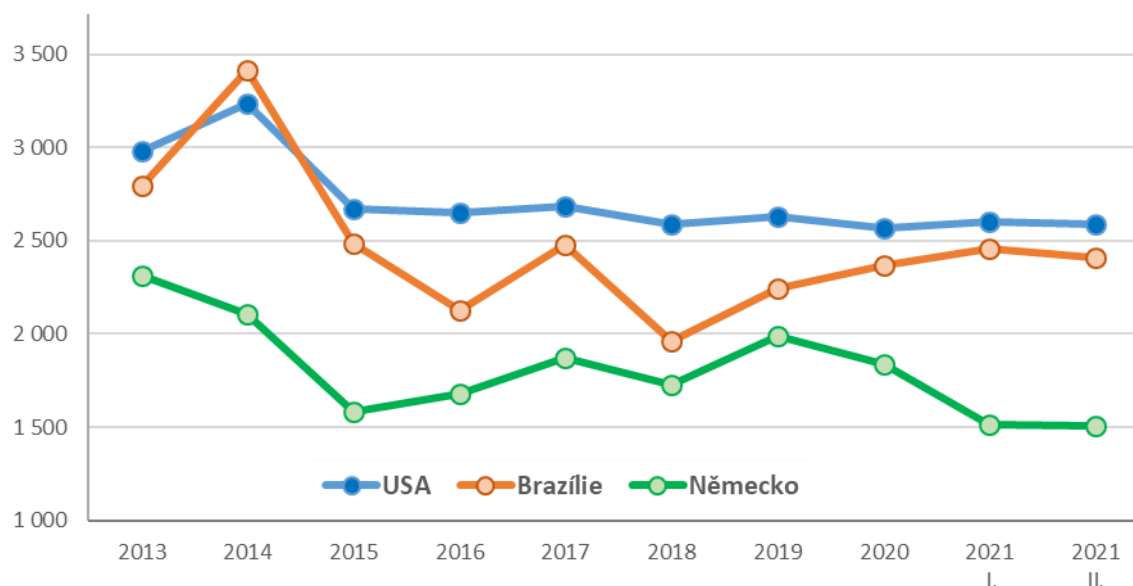
Tab. A.2.5: Vývoz vepřového masa ve světě v letech 2017–2021 v tis. t

Země	2017	2018	2019	2020 předp.	2021 odhad	2021/2020 v %
EU	2 764	2 838	3 548	4 350	4 100	-5,7
USA	2 555	2 666	2 867	3 318	3 255	-1,9
Kanada	1 290	1 277	1 284	1 525	1 470	-3,6
Brazílie	776	722	861	1 178	1 230	4,4
Mexiko	169	177	234	345	360	4,3
Rusko	30	37	68	110	130	18,2
Čína	207	202	135	100	125	25,0
Vietnam	31	20	10	10	10	0,0
Japonsko	5	4	3	3	3	0,0
Jižní Korea	2	1	2	1	2	100,0
Filipíny	1	1	1	1	1	0,0
Hongkong	0	0	0	0	0	0,0
Ostatní	267	301	322	398	539	35,4
Celkem	8 097	8 246	9 335	11 339	11 105	-2,1

Pramen: USDA-FAS, Január 2021

Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Dostupnost exportu se však v několika klíčových produkčních regionech zvýšila a překonala poměrně vysokou dovozní poptávku, což mělo dopad i do exportních cen. Důvodem byla kombinace těchto faktorů: Rostoucí populace prasat a porážková hmotnost jatečných zvířat ve Spojených státech amerických způsobily nárůst výroby, a tím vyšší požadavek na export bilančního přebytku. Obdobně další nárůst výroby v Evropské unii a snížená vnitřní poptávka způsobily tlak na zvýšení vývozu, aby nedocházelo k přebytku nabídky na vnitřním trhu. Navíc slabší brazilský real vůči americkému dolaru, podpořil nárůst porážek v zemi a usnadnil v porovnání s USA a EU vývoz levnějšího vepřového masa. Konkurenční tlak mezi těmito třemi klíčovými vývozci zesílil, neboť všechny uvedené země v roce 2020 soustředily hlavní těžišť prodeje na pro export zajímavý čínský trh. To se promítlo do vývozních cen, které u předních exportérů např. v USA a v EU v roce 2020 meziročně oslabily, naproti brazilské vývozní ceny vepřového masa vzhledem k výše uvedeným faktorům stouply, ale přesto se nacházely pod úrovní cen hlavních konkurentů.

Graf A.2.4: Ceny vývozu vepřového masa ve vybraných zemích v USD/t

Pramen: FAO, Meat Market Review, December 2020

Poznámka: USA – vepřové maso (čerstvé, chlazené nebo mražené), exportní hodnota,

Brazílie – vepřové maso (čerstvé, chlazené nebo mražené), exportní hodnota,

*Německo – měsíční tržní ceny jatečných prasat tř. E v j. hm.

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2021

Odhaduje se, že celosvětová produkce vepřového masa v roce 2021 meziročně stoupne asi o 14,5 % na 103,8 mil. t. Hlavním důvodem poměrně výrazného růstu je očekávané zotavení čínského odvětví vepřového masa z onemocnění afrického moru prasat. Zvýšené ceny v zemi nadále motivují tamní chovatele k rozšiřování stád, což se podle odhadu projeví v meziročním nárůstu čínské výroby vepřového masa o 14,5 %, tj. o 5,5 mil. t. Kromě toho obdrželo přes 500 tamních velkých producentů dotované půjčky od místních a obecních vlád na rozšíření výroby. Tyto půjčky podpořily větší centralizaci a modernizaci čínské produkce vepřového masa. Vylepšená opatření biologické bezpečnosti v chovech prasat rovněž umožní v roce 2021 producentům dosáhnout stabilnější výroby. Vysoké ceny selat a nižší produktivita prasnic však v roce 2021 omezí rychlost rozšíření výroby vepřového masa. Předpokládá se, že poptávka po dovozu plemenných prasnic bude v Číně v roce 2021 silná, protože země usiluje také o zvýšení jejich užitkovosti. Dovoz chovných prasnic v roce 2020 přesáhl předchozí roky, avšak celkové poptávce brání omezená nabídka, jakož i požadavky na testování a karanténu dovezených zvířat do země. Odhaduje se, že v Číně zůstanou v roce 2021 ceny vepřového masa opět vysoké. Počítá se proto s tím, že výroba v Číně nepřekročí úroveň dosaženou před výskytem AMP.

Vyšší čínská produkce bude kompenzovat téměř 4% pokles výroby na Filipínách, kde se africký mor prasat v klíčových regionech nadále šíří. Kanada meziročně mírně zvýší porážky jatečných prasat, ale výroba bude patrně stagnovat, neboť se očekává pokles (cca o 1 %) porážkové hmotnosti jatečných zvířat. Jednou z překážek zvyšování výroby v roce 2021 jsou klesající ceny jatečných prasat a rostoucí náklady na krmivo v mnoha kanadských provinciích. V Japonsku se očekává v důsledku stagnace stavů prasat jen mírné zvýšení porážek (o 0,5 %) na 16,6 mil. ks, a tím i velmi slabý nárůst výroby.

Globální spotřeba vepřového masa se podle USDA-FAS v roce 2021 proti předchozímu roku zvýší o 5,9 mil. t (tj. o 6,1 %). Tento vývoj bude ovlivněn především růstem spotřeby předního světového konzumenta Číny, kde se proti roku 2020 odhaduje její zvýšení o 5,2 mil. t (tj. o 12,4 %) na 48,0 mil. t. Její úroveň se v zemi bude postupně posouvat před výskytem AMP. Cena zůstane pro čínské spotřebitele silnou hnací silou. Jejich zájem se proto bude soustředit také v roce 2021 na dovážené vepřové maso a drůbeží výrobky za nižší ceny, než jsou obdobné produkty z tuzemské produkce.

V roce 2021 se od čínských spotřebitelů očekává, že budou, obdobně jako v roce 2020, nakupovat vepřové maso a výrobky z vepřového masa prostřednictvím elektronického obchodování a doručování domů. Tyto zvyky byly podporovány oproti tradičním nákupům na klasickém trhu kvůli omezení šíření onemocnění COVID-19. Také USA, Rusko, Brazílie v roce 2021 spotřebu vepřového masa meziročně zvýší. EU jako druhý největší globální konzument naproti tomu mírně spotřebu vepřového masa sníží, a to o 256 tis. t (tj. o 1,0 %) na 20,0 mil. t, především v důsledku poměrně vysokých cen. Výraznější pokles spotřeby se očekává na Filipínách, a to v porovnání s předchozím rokem o 10,5 % a k určitému jejímu omezení dojde také v Mexiku, Hong Kongu a Kanadě.

Globální obchod bude ovlivněn poklesem poptávky některých zemí jihovýchodní Asie, zejména pak Číny. Očekávaný růst globální produkce bude z části kompenzován nárůstem spotřeby, přesto však dojde mezi klíčovými exportéry ke zvýšení konkurence. To patrně bude působit tlak na exportní ceny, zároveň však v první polovině roku porostou náklady vzhledem k stoupajícím cenám krmiv (kukuřice, sója). To se může v některých regionech projevit také ve zhoršování ekonomiky výroby vepřového masa.

Odhaduje se, že světová poptávka v roce 2021 meziročně klesne o 0,3 mil. t, tj. téměř o 3 %. Očekávané navýšení výroby v Číně bude hlavním důvodem, proč tato země meziročně omezí nákupy vepřového masa v zahraničí o více než 0,5 mil. t (o 10 %). Také Vietnam a Hong Kong počítají s poklesem importu meziročně o 6,3 %, resp. o 5,3 %. Japonsko předpokládá, že silná domácí produkce v kombinaci se stagnující spotřebou způsobí, že dovoz v roce 2021 stoupne o pouhých 20 tis. t (o 1,4 %) a dosáhne 1,4 mil. t. Jižní Korea odhaduje, že v roce 2021 navýší dovoz o 11,4 %, tj. o 65 tis. t a Filipíny dokonce o 33 % (o 50 tis. t). Mírně vyšší import je v roce 2021 čekán také v Mexiku, a to zejména díky dovozům z USA.

Globální vývoz vepřového masa je v roce 2021 očekáván ve výši 10,4 mil. t, což představuje v porovnání s rokem 2020 pokles o necelé 3 %, tj. o 0,3 mil. t. Meziroční zvýšení se očekává u čtvrtého nejvýznamnějšího exportéra Brazílie, která vyveze více o 4,4 % (o 52 tis. t) především díky slabému realu, který umožní konkurenčně uspět na globálním trhu v soutěži s EU a USA. Také Rusko a Mexiko počítají s posílením vývozu meziročně o 18,2 %, resp. 4,3 %. USA očekávají, že v roce 2021 sice mírně vývoz sníží, přesto zůstane jeho objem jen o 63 tis. t (o 1,9 %) pod úroveň rekordního roku 2020. Nadále budou Spojené státy své prodeje směřovat na čínský trh, který je pro ně lukrativní díky vysokým cenám. Zároveň se očekává, že zvýší vývozy vepřového masa a výrobků z něj do Vietnamu a Filipín stejně jako do Mexika a Kanady.

V Kanadě je většina produkce vepřového masa závislá na exportu (podíl vývozu z produkce tvoří 70 %), což bude pokračovat i v roce 2021. Silnější kanadský dolar by však mohl negativně ovlivnit exportní aktivitu. Vloni Kanada vývoz do Číny více než zdvojnásobila, což vedlo k oslabení exportu do mnoha dalších významných trhů. Důležité v roce 2021 pro kanadské odvětví vepřového masa bude, aby si dokázalo udržet exportní aktivity do Číny. To může být obzvláště obtížné, protože od března t.r. má osm zpracovatelských podniků dočasně pozastavený vývoz do Číny kvůli výskytu koronaviru.

3. Trh s vepřovým masem v EU

Vývoj na trhu v roce 2020

V roce 2020 pokračující výskyt onemocnění afrického moru prasat ve světě spojený s rostoucí poptávkou do dovozů stimuloval chovatele prasat v EU k rozšíření stáda a ke zvýšení výroby vepřového masa. To se projevilo v rekordním vývozu, kterému nahrávala stále nízká produkce a vysoká poptávka zemí jihovýchodní Asie. Na začátku roku poměrně vysoké ceny jatečných prasat a vepřového masa v EU se od března začaly propadat a tento pokles se do konce roku již nezastavil. Začal tak negativně ovlivňovat ekonomiku výroby.

Stavy prasat celkem se v EU 27 ke konci roku 2020 (prosinec) meziročně mírně zvýšily o 30 mil. ks (tj. o 2,1 %) a dosáhly 146 mil. ks. V jednotlivých regionech byl však vývoj rozdílný. K nárůstu počtu

prasat v Unii přispěli téměř všichni významní chovatelé, vyjma Německa, Nizozemska, Rumunska a Švédska, z menších chovatelů pak došlo k poklesu např. na Slovensku a ve Slovinsku (o 8,7 %, resp. 4,4 %). Největším chovatelem v Evropě je od roku 2015 Španělsko, které každoročně počty prasat navyšuje. V roce 2020 došlo opět k rozšíření španělského stáda meziročně o 1,4 mil. ks (tj. o 4,6 %) na rekordních 32,7 mil. ks, především z důvodů investičních pobídek státu do tohoto odvětví a dobrého odbytu vepřového masa ve třetích zemích. Ve Španělsku bylo v loňském roce soustředěno 22,4 % prasat z celkového počtu stáda v EU, zatímco v roce 2015 to bylo jen 19,7 %. V Německu, které reprezentuje druhého největšího chovatele v EU, se počty prasat meziročně velmi mírně snížily (o 65 tis. ks) a dostaly se tak poprvé do roku 2017 těsně pod hranici 26 mil. ks. Francie vykázala v roce 2020 zvýšení stavů o 362 tis. ks (tj. o 2,7 %) na 13,8 mil. ks a rovněž v Dánsku se stavy prasat se dostaly až na rekordních 13,4 mil. ks, což představovalo nárůst o 663 tis. ks (o 5,2 %). K dalším zemím, ve kterých došlo k meziročnímu nárůstu stavů patří zejména Polsko (zvýšení o 512 tis. ks), Maďarsko (o 216 tis. ks), Belgie (o 134 tis. ks) a Rakousko (o 33 tis. ks).

V EU bylo na konci roku 2020 chováno celkem 11,2 mil. ks prasnic. V meziročním porovnání došlo k mírné redukci stavů, a to o 55 tis. ks (o 0,5 %). Nejvýrazněji se snížily počty prasnic u největšího evropského vývozce selat, kterým je Nizozemsko. Nižší odbyt selat v Německu byl jedním z důvodů, proč klesly stavy nizozemských prasnic o 121 tis. ks, (tj. téměř o 12 %). Také sousední Německo vykázalo nižší stavy základního stáda meziročně o 96 tis. ks (o 5,4 %). Z dalších zemí došlo k úbytku chovaných prasnic ještě v Rumunsku a v Rakousku (pokles o 12,4, resp. 6,4 tis. ks). Španělsko a Belgie si stavy udržely na úrovni roku 2019.

Zatímco prasnic v EU ubylo, počty selat do 20 kg ž. hm. se meziročně zvýšily o 2,3 mil. ks, tj. o 5,7 %. K tomuto vývoji přispěla především Francie, kde stouply stavy téměř o polovinu (o 2,0 mil. ks) proti roku 2019. Naproti tomu méně selat bylo evidováno v Nizozemsku, Rumunsku a Irsku.

Tab. A.3.1: Vývoj stavů prasat v EU 27 k prosinci 2019 a 2020 (v tis. ks)

	Prasata celkem			Prasnice			Selata (0–20 kg)		
	2019	2020	%	2018	2019	%	2018	2019	%
Španělsko	31 246	32 677	4,6	2 577	2 575	-0,1	8 341	8 377	0,4
Německo	26 053	25 988	-0,2	1 788	1 692	-5,4	7 674	7 681	0,1
Francie	13 510	13 872	2,7	984	1 048	6,5	3 308	5 244	58,5
Dánsko	12 728	13 391	5,2	1 244	1 273	2,3	4 563	4 674	2,4
Nizozemsko	11 921	11 538	-3,2	1 047	926	-11,6	5 002	4 883	-2,4
Polsko	11 216	11 727	4,6	757	81,5	7,7	2 288	2 377	3,9
Itálie	8 510	8 543	0,4	556	569	2,3	1 412	1 424	0,9
Belgie	6 085	6 219	2,2	396	396	-0,1	1 585	1 660	4,1
Rumunsko	4 030	3 734	-7,4	309	297	-4,0	736	723	-1,7
Maďarsko	2 634	2 850	8,2	231	243	5,2	656	717	9,3
Rakousko	2 773	2 806	1,2	230	227	-1,5	651	664	2,0
Portugalsko	2 216	2 259	1,9	237	231	-2,7	807	821	1,7
Irsko	1 613	1 679	4,1	144	147	2,0	452	427	-5,5
ČR	1 509	1 546	2,5	131	134	2,6	483	482	-0,3
ostatní	5 210	5 270	1,1	697	702	0,7	2 331	2 376	1,9
EU-27	143 146	146 120	2,1	11 328	11 274	-0,5	39 836	42 094	5,7

Pramen: Eurostat

Produkce vepřového masa v EU 27 v roce 2020 (po poklesu v předchozím roce) meziročně mírně vzrostla

o 268 tis. t (tj. o 1,2 %) na 23,4 mil. t. Hlavním důvodem byl nárůst výroby v původních členských zemích (EU 14) meziročně o 282,1 tis. t (tj. o 1,2 %) na 19,6 mil. t, které se na celkové unijní výrobě vepřového masa podílely 85,3 %. Příznivé ceny a velmi dobré exportní podmínky v roce 2019 stimulovaly chovatele v mnoha členských zemích k navýšení výroby také v roce 2020. Zatímco v původních členských zemích (EU 14) produkce meziročně rostla, ve většině nových členských zemích (NČZ 13) došlo spíše k jejímu útlumu. V Maďarsku jako jedné z mála NČZ se dařilo výrobu vepřového masa v průběhu let 2015–2020 postupně navyšovat až na 448 tis. t. K meziročnímu růstu došlo v roce 2020 zejména ve Španělsku, Dánsku, Belgii a Nizozemsku a Belgii, a to souhrnně o 568 tis. t.

Španělsko navýšilo produkci v porovnání s předchozím rokem o 96,7 tis. t (tj. o 2,1 %) na 4,6 mil. t. Největší podíl z celkové produkce vepřového masa v EU zaujímají shodně Německo a Španělsko. U Německa došlo od roku 2016 do roku 2020 ke snížení tohoto podílu z 25 % na 22 %, u Španělska naopak za stejné období k navýšení z 18 % na 22 %. Francie si udržuje za uvedené období stále 10% podíl z unijní produkce, stejně jako Polsko a Dánsko, které dosahují 9 %, resp. 6 %.

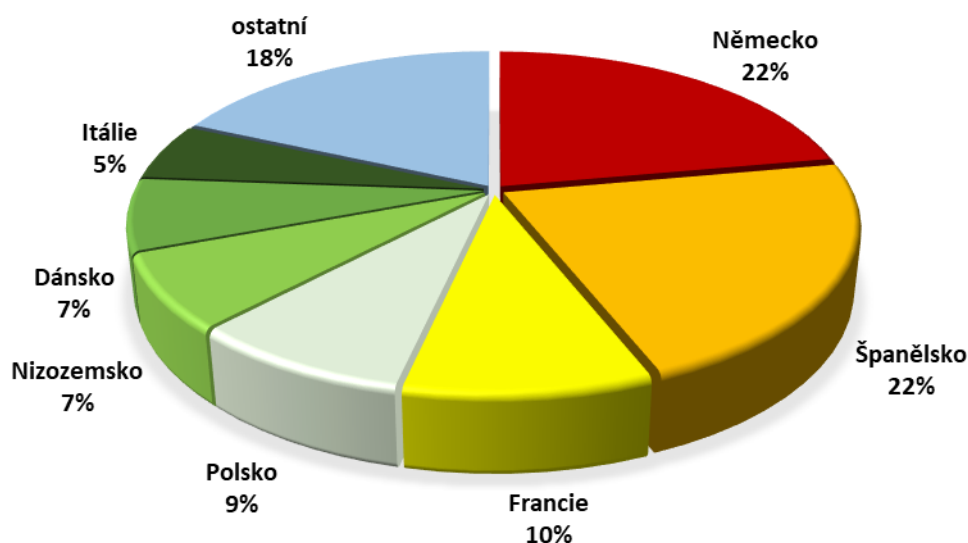
Výrazný pokles výroby byl v roce 2020 zaznamenán v Itálii, a to o 177 tis. t (o 12,2 %) Rovněž Německo snížilo produkci meziročně o 126 tis. t a mírný pokles byl evidován také v Polsku (o 4,4 tis. t) a z dalších zemí i v Portugalsku a v Rumunsku. Ke stagnaci došlo ve Francii.

Tab. A.3.2: Výroba vepřového masa ve vybraných zemích EU (v tis. t j. hm.)

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019 v %
Německo	5 579	5 455	5 343	5 227	5 101	-2,4
Španělsko	4 181	4 299	4 530	4 641	5 024	8,2
Francie	2 206	2 177	2 182	2 200	2 201	0,0
Polsko	1 963	1 990	2 082	1 979	1 974	-0,2
Nizozemsko	1 453	1 456	1 536	1 628	1 658	1,8
Dánsko	1 567	1 530	1 581	1 499	1 595	6,5
Itálie	1 544	1 467	1 471	1 448	1 271	-12,2
Belgie	1 061	1 045	1 073	1 039	1 099	5,8
Rakousko	511	505	510	502	503	0,2
Maďarsko	432	435	436	435	448	3,0
Portugalsko	375	356	362	366	358	-2,2
Rumunsko	337	328	365	343	331	-3,3
Irsko	283	294	303	304	320	5,2
Švédsko	234	240	249	240	247	2,6
ČR	220	211	211	210	211	0,9
Finsko	190	179	167	169	175	3,6
ostatní	507	492	519	539	520	-3,5
EU 27*	22 644	22 460	22 920	22 769	23 037	1,2
EU 14	19 292	19 097	19 401	19 357	19 640	1,5
EU 13	3 352	3 362	3 519	3 411	3 397	-0,4

Pramen: Eurostat

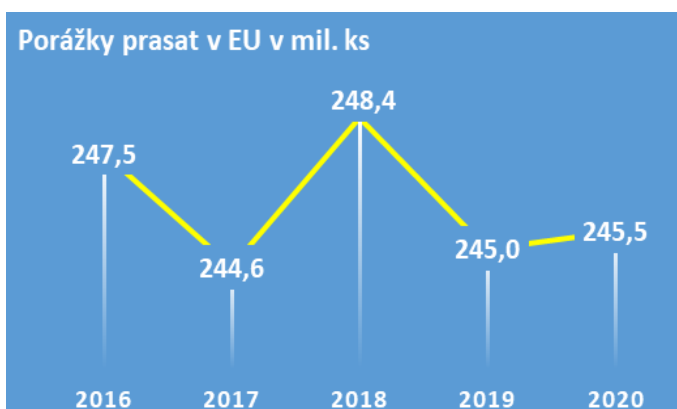
Poznámka: *Údaje za roky 2016–2020 bez Velké Británie

Graf A.3.1: Podíl nejvýznamnějších výrobců vepřového masa na výrobě EU 27 v roce 2020

Pramen: Eurostat

V EU 27 (bez započtení Velké Británie) zůstaly porážky jatečných prasat v roce 2020 ve srovnání s předchozím rokem poměrně stabilní. Celkem bylo loni v Unii poraženo 245,5 mil. ks jatečných prasat a jejich počet v porovnání s předchozím rokem nepatrně vzrostl (o 0,2 %, tj. o 448 tis. ks).

V jednotlivých členských zemích lze však pozorovat velmi odlišný vývoj. Například v Německu se počet porážek prudce snížil, a to o 1 979 tis. ks na 53,2 mil. ks. Z toho z vlastních chovů pocházelo 50,9 mil. ks (pokles o 1,7 %) a počet dovezených jatečných prasat poražených v zemi dosáhl 2,3 mil. ks, což bylo meziročně o 31,3 % méně. Rovněž v Itálii došlo k jejich redukci meziročně o 874 tis. ks na 10,6 mil. ks. Také v Polsku v roce 2020 počet poražených jatečných prasat klesl o 471 tis. ks na 20,8 mil. ks. Tento úbytek lze vysvětlit mj. výskytem AMP v zemi, v důsledku čehož má Polsko omezené možnosti exportovat vepřové maso do některých třetích zemí. Na druhé straně k meziročnímu zvýšení počtu poražených zvířat došlo ve Španělsku a v Belgii. Španělsko nadále budovalo svoji vedoucí pozici chovatele prasat v EU. Lze uvést, že téměř každé páté jatečné prase poražené v Unii připadá na Španělsko. V roce 2020 bylo v zemi poraženo 56,4 mil. ks prasat, což představovalo meziroční přírůstek 3,5 mil. ks. Rovněž Belgie navýšila v roce 2020 porážky o 430 tis. ks na 11,2 mil. ks.

Celková spotřeba vepřového masa v EU se v roce 2020 podle předběžných údajů Evropské komise ve srovnání s předchozím rokem mírně snížila o 722 tis. t (tj. o 1,1 %) a dosáhla 18,8 mil. t. Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v EU podle odhadu mírně klesla o 1,2 % (o 0,4 kg) na 32,7 kg a na celkové spotřebě masa se podílela 49,3 %. Vzhledem k omezení provozu gastronomických zařízení, ke kterému došlo v mnoha zemích na základě vládních antikoronavirových opatření, se spotřebitelská poptávka orientovala na maloobchod, což se projevilo i ve zvýšeném prodeji levnějších druhů masa. Míra soběstačnosti v EU se podle údajů Evropské Komise meziročně zvýšila vlivem poklesu spotřeby o 1 p. b. na 122 %.

Export vepřového masa EU byl v roce 2020 ovlivněn jak vysokou poptávkou na globálním trhu, tak částečným útlumem během března až června z důvodů pandemie koronaviru, ale v neposlední řadě také výskytem afrického moru prasat v Německu a v Polsku. Přesto EU v roce 2020 vyvezla do třetích

zemí rekordní objem vepřového masa včetně živých prasat ve výši téměř 6 mil. t. To představovalo nárůst dodávek vepřového masa na globální trh meziročně o 860 tis. t (tj. o 18,8 %) na rekordních 5,4 mil. t. Hlavní příčinou tohoto vývoje byl výrazní nárůst exportu do Číny, na jejíž trhy se soustředila většina velkých evropských vývozců vepřového masa. EU tomuto největšímu globálnímu odběrateli v roce 2020 dodala 3,3 mil. t, což bylo ve srovnání s předchozím rokem více o 1,0 mil. t (tj. o 45,2 %). Pro Unii představovala i v roce 2020 Čína nejvýznamnějšího odběratele s podílem 61,6 % z veškerého exportu. Meziročně vyšší vývoz z EU byl zaznamenán také do Hong Kongu (o 39,7 %), velmi mírně se zvýšily dodávky vepřového masa do Vietnamu (o 2,2 %). Na úkor Číny se meziročně snížila EU vývoz do ostatních asijských destinací, a to do Japonska (o 20,7 %), do Jižní Koreje (o 22,7 %), na Filipíny (o 39,7 %) a do Taiwanu (o 13,7 %). Méně bylo vyvezeno rovněž na trhy USA a Austrálie (o 13,2 %, resp. o 23,7 %).

Tab. A.3.3: Vývoj vývozu vepřového masa vybraných členských zemí a EU 27 celkem v tis. t

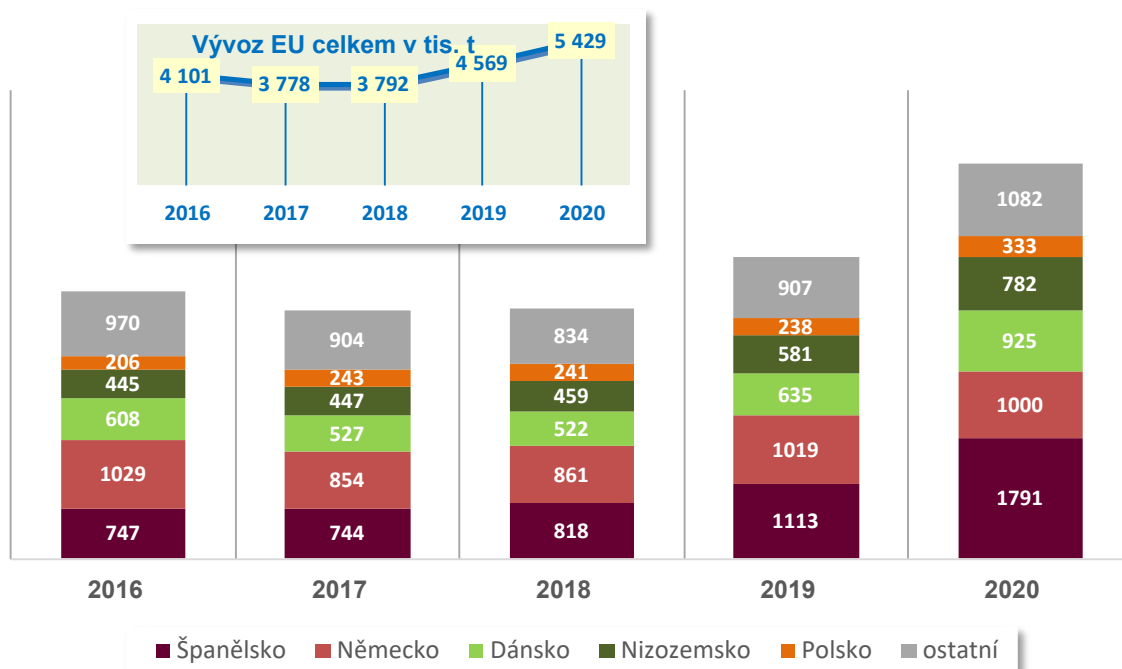
Země	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019 v %
Čína	1 809	1 344	1 281	2 305	3 347	45,2
Japonsko	428	445	453	454	360	-20,7
Hong Kong	339	357	212	203	284	39,7
Jižní Korea	267	282	343	266	195	-26,6
Filipíny	213	245	276	220	153	-30,6
USA	110	151	159	120	104	-13,2
Vietnam	53	41	84	94	96	2,2
Austrálie	107	101	102	110	84	-23,7
Ostatní	780	814	882	796	806	1,2
EU 27 ¹⁾	4 106	3 780	3 792	4 569	5 429	18,8
Velká Británie ²⁾	1 088	1 141	1 120	1 018		

Pramen: Evropská komise, DG Agri G3

Pozn.: ¹⁾ EU 27 bez Velké Británie, ²⁾ rok 2020 neuveden

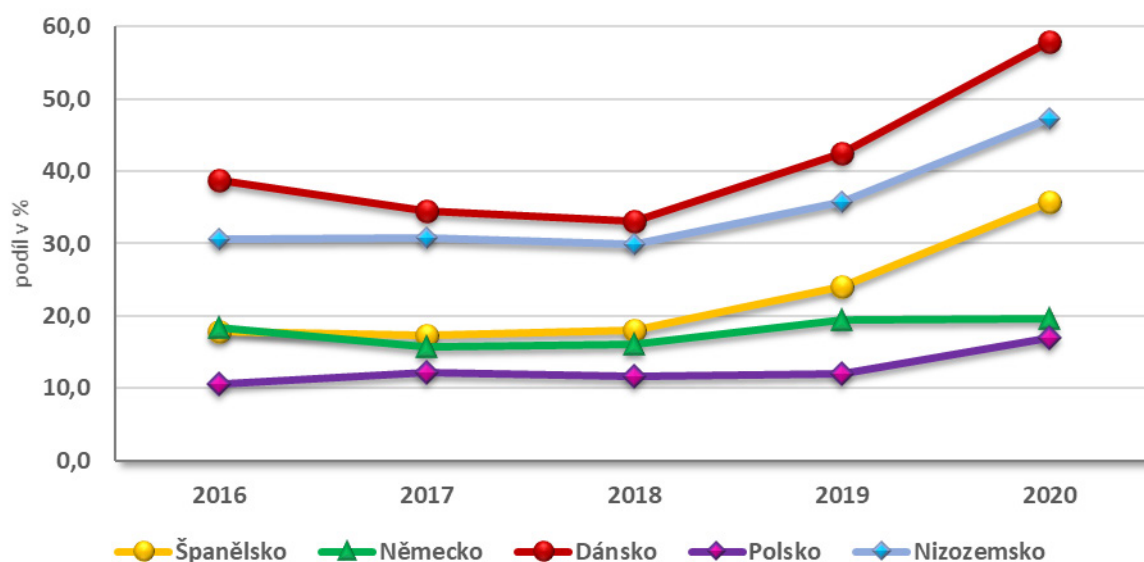
Hlavní vývozní položkou bylo, obdobně jako v předchozích letech, vepřové maso mražené s 54% podílem, následovaly vnitřnosti s podílem 22 %, ostatní tvořil vepřový tuk, čerstvé maso a uzeniny.

Největším vývozcem v rámci zemí EU 27 bylo již druhým rokem po sobě Španělsko, které meziročně navýšilo prodej na globální trh až o 61 %. Hlavní prodeje ze Španělska směřovaly na trhy Číny, ale také Jižní Koreje, Japonska. Německo jako druhý největší exportér meziročně prodeje do třetích zemí omezilo. Hlavním důvodem byl v září 2020 výskyt AMP u divokých prasat v oblasti poblíž polských hranic, který vedl k okamžitým obchodním omezením prodeje ke klíčovým partnerům (Čína, Jižní Korea a Japonsko). Ostatní členské státy EU, zejména a Španělsko, Nizozemsko a Dánsko, dokázaly vyplnit mezeru dodávek do třetích zemí, která touto restrikcí německých vývozců nastala. Také další země EU, kde se rovněž vyskytuje AMP jako je Belgie, Maďarsko a Polsko, (dosud) čelí podobným vývozním omezením.

Graf A.3.2: Vývoj vývozu vepřového masa vybraných členských zemí a EU celkem v tis. t

Pramen: EUROSTAT

V roce 2020 zvýšily všichni nejvýznamnější exportéři EU objem vývozu z tuzemské vyrobené produkce. Největší podíl vyvezeného vepřového masa z tuzemské výroby vepřového masa v roce 2020 vykázalo Dánsko, a to téměř 60 %. Meziročně došlo k nárůstu tohoto ukazatele o 15,6 procentních bodů a od roku 2018 zaznamenal tento ukazatel dynamický růst. Druhým v pořadí bylo Nizozemsko, které vyvezlo 47 % z celkové tuzemské výroby vepřového masa, třetí pak Španělsko s podílem 35,4 % z roční produkce.

Graf A.3.3: Podíl vývozu z celkové produkce vepřového masa hlavních exportérů EU v %

Pramen: Evropská komise, výpočet ÚZEI

Dovoz vepřového masa do EU 27 (bez Velké Británie) byl i v roce 2020 ve srovnání s vývozem tradičně zanedbatelný. Proti předchozímu roku se však rovněž zvýšil, a to o 1,6 tis. t (tj. o 4,3 %) na 38,3 tis. t. Nejvýznamnějším dodavatelem zůstalo opět Švýcarsko, odkud bylo importováno 19,3 tis. t, což bylo

o 3,2 % (o 0,6 tis. t) více než v předchozím roce. Podíl na celkovém importu Unie z této evropské destinace byl obdobný jako v roce 2019 a dosáhl 50,4 %. K dalším významnějším zemím, ze kterých EU dovezla loni vepřové maso byly např. Srbsko (6,1 tis. t), Norsko (5,1 tis. t) a Chile (2,3 tis.). Pokud by byla započtena i Velká Británie, pak by v roce 2020 bylo z této ostrovní země do EU importováno 170,3 tis. t.

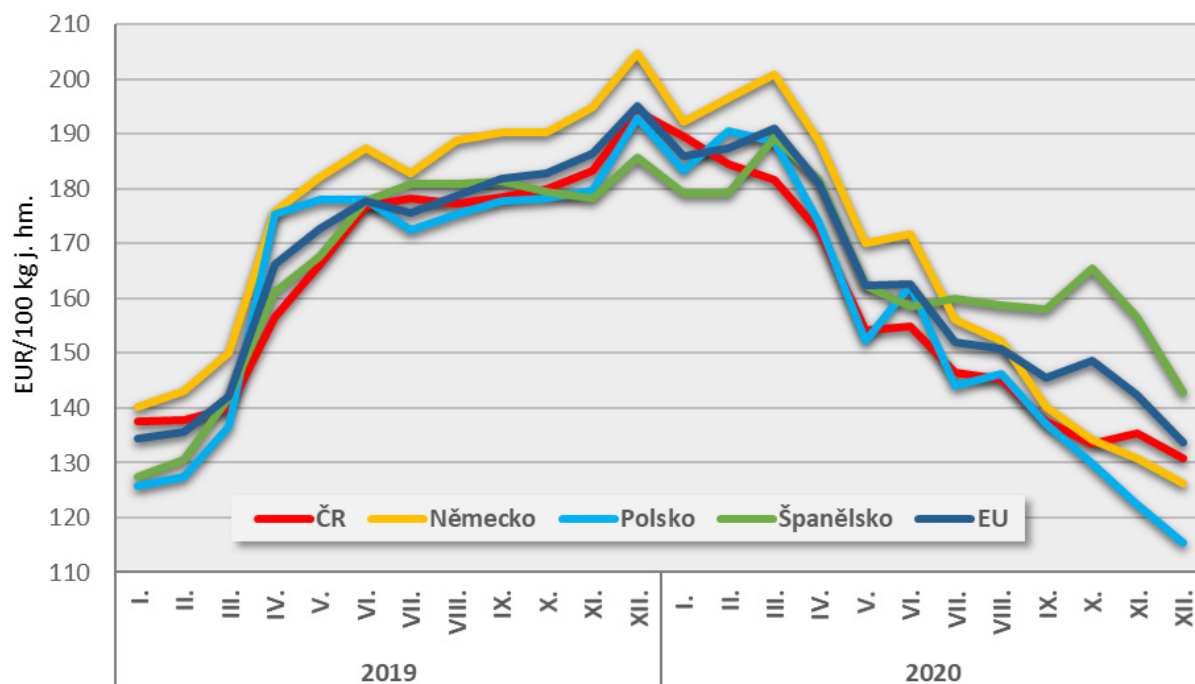
V roce 2020 ceny zemědělských výrobců jatečných prasat na reprezentativních trzích v průměru EU 27, po růstu v předchozím roce, meziročně klesly téměř o 6 %, a to o 8,93 €/100 kg j. hm. na 160,14 €/100 kg j. hm. K oslabení CZV jatečných prasat tř. E v Unii došlo ve srovnání s předchozím rokem prakticky ve všech členských zemích s výjimkou Dánska a Irska, kde se naopak cena zvýšila o 5,0 %, resp. 2,9 %. Stagnace cen byla evidována na Maltě. Během roku však došlo k jejich výraznému oslabování, na které mělo vliv jednak omezení spotřeby, kdy byly v důsledku antikoronavirových vládních opatření v mnoha evropských zemích uzavřeny gastronomické provozovny, jednak zostření konkurence klíčových globálních dodavatelů vepřového masa na čínský trh a dále k tomu přispělo i omezení vývozu Německa vlivem výskytu AMP. Německo tak prodávalo vepřového masa na vnitřním trhu Unie, což do jisté míry způsobilo vyšší nabídku i další pokles cen. Zatímco v I. čtvrtletí roku 2020 byla ještě průměrná cena jatečných prasat tř. E v EU v meziroční porovnání o 36,9 % (o 50,7 €/100 kg j. hm.) vyšší, ve druhém čtvrtletí 2020 klesla proti stejnému období roku 2019 již o 3,65 €/100 kg j. hm. a v průměru IV. čtvrtletí se meziročně propadla o 46,6 % (o 24,4 €/100 kg j. hm.).

Tab. A.3.4: Vývoj CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU ve vybraných zemích
v €/100 kg j. hm. a její změna v %

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019 v %	2020/2015–2019 v %
Německo	151,8	165,9	146,0	177,5	162,7	-8,4	3,8
Maďarsko	152,2	168,8	148,1	177,2	162,0	-8,5	2,4
Rakousko	150,0	166,7	148,7	175,7	167,7	-4,5	6,8
Slovensko	151,2	168,6	147,8	175,0	160,8	-8,1	2,0
Chorvatsko	149,0	165,2	146,9	169,9	164,6	-3,1	6,1
ČR	145,8	161,1	139,6	167,2	154,8	-7,4	2,6
Polsko	145,0	160,1	139,5	166,5	153,4	-7,9	2,5
Španělsko	139,4	154,8	138,8	166,1	164,2	-1,2	11,2
Dánsko	136,8	148,7	128,0	164,4	172,6	5,0	21,9
Francie	138,8	148,9	130,8	159,1	151,8	-4,6	6,6
Nizozemsko	132,0	146,5	126,3	158,3	144,4	-8,8	5,4
Belgie	129,1	141,9	116,0	142,5	129,1	-9,4	-0,9
EU 27*	146,0	160,7	142,0	169,1	160,1	-5,3	5,7

Pramen: Evropská komise, Pozn.: *Bez Velké Británie

Graf A.3.4: Vývoj CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU ve vybraných zemích v €/100 kg j. hm. a její změna v %

Pramen: Evropská komise

V porovnání s průměrem let 2015–2019 byly v roce 2020 ceny jatečných prasat v průměru EU vyšší o 5,7 %.

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2021

Podle prognózy Evropské komise by se měla produkce vepřového masa v EU v roce 2021 meziročně zvýšit pouze mírně (o 0,7 %). Předpokládá se, že roční spotřeba vepřového masa na obyvatele nepatrně poroste (o 1,4 %), protože na vnitřním trhu unie bude k dispozici více vepřového masa. Soupis hospodářských zvířat z prosince 2020 naznačuje nárůst stavů prasat ve výkrmu proti stejnému období o 750 tis. kusů, tj. o 0,8 %. Počet selat se rovněž zvýšil o 2,2 milionu, zejména ve Francii. To pravděpodobně povede v první polovině roku 2021 k růstu produkce vepřového masa v EU. Počet prasnic se naopak snížil o 0,5 %, ale zlepšují se jejich reprodukční ukazatele.

Po dvou letech dynamického růstu vývozu se v letošním roce očekává jeho mírný útlum, ale i tak zůstane na velmi vysoké úrovni. Ačkoli se sektor vepřového masa v Číně začíná zotavovat z výskytu onemocnění AMP stále se v zemi objevují nové případy, což může zpomalit růst tamní výroby. Rovněž v dalších asijských regionech, kde byl lokalizován výskyt AMP, bude trvat ještě déle, než dojde k oživení výroby. Navzdory hledání vakcíny proti AMP nebyly hlášeny žádné úspěšné studie. Počítá se s tím, že i v letošním roce bude klíčovým trhem pro EU i nadále Čína, druhým nejvýznamnějším trhem se v roce 2020 stane Velká Británie.

Vzhledem k rostoucím cenám krmných obilovin (zejména kukuřice), ke kterým docházelo po loňské sklizni v EU, ale i rostoucím cenám na globálním trhu (např. sója, kukuřice) na globální trhu se očekává, nárůst cen krmných krmiv. To může mít negativní dopad na ekonomiku chovu prasat, především v I. pololetí tohoto roku, zejména pokud ceny vepřového masa nebudou růst.

B. EKONOMIKA VÝROBY VEPŘOVÉHO MASA V ČR A EU

V roce 2019 došlo ve srovnání s předchozím rokem k výraznému zlepšení ekonomiky chovu prasat napříč všemi sledovanými zeměmi EU, a to z důvodu výrazného meziročního nárůstu cen na trhu s vepřovým masem v EU. V roce 2020 však nastal obrat a ceny zemědělských výrobců jatečných prasat od dubna klesaly.

Vlivem výskytu afrického moru prasat, který v roce 2019 zdecimoval stavy v Číně téměř na polovinu, byla chybějící poptávka v zemi kryta dovozy především z EU, USA, Brazílie a Kanady. Vývoz vepřového masa na čínský trh z EU stoupl v roce 2019 meziročně téměř o 80 % na 2,3 mil. t a podílel se na celkovém vývozu Unie polovinou. Rostoucí poptávka Číny měla významný vliv na prudký růst cen předních globálních vývozců. V EU ceny jatečných prasat zaznamenaly proti roku 2018 vzestup až o 19 %. Také v ČR se díky tomuto příznivému vývoji zvýšily meziročně CZV jatečných prasat, což se promítlo ve zlepšení ekonomiky výroby vepřového masa.

Rok 2020 však poznamenal evropský trh s vepřovým masem hned několika nepříznivými vlivy. Vysoké ceny jatečných prasat z roku 2019 se udržely také v I. čtvrtletí 2020, od dubna do května se začaly propadat vlivem výskytu koronavirové pandemie, která globální obchod na chvíli oslabil, kromě toho USA díky obnově stád v předchozím roce navýšily v roce 2020 výrobu vepřového masa a jejich export od ledna do září na čínský trh dynamicky vzrostl (meziročně až o 190 %). Tím se konkurence na tomto významném asijském trhu mezi hlavními dodavateli (EU vs. USA) zostříla, protože američtí exportéři nabízeli vepřové maso za nižší ceny než evropští. To mělo dopad na ceny vepřového masa v EU, které se pro udržení Unie na čínském trhu musely přizpůsobit konkurenčním cenám USA a pokračovaly v oslabování. Další ranou pro odvětví byl výskyt afrického moru prasat v Evropě, a to u divokých prasat v Belgii, následně v chovech prasat v Polsku, ale v září také u divočáků v Německu, které představovalo až do roku 2019 evropského lídra ve vývozu vepřového masa na světový trh. Výskyt onemocnění AMP se projevil poklesem vývozu německého vepřového masa v říjnu meziročně o 36 % a v listopadu dokonce o 59 %, zároveň došlo i k dalšímu snížení cen v celé EU. V porovnání s rokem 2019 se průměrná CZV jatečných prasat tř. E v EU v roce 2020 snížila o 5,3 % na 1,60 €/kg j. hm. K jejímu oslabení došlo téměř ve všech členských zemích (např. v Německu o 8,4 %, v Polsku o 7,9 %), vyjma Dánska (nárůst o 5,0 %), severovýchodních zemí a Irska. Také čeští chovatelé prodávali jatečná prasata meziročně za nižší ceny, a to o 3,0 % (leden až listopad), naopak ceny průmyslových výrobců vepřového výsekového masa podle TISČR SZIF za uvedené období o 3 % vzrostly.

Vyhodnocení ekonomiky výroby vepřového masa v ČR a EU a vzájemné porovnání sledovaných ukazatelů je možné díky zapojení ČR do projektu InterPIG. Jedná se o uskupení 17 zemí, jejichž cílem je podat reprezentativní srovnání nákladů výroby vepřového masa. Data finanční a naturální povahy (tj. náklady, výnosy, produkce...) vycházejí z národních šetření nákladů prováděných v jednotlivých spolupracujících zemích a odpovídají průměrným nákladům a výkonnosti v jednotlivých zemích. Výsledky poskytují relativně přesné informace umožňující srovnání průměrných výrobních nákladů mezi jednotlivými zeměmi zapojenými do zmíněného projektu. Do srovnání byly zahrnuty Nizozemsko, Dánsko, Rakousko, Německo, Španělsko, Belgie, Francie, Maďarsko a Česká republika a také výsledky třetiny nejlepších podniků v České republice, Francii a Dánsku. Veškeré ekonomické údaje jsou vyjádřeny v EUR/kg jatečné upraveného těla (JUT) za tepla.

Ceny a náklady v chovu prasat

Průměrné výrobní náklady ve sledovaných zemích EU dosahovaly v letech 2017–2019 1,48–1,53 €/kg JUT za tepla. V roce 2019 průměrné náklady nepatrně vzrostly na 1,53 €/kg JUT za tepla. Vývoj realizační ceny v roce 2019 byl ve všech sledovaných zemích velice příznivý, průměrná realizační cena meziročně vzrostla o 20 % na 1,64 €/kg JUT za tepla, což se pozitivně promítlo do ekonomiky výroby, která se ve všech sledovaných zemích meziročně zlepšila.

Česká republika patří společně s Rakouskem, Maďarskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. Naopak Dánsko, Španělsko, Francie a Belgie jsou tradiční země s nejnižšími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2017–2019 vynakládáno o 0,14–0,19 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU. V roce 2019 byly nejnižší výrobní náklady 1,37 €/kg JUT v Belgii, nejvyšší 1,69 €/kg JUT v České republice. Na nejlepší evropské producenty (Dánsko, Španělsko, Francie a Belgie) Česká republika ztrácela 22–32 eurocentů/kg JUT, ve srovnání s Maďarskem a Německem to bylo 8–12 eurocentů/kg JUT a v porovnání s Rakouskem byly náklady téměř srovnatelné. Česká republika a Rakousko byly zeměmi s nejvyššími výrobními náklady v roce 2019 (Tab. B.1).

Náklady nejlepší třetiny podniků ve Francii a Dánsku byly v roce 2019 nižší o cca 0,11–0,20 €/kg JUT za tepla než průměr sledovaných zemí EU. Ve třetině nejlepších podniků v ČR byly výrobní náklady v roce 2019 v průměru o 6,7 eurocentů/kg JUT nižší než průměrné náklady ČR, ve srovnání s průměrem vybraných zemí EU byly náklady vyšší o 9,5 eurocentů/kg JUT.

Tab. B.1: Výrobní náklady prasat (€/kg JUT za tepla)

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Česká republika			Dánsko			Francie		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Náklady na krmiva	0,88	0,87	0,90	0,78	0,81	0,87	0,83	0,85	0,89
Veterinární náklady a léčiva	0,08	0,07	0,07	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,05	0,05	0,05
Energie	0,04	0,05	0,05	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,13	0,14	0,13	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,15	0,14	0,15	0,17	0,17	0,17
Finanční náklady	0,04	0,05	0,06	0,07	0,07	0,05	0,03	0,03	0,02
Ostatní náklady	0,35	0,31	0,32	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	1,67	1,65	1,69	1,35	1,39	1,42	1,42	1,44	1,47
Realizační cena prasat	1,56	1,35	1,61	1,53	1,26	1,64	1,50	1,33	1,58
Zisk/ztráta	-0,11	-0,30	-0,08	0,18	-0,13	0,22	0,08	-0,11	0,11

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Belgie			Nizozemsko			Rakousko		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Náklady na krmiva	0,89	0,93	0,89	0,84	0,85	0,90	0,85	0,92	0,90
Veterinární náklady a léčiva	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,07	0,08	0,08
Náklady na obnovu stáda	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03	0,04	0,03
Energie	0,03	0,03	0,03	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Opravy a udržování	0,01	0,01	0,01	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Pracovní náklady	0,11	0,12	0,07	0,14	0,13	0,14	0,16	0,17	0,17
Odpisy	0,16	0,16	0,17	0,16	0,14	0,14	0,26	0,26	0,27
Finanční náklady	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,04	0,09	0,09	0,09
Ostatní náklady	0,09	0,08	0,07	0,18	0,18	0,20	0,04	0,02	0,04
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	1,42	1,45	1,37	1,53	1,52	1,57	1,58	1,66	1,66
Realizační cena prasat	1,54	1,30	1,42	1,53	1,34	1,65	1,68	1,51	1,78
Zisk/ztráta	0,12	-0,15	0,05	0,00	-0,18	0,08	0,10	-0,15	0,12

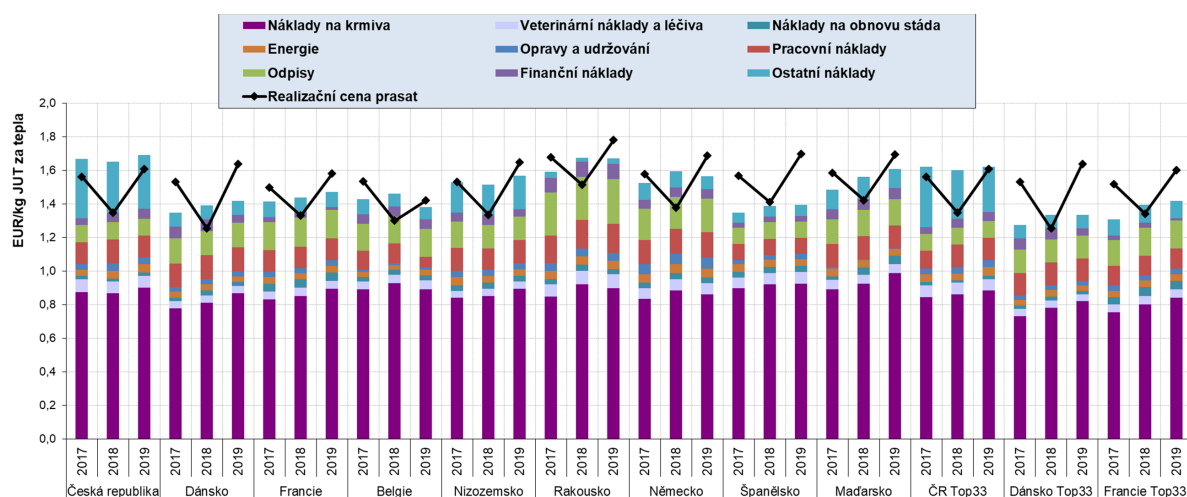
Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Německo			Španělsko			Maďarsko		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Náklady na krmiva	0,84	0,89	0,86	0,90	0,92	0,93	0,89	0,93	0,99
Veterinární náklady a léčiva	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,02	0,04	0,05
Energie	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,04
Opravy a udržování	0,06	0,06	0,07	0,02	0,03	0,03	0,01	0,01	0,00
Pracovní náklady	0,14	0,15	0,15	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,14
Odpisy	0,19	0,19	0,20	0,10	0,10	0,10	0,14	0,16	0,16
Finanční náklady	0,05	0,06	0,06	0,03	0,03	0,03	0,06	0,06	0,07
Ostatní náklady	0,10	0,10	0,07	0,06	0,07	0,07	0,12	0,13	0,11
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	1,52	1,60	1,57	1,35	1,39	1,40	1,49	1,56	1,61
Realizační cena prasat	1,58	1,38	1,69	1,57	1,41	1,70	1,59	1,42	1,70
Zisk/ztráta	0,05	-0,22	0,12	0,22	0,02	0,30	0,10	-0,14	0,09

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	ČR Top33			Dánsko Top33			Francie Top33		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Náklady na krmiva	0,85	0,86	0,89	0,73	0,78	0,82	0,76	0,80	0,84
Veterinární náklady a léčiva	0,07	0,07	0,07	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,04	0,05	0,05
Energie	0,05	0,04	0,05	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,11	0,14	0,13	0,13	0,14	0,14	0,12	0,12	0,12
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,14	0,16	0,17	0,16
Finanční náklady	0,04	0,05	0,05	0,07	0,07	0,04	0,03	0,03	0,02
Ostatní náklady	0,36	0,29	0,27	0,08	0,08	0,08	0,10	0,11	0,10
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	1,62	1,60	1,62	1,27	1,33	1,33	1,31	1,40	1,42
Realizační cena prasat	1,56	1,35	1,61	1,53	1,26	1,64	1,52	1,34	1,60
Zisk/ztráta	-0,06	-0,25	-0,01	0,26	-0,08	0,31	0,21	-0,05	0,18

Pramen: InterPig; ÚZEI

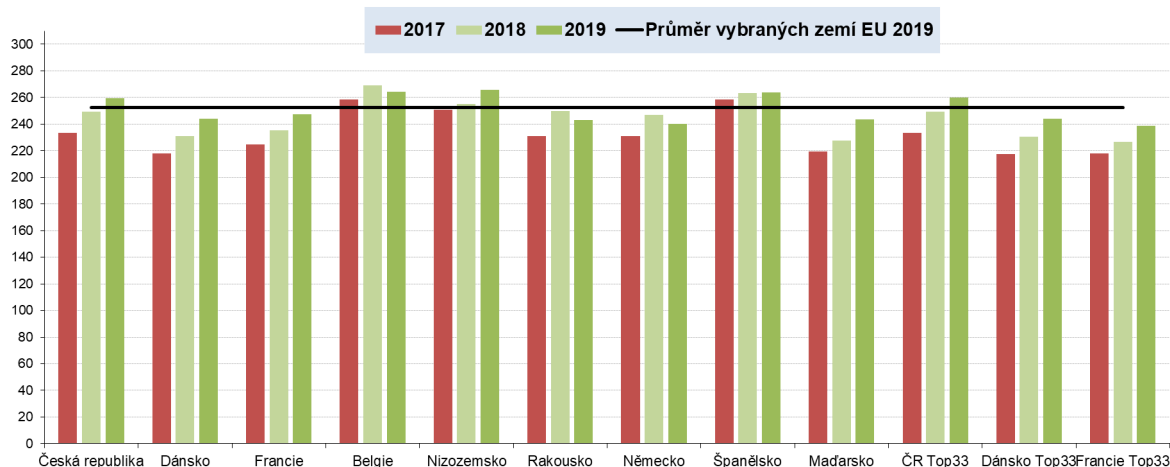
Z podrobnějšího průzkumu jednotlivých nákladových položek vyplývá, že Česká republika je v hlavních nákladových položkách plně konkurenceschopná s ostatními sledovanými zeměmi EU, nákladové položky dosahují průměrných nákladů, nebo nižších (Tab. B.I, Graf B.I). Zásadní rozdíl byl zjištěn v položce ostatní náklady, která zahrnuje ostatní přímé náklady, pojištění, úroky, náklady pomocných činností a režijní náklady tzn. veškeré zbývající náklady, které dle metodiky InterPIG nebylo možné zahrnout jinam.

Graf B.I: Struktura nákladů a výnosy (€/kg JUT za tepla)

Pramen: InterPig; ÚZEI

Graf B.2: Průměrná cena krmiv (€/t)

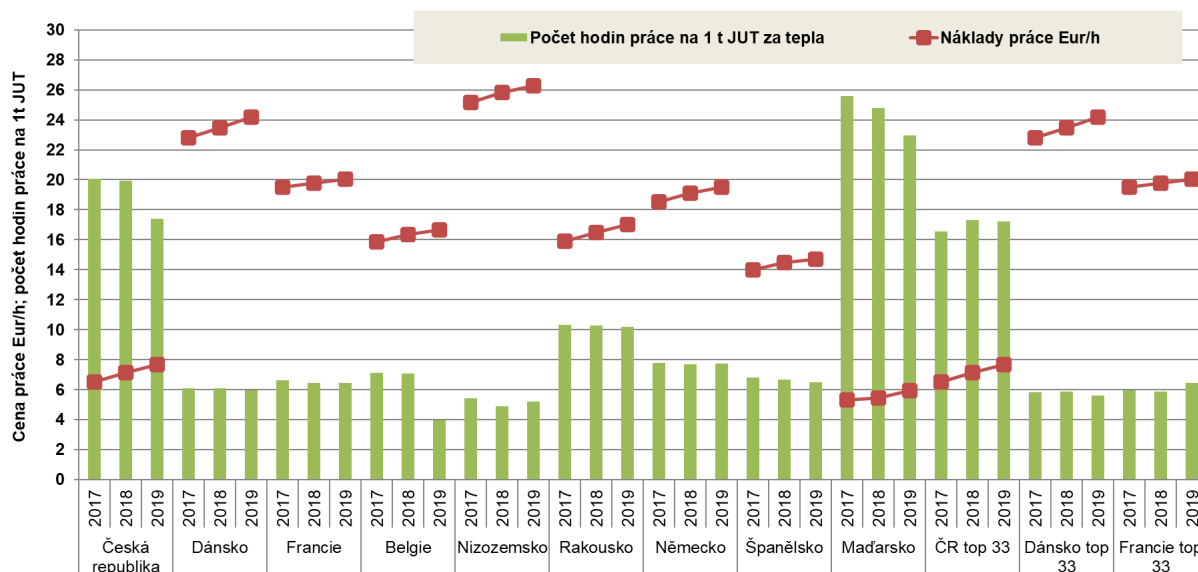
Pramen: InterPig; ÚZEI

Poznámka: průměrná cena krmné směsi vypočtena jako vážený průměr spotřebovaných krmiv v jednotlivých fázích odchovu, včetně započtení vlastních krmiv

Průměrné náklady na krmiva vybraných zemí EU se v letech 2017–2019 pohybovaly na úrovni 0,86–0,90 €/kg JUT, přičemž v roce 2019 meziročně vzrostly o 2 % na 0,90 €/kg JUT. Nejnížší náklady na krmiva 0,86 €/kg JUT byly v roce 2019 zjištěny v Německu. Naopak nejvyšší byly zjištěny ve Španělsku a Maďarsku 0,93–0,99 €/kg JUT. V České republice se náklady na krmiva pohybovaly na úrovni průměrných nákladů zemí EU, Nizozemska a Rakouska. Meziroční změny nákladů na krmiva byly hlavní příčinou poklesu nebo růstu celkových nákladů ve sledovaném období a byly ovlivněny jednak vývojem cen krmiv, ale také zlepšováním konverze krmiva a užitkových parametrů prasnic, selat v předvýkrmu a prasat ve výkrmu. V roce 2019 průměrná cena krmiv zemí EU vzrostla o 2 %, přičemž v České republice a Nizozemsku cena krmiv vzrostla až o 4 %, v Dánsku, Francii a Maďarsku o 5–7 % (Graf B.2). V Belgii, Rakousku a Německu cena krmiv v roce 2019 meziročně klesla, a to průměrně o 2,4 %, což se odrazilo v snížení nákladů na krmiva na 1 kg/JUT průměrně o 3 %. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vykazovala úsporu na krmivech oproti průměru sledovaných zemí EU přibližně o 0,02–0,08 €/kg JUT. Nižší náklady na krmiva jsou výsledkem vyšší užitkovosti prasnic, vyšších přírůstků v předvýkrmu a výkrmu a mírně lepší konverze krmiva.

Jak vyplývá z grafu B.3, náklady práce se v jednotlivých zemích v EU velmi lišily. V České republice a Maďarsku byla zjištěna nejnižší cena práce ze zemí EU, ale produktivita práce byla výrazně horší, což dokládá např. v ČR téměř 2x vyšší počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT než v Rakousku, Německu a přibližně 3x vyšší než Dánsku a Nizozemsku (v Maďarsku byla produktivita práce ještě horší než v ČR o 24–32 %). Díky nízké ceně práce v ČR bylo možné udržet pracovní náklady na 1 kg JUT na srovnatelné úrovni s pracovními náklady vynaloženými nejlepšími západními producenty. Vzhledem k relativně nízké ceně práce ve srovnání s ostatními zeměmi EU by mohla ČR získávat konkurenční výhodu, avšak z průměrných výsledků vyplývá, že existují rezervy. Na 1 tunu JUT za tepla bylo v roce 2019 v ČR potřeba přibližně 17,4 hodin práce, kdežto v Nizozemsku, Dánsku, Španělsku, Francii, Belgii a Německu to bylo 3,9–7,7 hodin, Rakousku 10,2 hodin a Maďarsku 23 hodin. Na 1 h vynaložené práce bylo v ČR vyrobeno 57,5 kg vepřového masa, kdežto v Dánsku, Nizozemsku a Belgii to bylo 167,7–253,8 kg, v Německu 129,3 kg a Rakousku 98,3 kg. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii vyrobila za 1 h práce 155,2 kg a Dánsku 178,4 kg. Vyšší produktivita práce v západních zemích EU vypovídá o úrovni organizace, modernizace a automatizace v chovech prasat, což je spojeno s poměrně vysokou investiční náročností, která se promítá do odpisů.

Graf B.3: Náklady práce a počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT prasat

Pramen: InterPig; ÚZEI

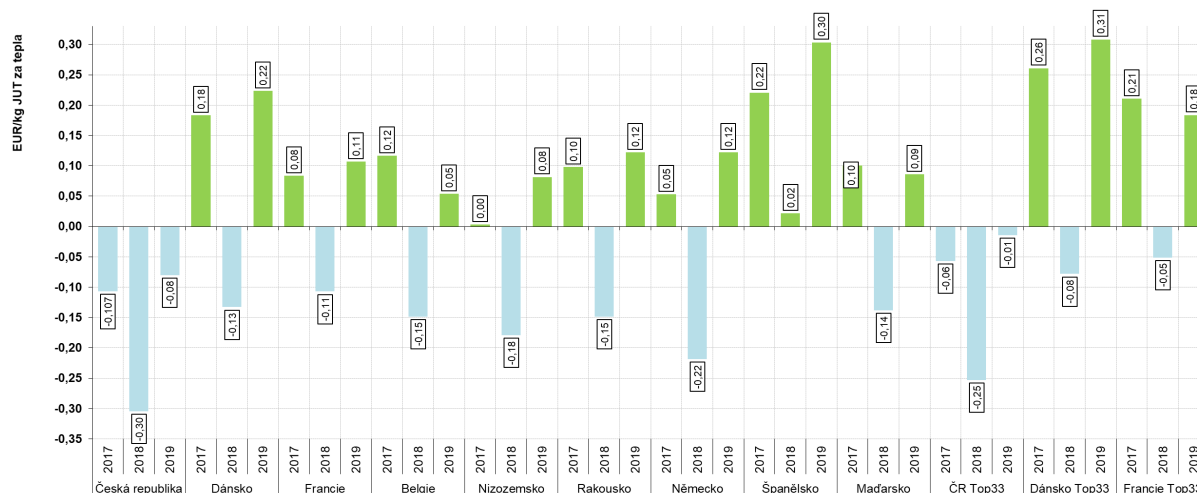
Poznámka: počet hodin práce na jatečné prase resp. na produkci se v ČR nesleduje, jedná se o odhad na základě celkových pracovních nákladů na jatečné prase a nákladů práce podle ČSÚ

Dalšími položkami variabilních nákladů jsou náklady na obnovu stáda, veterinární náklady, náklady na léčiva a desinfekční prostředky, náklady na opravy a udržování a náklady na energie. Náklady na obnovu stáda, které jsou kalkulovány na základě pořizovací ceny prasnice, prodejní ceny při vyřazení, úhynu prasnic a délky využití prasnice, dosahovaly v zemích EU v roce 2019 0,02–0,05 €/kg JUT, Česká republika se společně s Dánskem pohybovala na spodní hranici tohoto intervalu, ve srovnání s průměrem zemí EU byly náklady na obnovu stáda nižší přibližně o 1/3 (Tab. B.1). Veterinární náklady a náklady na léčiva byly v zemích EU vynakládány ve výši 0,04–0,08 €/kg JUT, v průměru to bylo 0,06 €/kg JUT. V České republice byly tyto náklady téměř o 20 % vyšší než průměr zemí EU. V porovnání s Dánskem, Belgií, Nizozemskem, Francií a Maďarskem vynakládala Česká republika vyšší veterinární náklady a náklady na léčiva o 0,02 €/kg JUT, tj. ve stejné výši jako v Německu a Španělsku. Náklady na energie se pohybovaly v rozmezí 0,034–0,054 €/kg JUT, průměrné náklady dosahovaly 0,042 €/kg JUT. V České republice náklady na energie meziročně vzrostly na srovnatelnou úroveň s Rakouskem a Německem a byly průměrně o 20 % vyšší než průměr zemí EU. Podprůměrné náklady na energie byly vykázány v Belgii, Francii, Dánsku a Nizozemsku, Španělsku a Maďarsku (Tab. B.1).

Odpisy související s investicemi do chovů prasat a ostatní náklady jsou posledními posuzovanými nákladovými položkami. Mezi jednotlivými zeměmi byly zjištěny značné rozdíly v odpisech. Zatímco nejnižší odpisy 0,1 €/kg JUT vykazuje Španělsko a Česká republika, většina západních konkurentů má odpisy o 40–100 % vyšší. Přibližně 2,7x vyšší odpisy vynaložili chovatelé v Rakousku. V průměru představovaly odpisy v zemích EU 0,16 €/kg JUT.

Ostatní náklady představují zbývající balík nákladů, které dle metodiky InterPIG nebylo možné zahrnout jinam. Zatímco ve většině nákladových položek je Česká republika konkurenceschopná v porovnání s předními producenty EU, v položce ostatní náklady významně převyšuje náklady všech ostatních zemí. V ostatních nákladech je v případě České republiky obsažena výrobní a správní režie, náklady pomocných činností, ostatní přímé náklady, úroky, pojištění zvířat. Průměrná výše položky ostatní náklady dosahovala v zemích EU 0,12 €/kg JUT a v jednotlivých zemích se pohybovala v rozmezí 0,04–0,20 €/kg JUT, v České republice dosahovaly ostatní náklady 0,32 €/kg JUT. Lze předpokládat, že v případě českých producentů existuje prostor pro úsporu nákladů právě v těchto nákladech, především pak v položkách výrobní a správní režie. Výrazně vyšší ostatní náklady jsou hlavní příčinou, proč Česká republika na ostatní evropské konkurenty ztrácí.

Graf B.4: Čistý zisk bez podpor (€/kg JUT za tepla)

Pramen: InterPig, ÚZEI

Významnou roli v ekonomice hraje realizační cena, která v sektoru prasat v určitých cyklech kolísá. Zatímco v roce 2018 se cena pohybovala v rozmezí 1,26–1,52 €/kg JUT za tepla, v roce 2019 realizační cena ve všech zemích významně vzrostla. Nejnižší cena byla vykázána v Belgii 1,42 €/kg JUT za tepla, naopak nejvyšší tradičně v Rakousku 1,78 €/kg JUT za tepla. Vyšší cena v Rakousku je výsledkem dobré

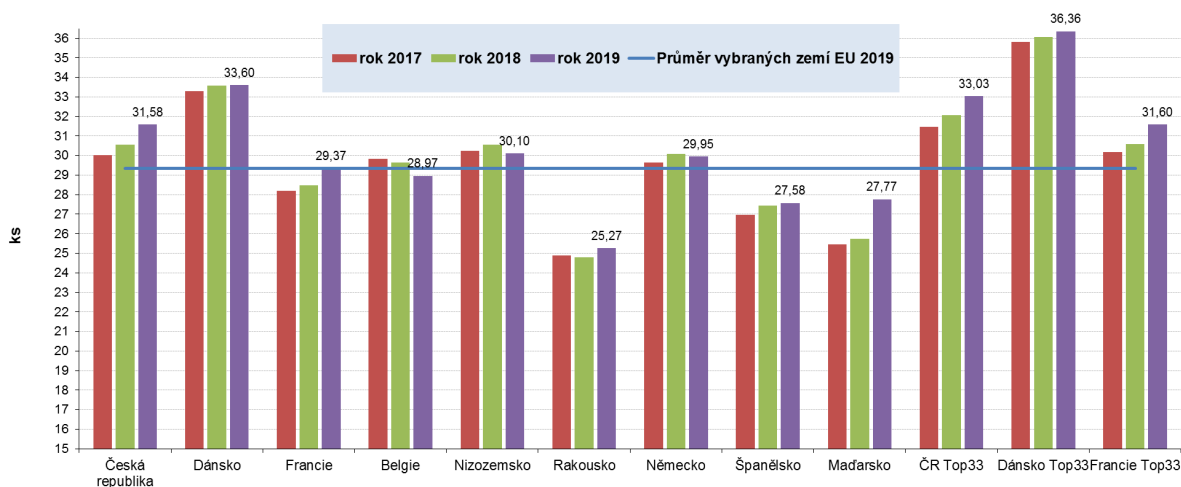
vyjednávací pozice sdružení asociací zastupující zemědělské podniky při vyjednávání s jatky a zpracovateli prasat. Průměrná realizační cena v ČR dosahovala v roce 2019 1,61 €/kg JUT a byla přibližně o 2 % nižší, než průměr zemí EU (1,64 €/kg JUT) (Graf B.1).

V grafu B.4 je znázorněn ekonomický efekt z chovu prasat v jednotlivých zemích, čistý zisk nebo ztráta v €/kg JUT za tepla. Jak vyplývá z grafu, v roce 2018 se ekonomika chovu prasat zhoršovala ve všech sledovaných zemích kvůli klesajícím realizačním cenám za jatečná prasata. Chov prasat byl ve většině zemí ztrátový. V průměru za sledované země EU dosahoval ztrátu -0,15 €/kg JUT. Nejvyšší ztrátu vykazovali v roce 2018 chovatelé v České republice a Německu (-0,30 a -0,22 €/kg JUT), následováni Nizozemskem, Belgií, Rakouskem, Maďarskem (-0,18 až -0,14 €/kg JUT) a Dánskem a Francií (-0,13 až -0,11 €/kg JUT). Pouze Španělsko vykazovalo zisk, a to 0,02 €/kg JUT. V roce 2019 se díky meziročnímu nárůstu cen ekonomika ve všech zemích EU zlepšila o 0,21–0,36 €/kg JUT a kromě České republiky vykázaly všechny sledované země EU zisk, který se pohyboval v rozmezí 0,05–0,30 €/kg JUT. Ztráta v České republice činila -0,08 €/kg JUT. Ve třetině nejlepších podniků Dánska byl zisk dokonce 0,31 €/kg JUT a ve třetině nejlepších podniků Francie 0,18 €/kg JUT, v České republice byla ztráta ve srovnání s průměrnými českými výsledky o 7 eurocentů/kg JUT nižší.

Ukazatele intenzity

Z grafu B.5 vyplývá, že užitkovost prasnic, vyjádřená počtem odstavených selat na prasnici, ve většině sledovaných zemích EU v průměru každoročně rostla. V roce 2017 se počet odstavených selat meziročně zvýšil o 1,5 % na 28,7, v roce 2018 jen nepatrně o necelé 1 % na 29 kusů a v roce 2019 o 1,3 % na 29,4 kusů. Mezi jednotlivými zeměmi byly velké rozdíly v užitkovosti prasnic. Česká republika se počtem odstavených selat na prasnici vyrovnává nejlepším producentům EU. Nejvyšší užitkovost prasnic byla s odstupem od všech zemí vykazána v Dánsku (33,6 ks), avšak v Německu, Nizozemsku a v České republice to bylo nadprůměrných 29,95–31,58 ks. Nejnižší užitkovost prasnic vykazovalo Rakousko (25,3 ks) a Španělsko (27,6 ks) (graf B5). Top 1/3 nejlepších podniků v Dánsku, České republice a Francii vykazovala ve srovnání s průměrem zemí EU o 7–23 % vyšší užitkovost prasnic (ČR +12 %). Zlepšování parametrů užitkovosti je v ČR odrazem kvalitní plemenářské práce, významné podpory v rámci ozdravných programů prasat 8. F, kdy spousta chovů se intenzivně zapojuje do ozdravných programů v chovech prasat a zároveň prošla v minulosti repopulací tak i neustálého úbytku méně efektivních podniků v sektoru z ekonomických důvodů.

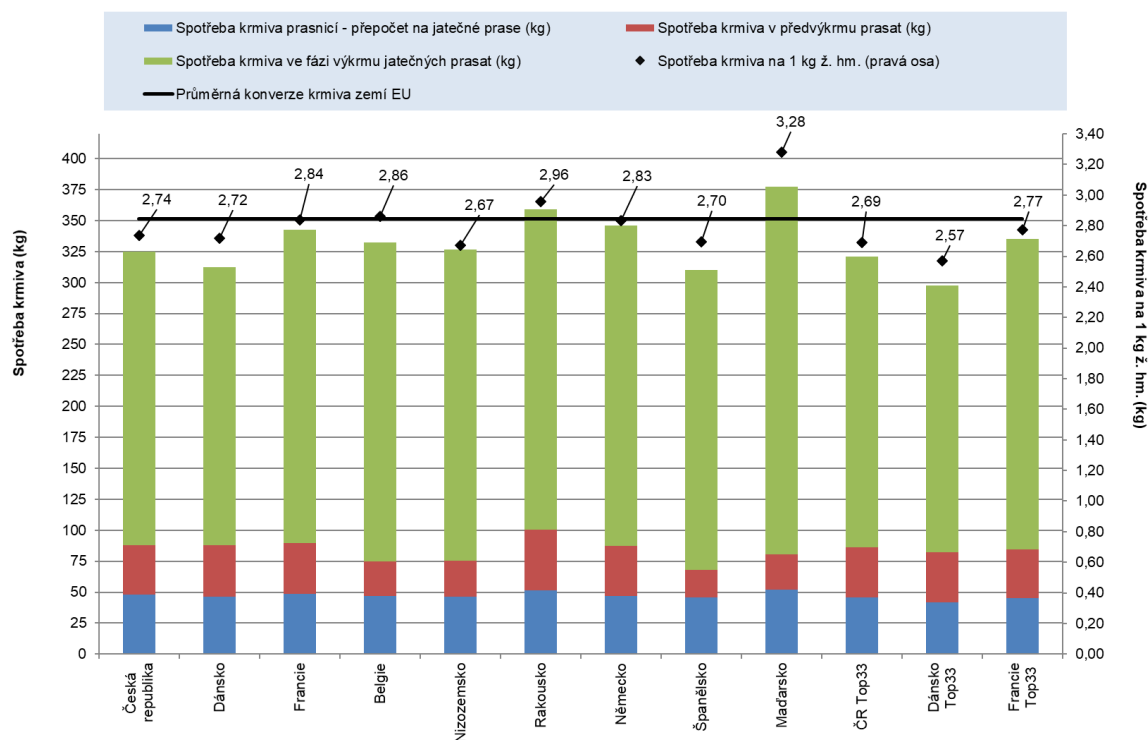
Graf B.5: Počet odstavených selat na prasnici/rok

Pramen: InterPig, ÚZEI

Souhrnná konverze krmiva, přírůstek v předvýkrmu a výkrmu prasat i množství vyprodukovaného masa na prasnici za rok jsou dalšími důležitými ukazateli produktivity. Souhrnná konverze krmiva vyjadřuje množství spotřebovaného krmiva v kg na vyprodukování 1 kg ž. hm. prasat, tj. včetně spotřeby krmiva prasnici. Uvedené hodnoty konverze nejsou standardizovány na jednotnou hmotnost zvířat (vstupní, výstupní). V České republice není souhrnná konverze krmiva přesně sledována, proto je její hodnota odhadnuta za pomoci modelu, který vychází z normativního průměrného denního příjmu krmné směsi v jednotlivých fázích odchovu, doplněného o přírůstek v jednotlivých fázích odchovu prasat. Průměrná konverze krmiva ve sledovaných zemích EU v roce 2019 dosahovala 2,84 kg/kg ž. hm. V roce 2019, stejně jako v předchozích letech, dosáhli nejlepší souhrnné konverze krmiva v Nizozemsku a Španělsku 2,67 a 2,70 kg/kg ž. hm. S mírným odstupem následovalo Dánsko a Česká republika (2,72 a 2,74 kg/kg ž. hm.). V Belgii, Rakousku a Maďarsku byla spotřeba krmiva na kg přírůstku vyšší než průměr zemí EU. Výrazné zlepšení souhrnné konverze krmiva v České republice je dáno revizí modelového výpočtu souhrnné konverze krmiva v roce 2018, v předchozích letech byla nadhodnocena spotřeba krmiva v předvýkrmu prasat a tím byla výrazně ovlivněna souhrnná konverze krmiva. Celkem bylo na jatečné prase v České republice spotřebováno 325 kg krmiva při jatečné hmotnosti 119 kg.

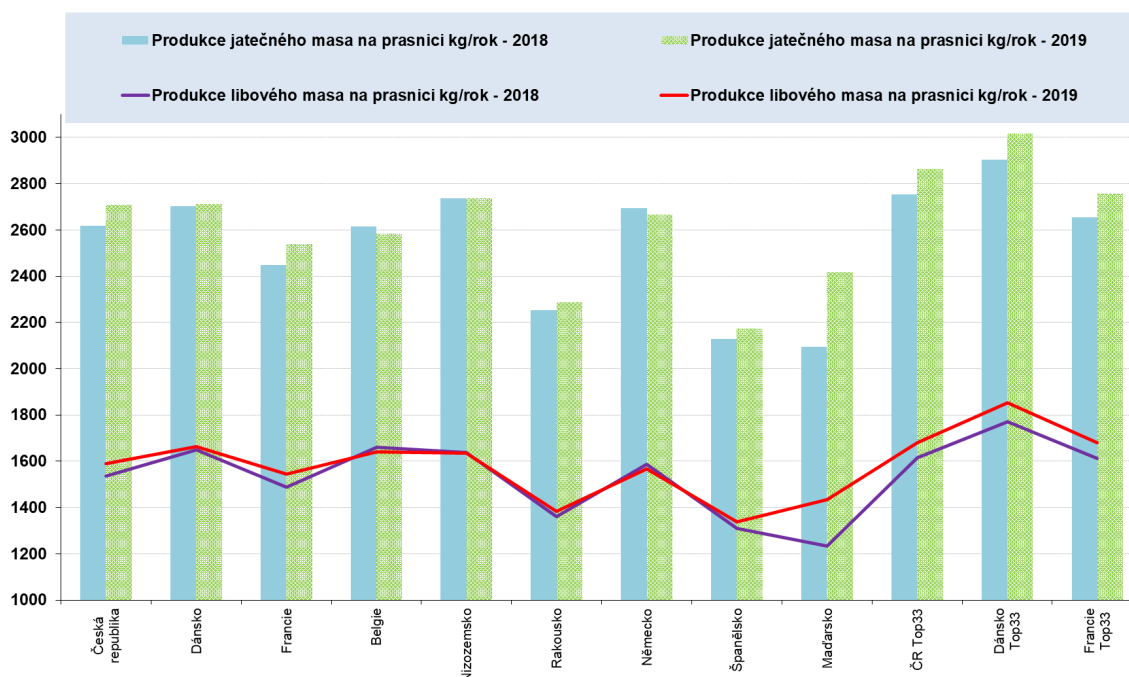
Graf B.6: Celková spotřeba krmiva na jatečné prase a konverze krmiva v roce 2019

Pramen: InterPig, ÚZEI

Absolutní přírůstky v předvýkrmu a výkrmu prasat jsou částečně ovlivněny převodní hmotností zvířat z předvýkrmu do výkrmu a finální jateční hmotností prasat. Aby byl eliminován vliv rozdílných hmotností, byl použit ukazatel standardizovaný přírůstek hmotnosti. To znamená, že užitkovost byla přepočtena na jednotnou hmotnost od 8–120 kg tak, aby vyjadřovala průměrný přírůstek v tomto intervalu. Po přepočtu byl nejvyšší standardizovaný přírůstek od 8–120 kg zjištěn sestupně v Dánsku, České republice, Německu, Nizozemsku a Francii (0,79–0,71 kg/KD). V 1/3 nejlepších podniků Dánska to bylo dokonce 0,84 kg/KD. Následovalo sestupně podle zjištěného přírůstku Rakousko, Belgie, Maďarsko a Španělsko (0,71 až 0,64 kg/KD). V České republice byl v roce 2019 standardizovaný přírůstek 8,4 % nad průměrným standardizovaným přírůstkem sledovaných zemí EU.

Graf B.7: Produkce jatečného masa a libového masa na prasnici

Pramen: InterPig, ÚZEI

Produkce jatečného masa na prasnici za rok je vypočtena jako součin prodaných prasat na prasnici a průměrné jatečné hmotnosti. Průměrná produkce v roce 2019 dosahovala 2,54 t (graf B.7), tj. o téměř 60 kg více než v předchozím roce. Nejvyšší produkce jatečného masa na prasnici byla zjištěna sestupně v Nizozemsku, Dánsku, České republice, Německu a Belgii (2,59–2,74 t). Naopak nejnižší produkci masa na prasnici vykázalo Španělsko (2,17 t masa). V České republice byla produkce masa na prasnici nadprůměrná a dosahovala 2,71 t, tj. oproti roku 2018 nárůst o 92 kg/prasnici. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vyprodukovala na prasnici okolo 2,76–3,02 t masa. V případě libového masa se průměrná produkce na prasnici ve sledovaných zemích EU pohybovala na úrovni 1,53 t. V Dánsku, Belgii a Nizozemsku převyšovala produkce libového masa na prasnici 1,6 t. V České republice, Německu a Francii převyšovala produkce libového masa průměr zemí EU (1,55–1,59 t). Ve Španělsku, Rakousku a Maďarsku byla produkce libového masa na prasnici nižší než průměr zemí EU o 100–196 kg. V top 1/3 podniků České republiky, Dánska a Francie vyprodukovali na prasnici 1,68–1,85 t libového masa.

C. ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Zpracovatelský průmysl uvádí dlouhodobé přehledy, z nichž je patrné, že trvalý trend poklesu spotřeby vepřové i hovězí suroviny pro vlastní potřebu v masných závodech byl v roce 2014 zastaven. Po jeho dvouroční stagnaci (roky 2015 a 2016) došlo k mírnému oživení tohoto ukazatele, a to u hovězí suroviny (index 2020/2019 činil 103,4), zatímco u suroviny vepřové spotřeba pro vlastní výrobu opět poklesla (index 97,5). Z celkového množství spotřebované suroviny činilo v roce 2020 však hovězí maso pouze 15,7 % a vepřové maso 78,9 %. V porovnání s rokem 2019 dle indexu 2020/2019 zůstala průměrná cena průmyslových výrobců u obou druhů suroviny dle údajů TIS ČR SZIF na totožné úrovni (hovězí surovina – index 99,4; vepřová surovina index 99,6).

Tab. C.1: Skladba suroviny pro vlastní výrobu v masných závodech ČR

Období	Skladba (v tunách)			Skladba v %			Průměrná CPV hov. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2019	Průměrná CPV vepř. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2019
	Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina		Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina			
		hovězí	vepřová		hovězí	vepřová		
2004	337 682	62 706	244 523	100	18,6	72,4	88,32	60,53
2005	318 296	50 503	241 001	100	15,9	75,7	96,00	59,96
2006	322 547	48 956	247 180	100	15,2	76,6	97,68	58,52
2007	323 558	45 964	251 489	100	14,2	77,7	98,63	55,62
2008	322 446	44 256	252 979	100	13,7	78,5	98,06	57,49
2009	312 779	41 458	244 510	100	13,3	78,2	99,12	55,87
2010	307 791	40 736	235 362	100	13,2	76,5	96,81	51,96
2011	298 647	37 360	234 154	100	12,5	78,4	100,71	55,08
2012	277 588	30 615	220 587	100	11	79,5	111,51	62,10
2013	260 948	28 468	209 247	100	10,9	80,2	114,22	63,23
2014	251 559	29 278	203 433	100	11,6	80,9	115,41	62,15
2015	256 441	31 150	206 927	100	12,1	80,7	115,42	56,70
2016	254 728	34 881	204 310	100	13,7	80,2	115,49	58,35
2017	250 658	35 639	200 827	100	14,2	80,1	118,74	63,45
2018	251 649	36 561	201 427	100	14,5	80,0	117,43	56,52
2019	254 345	38 133	202 781	100	15	79,7	117,46	64,97
2020	250 751	39 417	197 791	100	15,7	78,9	116,78	64,72
Index 2020 / 2019	98,6	103,4	97,5	x	104,7	99,0	99,4	99,6

Pramen: TIS^{CR} SZIF

Poznámka: – sledování TIS^{CR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Produkce výrobků z masa činila v roce 2020 celkem 267 079 tun. Ve srovnání s rokem 2019 to odpovídá mírnému poklesu (o 2,2 %). Tento pokles byl způsoben především poklesem výroby výsekového masa (index 2020/2019 na úrovni 96,4 %), a dále mírným poklesem výroby masných výrobků (index 2020/2019 na úrovni 99,1). Nejvyšší podíl na produkci činily masné výrobky (53,5 %) následovány výsekovým masem (46,1 %). Podíl masových konzerv na celkové výrobě výrobků z masa byl zanedbatelný, a tvořil pouhé tři desetiny procenta. Obecně lze tedy říci, že dle údajů masných závodů v ČR se v roce 2020 spotřebitel více orientoval na masné výrobky než tomu bylo v roce 2019, a to na úkor výsekového masa.

Tab. C.2: Podíl výroby výsekového masa, masných výrobků a konzerv na celkové výrobě výrobků z masa v masných závodech ČR

Rok	Skladba (v tunách)				Skladba (v %)			
	Výroba výrobků z masa celkem	z toho			Výroba výrobků z masa celkem	z toho		
		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy
2004	353 389	159 938	185 637	7 814	100	45,3	52,5	2,2
2005	336 796	156 835	174 198	5 763	100	46,6	51,7	1,7
2006	342 718	165 518	172 457	4 743	100	48,3	50,3	1,4
2007	341 610	165 164	172 637	3 809	100	48,3	50,5	1,1
2008	337 588	155 601	178 099	3 888	100	46,1	52,8	1,2
2009	331 466	152 977	175 384	3 105	100	46,2	52,9	0,9
2010	327 584	149 749	175 496	2 339	100	45,7	53,6	0,7
2011	320 217	146 347	171 956	1 914	100	45,7	53,7	0,6
2012	299 322	130 200	167 668	1 454	100	43,5	56	0,5
2013	281 760	118 124	162 729	907	100	41,9	57,8	0,3
2014	271 346	111 755	158 846	745	100	41,2	58,5	0,3
2015	272 844	118 451	153 605	788	100	43,4	56,3	0,3
2016	271 028	115 035	155 184	809	100	42,4	57,3	0,3
2017	264 431	113 400	150 148	883	100	42,9	56,8	0,3
2018	269 482	122 327	146 078	1 077	100	45,4	54,2	0,4
2019	273 102	127 809	144 251	1 042	100	46,8	52,8	0,4
2020	267 079	123 154	143 012	913	100	46,1	53,5	0,3
Index 2020 / 2019	97,8	96,4	99,1	87,6	100	98,5	101,4	85,5

Pramen: TIS^{CR} SZIFPoznámka: – sledování TIS^{CR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Po poklesu výroby jatečného (vepřového + hovězího) masa v letech 2015–2017 došlo od roku 2018 k výraznému oživení výše uvedeného produkčního ukazatele. Tato hodnota byla prakticky totožná i v následujících letech a činila 126,6 tis. t (rok 2019) a 126,1 tis. t (rok 2020). To dokládá i index 2020/2019 na úrovni 99,6. Ve srovnání s rokem 2019 však v roce 2020 poklesl tržní odbyt výrobků z masa o 2,6 % na 238,8 tis. tun.

Tab. C.3: Vývoj výroby jatečného masa, odbytu masa

	Výroba jatečného masa (tis. t)							Tržní odbyt ¹⁾ (tis. t)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 20/19 (%)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 2019 (%)
Leden	11,2	10,4	9,8	10,5	10,6	10,7	100,5	19,2	17,9	18,4	17,6	19,8	18,9	95,2
Únor	10,3	10,4	9,1	9,6	9,3	9,7	105,1	19,5	18,8	18,2	17,0	17,8	17,2	96,6
Březen	11,8	11,3	10,7	10,8	10,5	11,3	107,4	20,7	20,8	20,6	20,2	19,6	21,0	107,5
Duben	11,4	10,6	9,8	10,2	11,5	9,7	84,1	21,1	19,9	20,0	18,5	23,2	20,7	89,2
Květen	10,9	11,7	10,5	10,8	11,3	9,9	87,9	20,5	20,8	20,8	20,4	22,2	20,1	90,9
Červen	11,4	10,9	9,8	10,1	9,4	10,5	112,4	20,5	20,4	20,2	18,8	19,8	19,9	100,7
Červenec	10,8	10	9,2	10,3	10,8	10,8	100,2	21,1	20,3	19,3	19,8	20,7	20,5	99,0
Srpen	10,2	11,3	10,3	10,5	10,3	10	97,0	19,5	21,6	20,7	19,9	20	19,7	98,9
Září	10,9	10,1	9,7	9,7	10,3	10,4	100,9	20,3	19,7	18,0	18,1	18,6	18,7	100,3
Říjen	11,2	9,9	10,5	11,8	11,1	11	99,3	20,7	23,8	18,7	20,8	21,5	20,0	92,9
Listopad	10,8	10,5	10,5	11,2	11,0	10,7	97,4	19,7	21,1	19,6	19,5	20,4	19,5	95,9
Prosinec	11,7	11,2	10,9	10,5	10,6	11,4	107,6	23,1	22,6	20,4	19,6	21,5	22,5	104,4
I.–XII.	132,5	128,3	120,9	126,1	126,6	126,1	99,6	245,7	247,8	234,8	230,3	245,0	238,8	97,4

Pramen: TIS ^{CR} SZIFPoznámka: – sledování TIS ^{CR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

¹⁾ Odbyt výrobků z masa – z toho vnitřní trh celkem

Pro výpočet údajů o porážkách skotu a prasat v mase byl použit koeficient výtěžnosti jatečných prasat 71 %, pro skot byl použit koeficient jatečné výtěžnosti 53 %.

V roce 2020 došlo k zastavení dlouhodobého trendu (od roku 2013) snižování zásob hotových výrobků. Ke konci roku 2020 byly zásoby hotových výrobků 2,83 tis. tun, a byly prakticky totožné s rokem 2019 (meziroční index 99,1). Stejně jako v předchozích letech nelze ani v roce 2020 shledat žádnou dynamiku vývoje zásob hotových výrobků v rámci jednotlivých měsíců. Pravidelně však dochází k poklesu zásob v měsíci prosinci, tedy ke konci příslušného roku.

Tab. C.4: Vývoj zásob hotových výrobků (tis. t)

Měsíc	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 19/18	Index 20/19
Leden	5,44	6,7	8,65	9,70	9,08	7,57	4,62	3,89	3,40	3,44	87,4	101,1
Únor	5,74	7,34	8,88	8,13	7,85	7,54	4,38	3,99	3,87	3,80	97,0	98,2
Březen	5,94	8,05	8,78	8,28	8,00	7,58	4,59	3,67	4,15	4,14	113,0	99,7
Duben	5,59	7,76	9,44	7,99	8,08	7,07	4,39	3,92	3,60	3,54	92,0	98,2
Květen	5,76	8,31	8,99	8,18	8,15	7,16	4,43	4,22	3,99	3,12	94,6	78,1
Červen	5,95	8,44	9,28	8,24	8,24	7,35	4,29	4,31	3,73	3,53	86,6	94,6
Červenec	5,49	8,21	9,39	8,26	7,62	7,04	4,24	4,57	3,80	3,28	83,2	86,3
Srpen	5,35	7,83	9,64	8,4	7,82	6,70	3,95	4,46	3,77	3,47	84,5	92,1
Září	5,34	8,37	9,82	8,91	8,09	7,34	3,85	3,70	4,21	3,43	114,0	81,3
Říjen	5,81	8,15	10,44	8,74	8,19	4,71	4,48	4,23	3,68	3,47	87,1	94,2
Listopad	6,81	9,82	11,65	9,85	9,18	5,18	4,94	4,91	4,34	4,29	88,3	98,9
Prosinec	6,35	8,25	10,96	9,11	7,30	4,34	3,43	3,49	2,85	2,83	81,7	99,1

Pramen: TIS ^{CR} SZIFPoznámka: – sledování TIS ^{CR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Z vývoje provozních zásob masa v jednotlivých měsících roku 2020 lze zaznamenat jak u masa celkem, tak u vepřového masa podobný trend. Největší objem provozních zásob masa je v měsících únor a březen, zatímco nejnižších hodnot dosáhly provozní zásoby v měsíci srpen a prosinec. Provozní zásoby masa celkem byly ke konci roku 2020 v meziročním srovnání výrazně nižší, a to o 8,8 %, u vepřového masa pak byly rovněž nižší, avšak ne s tak výrazným poklesem (o 2,6 %). Z celkového objemu provozních zásob masa (3,92 tis.t) činily zásoby vepřového masa 3,02 tis.t (tj. 77,0% podíl).

Tab. C.5: Vývoj provozních zásob masa v letech 2015 až 2020

Měsíc	Celkem (tis. t)							z toho vepřového masa (tis. t)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 20/19	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 20/19
I.	5,02	5,66	4,72	5,24	4,13	4,70	113,9	3,57	4,00	3,56	4,05	2,90	3,44	118,8
II.	5,69	6,16	4,9	5,55	4,21	5,24	124,5	4,18	4,52	3,79	4,39	3,04	4,11	135,1
III.	5,72	5,82	5,93	5,86	4,48	5,45	121,7	4,29	4,16	4,74	4,66	3,33	4,10	123,1
IV.	5,73	5,61	5,69	6,36	4,44	4,51	101,5	4,26	4,09	4,53	5,39	3,30	3,47	105,1
V.	5,50	5,91	5,84	5,87	4,48	4,38	97,8	4,25	4,33	4,71	4,98	3,19	3,27	102,2
VI.	6,09	5,62	6,06	6,57	4,12	4,27	103,6	4,94	4,22	4,86	5,64	2,98	3,32	111,6
VII.	6,26	5,45	5,44	5,07	4,15	4,43	106,7	5,21	4,01	4,36	4,18	3,02	3,41	113,1
VIII.	6,17	5,16	5,14	4,69	4,50	4,06	90,3	5,15	3,91	4,17	3,88	3,53	3,00	84,8
IX.	5,58	5,09	5,41	4,25	4,41	4,12	93,4	4,54	3,90	4,40	3,31	3,41	3,16	92,6
X.	5,66	5,70	5,92	4,16	4,09	4,20	102,7	4,5	4,31	4,85	3,18	3,07	3,24	105,6
XI.	5,86	5,03	4,91	4,12	4,47	4,49	100,5	4,55	3,72	3,89	3,08	3,25	3,43	105,5
XII.	4,99	4,95	5,26	3,91	4,29	3,92	91,2	3,65	3,72	4,22	2,80	3,10	3,02	97,4

Pramen: TIS^{CR} SZIF

Poznámka: – sledování TIS^{CR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice, výběrový soubor nezohledňuje zpětně změřený podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

D. KLASIFIKACE JATEČNĚ UPRAVENÝCH TĚL

Stoupající životní úroveň obyvatel a vzrůstající poptávka po libovém masu se promítla také do šlechtitelské práce v chovu prasat, kdy byl již v 70. letech minulého století formulován celostátní hybridizační program s cílem produkce jatečných prasat s ideálním poměrem kosterní svaloviny a tuku. Ve stejné době se také začal vyvíjet jednotný systém hodnocení jatečně upravených těl prasat za účelem zpeněžení, u kterého byl právě podíl svaloviny hlavním parametrem pro stanovení kvality. Jednotný klasifikační systém pro hodnocení jatečných prasat byl zaveden v zemích Evropské unie v roce 1984. Výsledky klasifikace poskytují podklady pro tvorbu farmářských cen, přispívají k transparentnosti trhu s komoditou vepřové maso a umožňují vzájemné porovnání zmasilosti jatečných prasat, a to na úrovni vnitrostátní i mezinárodní. Získané údaje z klasifikace představují významné informace pro šlechtitele, producenty i zpracovatele. V některých zemích jsou východiskem pro národní systémy kvality jatečných zvířat, pro něž tvoří vhodný doplněk posuzování souboru požadavků.

Povinnost klasifikovat jatečná prasata se podle nařízení Komise (ES) č. 1182/2017 vztahuje na všechny jatečné provozy. Členské státy se však mohou rozhodnout, že nebudou stupnici SEUROP uplatňovat v provozech s průměrem týdenních porážek nepřesahujícím 500 kusů a v těch, kde poráží pouze prasata narozená a současně vykrmená ve vlastních chovných zařízeních, a která všechna získaná jatečně upravená těla (dále jen „JUT“) bourají. V České republice je zákonem č. 110/1997 Sb., stanovena povinnost zajistit klasifikaci ve všech podnicích porážejících více než 200 kusů prasat týdně v průměru za rok.

Při hodnocení jatečných prasat podle SEUROP – systému je základním ukazatelem kvality jatečného těla podíl svaloviny. Klasifikace JUT se smí provádět pouze metodami schválenými Evropskou Komisí. Česká republika má schválených celkem 6 metod klasifikace JUT prasat, a to metodu ZP, FOM, UFOM 300, HGP, IS-D-05 a IS-D-15. V průběhu let 2012–2013 proběhla revize metod klasifikace a byly odvozeny nové regresní rovnice pro výpočet odhadovaného podílu svaloviny. Nové rovnice a metody hodnocení jsou popsány v rozhodnutí Komise 2013/187/EU a jsou platné od 1. 7. 2013.

Tab. D.1: Výsledky klasifikace JUT prasat podle tříd jakosti v roce 2020

Třída jakosti (podíl svaloviny)		Počet JUT	Zastoupení JUT ve třídě (%)	Průměrný podíl svaloviny v JUT (%)	Průměrná hmotnost JUT za studena (kg)
S	60 a více %	730 308	37,59	61,73	89,90
E	55 až 59,9 %	1 019 999	52,50	58,05	94,44
U	50 až 54,9 %	156 824	8,07	53,30	97,13
R	45 až 49,9 %	11 786	0,61	48,32	100,06
O	40 až 44,9 %	949	0,05	43,36	101,48
P	méně než 40 %	207	0,01	38,32	97,33
N	JUT do 59,9 kg	8 933	0,45	36,18	44,81
T	JUT nad 120 kg	13 787	0,70	40,56	125,73
Celkový součet		1 940 799	100,00	63,63	92,97

Pramen: MZe – Výsledky klasifikace jatečně upravených těl prasat za rok 2020

E. ŠLECHTĚNÍ A HYBRIDIZAČNÍ PROGRAMY V CHOVU PRASAT V ČESKÉ REPUBLICE

Česká republika klade velký důraz na šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat. Pravidla pro tuto oblast jsou upravena zvláštním zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2014 ministerstvo evidovalo 25 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí i koz 2 a v chovu prasat, ryb a včel po 1.

Souhlas k provádění odborné činnosti udělilo ministerstvo oprávněným osobám v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona a k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona získaly souhlas fyzické nebo právnické osoby, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí.

Dne 1.8.2019 nabyla účinnost novela vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V novele došlo k zásadní změně. Zatímco dříve byla povinnost registrovat hospodářství a hlásit změny stavu do centrální evidence od dvou prasat výše, novelou je hranice snížena na jediné prase. Zároveň byl zaveden institut dočasného hospodářství, který byl dříve znám pouze u ovcí.

Z ostatních změn, dotýkajících se též chovu prasat, uvádíme zejména úpravu ustanovení, které se týká vedení evidence formou počítačové databáze a zasílání hlášení elektronickou cestou, kde je v souladu s rozvojem elektronické komunikace umožněno zadávání dat přes Portál farmáře.

Shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence a prováděním souvisejících odborných činností byla od roku 2011 pověřena Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Počátkem roku 2019 bylo vysláno nové výběrové řízení na pověřenou osobu, které bylo uzavřeno v prvním čtvrtletí 2020 a pověření získala opět Českomoravská společnost chovatelů a.s. Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Významnou úlohu splňuje při kontrole údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze, archivaci a ochraně údajů.

Uznaným chovatelským sdružením pro chov prasat v České republice je Svaz chovatelů prasat, z. s., který je nositelem Národního šlechtitelského programu. Pod něj spadalo na počátku roku 2020 přibližně 3 200 plemenných zvířat, která byla umístěna v 56 šlechtitelských chovech. Plemenná skladba těchto zvířat odpovídala tradiční hybridizační pyramidě.

Na jejím vrcholu jsou mateřská plemena, jejichž populace je tradičně největší. Prasnic plemene české bílé ušlechtilé (ČBU) bylo 1980, druhého nejpočetnějšího plemene česká landrase (ČL) 560 prasnic.

Reprodukce má poměrně malou dědivost a v počtech dochovaných selat hraje velkou roli celá řada negenetických faktorů. Přesto se jedná u mateřských plemen samozřejmě o nejdůležitější selekční ukazatel. V loňském roce dosáhl průměrný počet živě narozených selat v jednom vrhu 13,9 u ČBU a 13,7 u ČL. Pokud se započítají veškeré ztráty do odstavu, znamenají tato čísla dochov 31,4 resp. 28,2 selat

na prasnici a rok. U obou mateřských plemen došlo v průběhu posledních 10 let k nárůstu užitkovosti o více než jedno odstavené sele v každém vrhu –tedy přibližně o 2,3–2,5 selete na prasnici a rok. V kontextu informací o výsledcích některých užitkových stád se to může zdát málo, ale je třeba vzít v úvahu to, že se jedná o čistokrevné populace. U reprodukce je obvykle popisován heterózní efekt na úrovni 10 %. Prasnice FI běžně dosahují počtů nad 31 odstavených selat za rok.

Ještě výrazně vyšší ukazatele reprodukce je možno sledovat v superplodné populaci. V odhadu plemenné hodnoty je v této subpopulaci ještě výrazněji akcentována reprodukce a výsledky jsou tedy ještě lepší. Prasnice superplodné populace u bílého ušlechtilého produkovaly 39 živě narozených selat za rok a 37 u plemene landrase.

Vedle reprodukce jsou samozřejmě sledovány i parametry růstu a podíl libového masa. Proto všechna mladá zvířata procházejí testem vlastní užitkovosti, při němž jsou krmena ad libitum. Jen v průběhu roku prošlo tímto testem téměř 10 tisíc zvířat u plemene ČBU a 4000 u ČL. U části zvířat byla navíc testována individuální spotřeba krmné směsi a konverze krmiva. V rámci testačního období rostla zvířata ČBU i ČL tempem 1140 gramů za den. V loňském roce došlo ke změně přístroje pro měření podílu LM. Výsledky jsou nyní mnohem věrohodnější. Opticky tedy sice došlo k poklesu LM a v důsledku toho došlo ke snížení. Reálně však zůstal podíl libového masa na stejné vysoké úrovni.

Populace otcovských plemen jsou výrazně menší, protože jejich potřeba je, díky takřka stoprocentnímu rozšíření inseminace, mnohem nižší. V České republice jsou navíc velmi často využíváni kanci hybridních kombinací, a proto se potřeba čistokrevných zvířat ještě dál snižuje. Populace bílého otcovského plemene (BO) dosahuje jen 158 prasnic, plemene duroc (D) 79 prasnic a plemene pietrain (PN) 109 zvířat. Vzhledem k možnosti importů je však tato populace schopna dávat velmi dobré výsledky. Jejich nejlepší dokumentací jsou parametry zvířat, která byla nakoupena na inseminační stanice. Ta jsou vždy výkladní skříní každého šlechtitelského programu.

Tab. E. I: Užitkovost plemen prasat zapojených do šlechtitelského programu v ČR

Plemeno	Počet kanců	Přírůstek v g/KD/ks		% libové svaloviny	Výška špeku v cm
		v testu	od narození		
LI 34 (D x BO)	6	1 346	865	60,7	0,50
LI 38 (D x PN)	3	1 261	788	62,3	0,50
LI 48 (BO x PN)	11	1 247	788	64,1	0,45
D	15	1 201	797	62,3	0,49
BO	5	1 185	796	62,8	0,50
PN	21	1 283	819	63,5	0,45
ČBU	16	1 204	793	59,4	0,61
ČL	20	1 267	814	59,0	0,66

Pramen: SCHP

Hybridní kombinace otcovských plemen kombinují výhody obou otcovských plemen. Kříženci otcovské linie 38 se vyznačují vyšší tvrdostí a odolností než při využití samotného čistokrevného plemene pietrain. Kombinace s bílým otcovským plemenem zase přináší výrazně lepší růstové vlastnosti; to je ale na druhé straně placeno mírně zvýšenou variabilitou.

V rámci národního šlechtitelského programu je již několik let prováděna rutinní kontrola kvality spermatu a na jejím základě jsou pro kance vypočítávány plemenné hodnoty. Inseminační dávka a její kvalita je totiž velmi důležitým momentem v celém procesu hybridizace prasat. Velmi pozitivní informací je, že se kvalita spermatu udržuje na vysoké úrovni. Z více než 10500 hodnocených odběrů spermatu nevyhovovalo kritériím pouhých 2,8 %.

Neoddělitelnou částí národního šlechtitelského programu je genetický zdroj plemene přeštické

černostrakaté (PC). Je to v současnosti jediné plemeno, jehož stavy rostou. K 1.1.2020 bylo evidováno 335 prasnic. Do národního programu je zapojeno 19 chovů. Z toho ve čtyřech je ustájeno 66 % zvířat. Zbylé chovy jsou výrazně menší. Taková struktura s sebou nese problémy při zajišťování potřebné liniové skladby pro zachování nepřibuzného šlechtění.

Ministerstvo uznalo též několik chovatelských podniků prasat, jejichž hybridizační programy vychází nebo jsou přímo součástí hybridizačních programů některých zahraničních, vesměs nadnárodních producentů. Tyto chovatelské podniky provozují vyšší stupně chovů i vlastní inseminační stanice a nabízejí smluvně propojeným chovatelům ucelené programy s jednou nebo několika kombinacemi křížení specializovaných linií pro produkci jatečných prasat. V České republice jsou uznány chovatelské podniky prasat společností AGRAMM s. r. o., Česká PIC s. r. o., HYPOR CZ a. s., Service4farmers s. r. o. a Topigs Norsvin s. r. o.

F. PRODUKCE OBILOVIN A VÝROBA KRMNÝCH SMĚSÍ

I. Produkce obilovin

Tab. F.I.I.: Výroba obilovin celkem (kromě rýže) v ČR

Ukazatel	Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021*
Osevní plocha	tis. ha	1 390,0	1 359,0	1 354,7	1 338,8	1 352,5	1 344,9
Výnos	t/ha	5,89	6,33	5,50	5,21	5,65	6,04
Výroba	tis. t	8 183,5	8 596,4	7 456,8	6 971,0	7 646,2	8 126,7

Pramen: ČSÚ

Poznámka: marketingový rok zahrnuje období od 1. 7. do 30. 6. příslušného uvedeného roku.

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k nevýznamnému navýšení její krmné spotřeby na úroveň 1 260,0 tis. tun.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2019/2020 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem určitá stagnace v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 250,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2019/2020 došlo k dalšímu navýšení celkového užití pšenice a to vzhledem k dalšímu navýšení objemu vývozu pšenice v roce 2019. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2018/2019 se významně zvýšilo celkové užití pšenice o 534,9 tis. tun (tj. o 12,0 %) na úroveň 5 002,5 tis. tun. Díky tomuto navýšení došlo k poklesu konečných zásob, které jsou stále na podprůměrné hladině 508,8 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 250,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 470,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2020/2021 k mírnému zvýšení v celkovém užití pšenice na úroveň 5 155,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o nárůst o 152,5 tis. tun (tj. o 3,0 %). Konečné zásoby by měly klesnout a měly by zůstat na stále nízké úrovni ve výši 312,3 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2019/2020, s ohledem na vyšší sklizeň obilovin, ale s průměrnými jakostními ukazateli, a také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 3 900–4 400 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2019/2020 byla u pšenice potravinářské docílena v červenci 2019 ve výši 4 363 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový nárůst v rozmezí od 3 810 Kč/t do 4 150 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno v měsíci červen 2020–4 150 Kč/t.

Vzhledem k vyšší produkci pšenice, ale s průměrnou kvalitou ze sklizně roku 2020 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě buď stagnace či mírný růst cen na vnitřním trhu na hladinu 4 200–4 900 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 4 000–4 300 Kč/t.

**Tab. F.1.2: Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2013/2014–2020/2021 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/2020	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/2021	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486					
Pšenice krmná	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/2020	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/2021	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157					

Pramen: ČSÚ

Světový trh pšenice

Na základě odhadů IGC z ledna 2021 globální produkce pšenice v marketingovém roce 2019/2020 vzrostla o 4,3 % ve srovnání s marketingovým rokem 2018/2019. Ze sklizňové plochy 217,0 mil. ha bylo sklizeno celkem 763,4 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,50 t/ha.

Nejvíce pšenice v marketingovém roce 2019/2020 bylo sklizeno v EU (155,0 mil. tun), Číně (133,6 mil. tun), Indii (103,6 mil. tun), Rusku (73,6 mil. tun), USA (52,6 mil. tun), Kanadě (32,3 mil. tun), v Austrálii (15,2 mil. tun), na Ukrajině (29,2 mil. tun), v Argentině (19,8 mil. tun) a Kazachstánu (11,5 mil. tun). Z hlavních světových producentů byla sklizeň pšenice oproti minulému roku vyšší především v Indii, Číně, Rusku, Ukrajině, EU, Kanadě, USA a Argentině. Pokles produkce byl naopak v Austrálii, Kazachstánu a Severní Africe.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k mírnému nárůstu produkce vzrostla na 1 025,1 mil. tun. Světová spotřeba pšenice také mírně vzrostla na 746,2 mil. tun. Došlo ke vzestupu potravinářského užití pšenice v předpokládané výši 523,1 mil. tun oproti úrovni roku předchozího (517,9 mil. tun). Spotřeba pšenice ke krmnému užití (139,1 mil. tun) poklesla, ale k nárůstu došlo u ostatní spotřeby (24,0 mil. tun). Největší spotřebu pšenice zaznamenalo IGC v marketingovém roce 2019/2020 v Číně (128,8 mil. tun), v EU (122,9 mil. tun), v Indii (96,4 mil. tun), Rusku (40,7 mil. tun) a USA (30,6 mil. tun).

Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2019/2020 kladná globální bilance pšenice s vyšší úrovní produkce ve srovnání se spotřebou. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku mírně vzrostly na 278,9 mil. tun (265,1 mil. tun v marketingovém roce 2018/2019). V USA, Kanadě, Rusku, na Ukrajině, v EU a v Austrálii zásoby meziročně poklesly, v Argentině došlo k nárůstu zásob pšenice. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 184,3 mil. tun, což představuje meziroční nárůst o 9,5 %.

V aktuálním marketingovém roce 2020/2021 by mělo být podle odhadu IGC z ledna 2021 ze sklizňové plochy 223,9 mil. ha sklizeno 765,0 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2020/2021 měly vyprodukovat Čína (135,0 mil. tun), EU (123,0 mil. tun), Indie (107,6 mil. tun), Rusko (83,5 mil. tun), USA (49,7 mil. tun), Kanada (34,1 mil. tun), Austrálie (29,3 mil. tun), Ukrajina (25,5 mil. tun), Argentina (17,0 mil. tun) a Kazachstán (12,4 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně nevýznamně vzroste o 0,2 %. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší v Austrálii, Kanadě, Rusku, v Kazachstánu, v Číně a v Indii. Naopak pokles produkce je očekáván v EU, na Ukrajině, v USA a v Argentině.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k vysokým počátečním zásobám (278,9 mil. tun) měla vzrůst na rekordních 1 043,9 mil. tun. Zároveň je očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 0,8 % na celkem 751,8 mil. tun a to především díky předpokladu zvýšení potravinářského užití o 1,4 % na 530,6 mil. tun. Naopak krmivářské užití by mělo poklesnout o 0,9 % na 137,8 mil. tun a také průmyslové užití by mělo zaznamenat pokles o 3,0 % na 23,3 mil. tun. Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2020/2021 v Číně (132,0 mil. tun), v EU (104,4 mil. tun), v Indii (101,0 mil. tun), Rusku (42,9 mil. tun) a v USA (30,5 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 751,8 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 765,0 mil. tun nižší. Světová bilance pšenice by proto v tomto marketingovém roce měla být přebytková a světové zásoby pšenice by na konci roku měly vzrůst o 4,73 % na 292,1 mil. tun, což je rekordní úroveň. Konečné zásoby pšenice by měly v marketingovém roce 2020/2021 vzrůst v Indii, Číně, Rusku, Kanadě a Austrálii. Klesnout by naopak měly v EU, USA, Argentině a na Ukrajině. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 186,0 mil. tun, což znamená vyšší úroveň, než jaká byla zaznamenána v loňském marketingovém roce (184,3 mil. tun). Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy Severní Afriky (29,2 mil. tun), Blízkého východu (26,3 mil. tun), Dálného východu (59,6 mil. tun) a subsaharské Afriky (24,1 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z Ruska (38,8 mil. tun), Kanady (25,2 mil. tun), USA (27,2 mil. tun) a Austrálie (18,5 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice se očekává v tomto marketingovém roce v EU (z 37,1 mil. tun na 24,8 mil. tun), dále pak v Argentině a na Ukrajině.

2. Výroba krmných směsí

Celková výroba krmných směsí pro hospodářská a ostatní zvířata dosáhla v roce 2020 2 765 051 t, což je meziročně o 1,01 % (27 tis. t) více než v roce předchozím, a to i přesto, že tento sektor významně zasáhla koronavirová krize. I přes tuto epidemiologickou situaci byly požadavky spotřebitelů na krmiva relativně stabilní, avšak výrobci krmných směsí zaznamenali značný problém v zásobování krmnými surovinami zahraniční provenience. Jednalo se zejména o sojový extrahovaný šrot, vitamino-minerální premixy, aminokyseliny a ostatní dovozkové krmné komponenty. Dalším problémem byl skokový propad koruny vůči euru a dolaru, který ze dne na den zdražil veškerá krmiva nakupovaná v zahraničí.

V roce 2020 bylo nejvíce krmných směsí vyrobeno pro drůbež (1 044 tis. t), prasata (760 tis. t), a dále potom pro skot (569 tis. t) a ostatní zvířata (87 tis. t). Do kategorie ostatních zvířat patří od roku 2016 směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční růst výroby v roce 2020 nastal u krmných směsí pro prasata a skot i u krmných směsí pro ostatní zvířata určená k produkci potravin, naopak u směsí pro drůbež došlo k meziročnímu poklesu. Výroba krmných směsí pro prasata se zvýšila o 0,3 % (2,2 tis tun)

a pro skot o 1,23 % (6,9 tis tun) a pro ostatní zvířata (ovce, kozy, králíci, ryby) o 23,77 % (16,7 tis tun). Meziroční pokles výroby u směsí pro drůbež činil 1,63 % (17,3 tis. tun).

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce, nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše vyjmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2020 výroba směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat v roce 2020 dosáhl u skotu 18,4 %, u prasat 8,0 %, u drůbeže 3,0 % a u ostatních zvířat 6,9 %. Obdobně podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat dosáhl v roce 2019 u skotu 17,88 %, u prasat 7,3 %, u drůbeže 3,0 % a u ostatních zvířat 0,23 %.

Výroba krmných směsí pro domácí zvířata v roce 2020 dosáhla 302 393 t. V porovnání s rokem 2019 se zvýšila o 6,67 % (18 919 t). Největší podíl, a to 91,14 % z celkově vyrobených krmných směsí zaujímaly krmné směsi pro psy a kočky. Krmné směsi pro ostatní zvířata, kam jsou zařazeny od roku 2016 směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby, dosáhla podílu 7,48 %. Nejmenší podíl, který činil 1,38 %, zaujímaly krmiva pro ptactvo.

Výroba krmných směsí pro drůbež stoupala (až na výjimku v roce 2015, kdy v meziročním srovnání poklesla o 0,6 %) od roku 2012 do roku 2018. V roce 2019 nastal pokles v porovnání s rokem 2018, a pokles byl potvrzen i následující rok 2020, a to o 17 273 t na 1 044 457 t (pokles o 1,6 %). V meziročním srovnání poklesla především výroba pro cizí odběratele (pokles o 1,3 %), k poklesu došlo i u výroby krmných směsí pro vlastní spotřebu (o 10,7 %). Výroba krmných směsí pro brojlerová kuřata v roce 2020 se v porovnání s rokem 2019 snížila o 8,5 % (48 887 t).

Tab. F.2: Výroba krmných směsí v ČR pro hospodářská a ostatní zvířata (tun)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prasata celkem	786 001	765 062	775 008	764 272	758 627	760 870
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	704 498	681 005	704 232	702 754	703 236	699 893
Určené pro vlastní spotřebu	81 503	84 057	70 776	61 518	55 391	60 977
Drůbež celkem	949 604	982 971	1 009 403	1 064 717	1 061 730	1 044 457
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	905 182	924 136	976 264	1 032 703	1 029 854	1 015 993
Určeno pro vlastní spotřebu	44 422	58 835	33 139	32 014	31 876	28 464
Skot celkem	519 809	532 624	532 590	524 656	563 007	569 939
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	420 474	425 920	425 065	428 249	462 369	468 350
Určeno pro vlastní spotřebu	99 335	106 704	107 525	96 407	100 638	101 589
Ostatní zvířata	95 698	77 304	73 389	76 961	70 609	87 393
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	95 244	77 052	73 250	76 430	70 445	87 203
Určené pro vlastní spotřebu	454	252	139	531	163	190
Celkem	2 351 112	2 357 961	2 390 630	2 430 606	2 453 972	2 462 658

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ do roku 2015 zahrnuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO. Od roku 2016 tato položka zahrnuje směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

3. Krmné směsi pro prasata

Ceny průmyslových výrobců (CPV) se od roku 2005 sledují měsíčně pouze u krmných směsí (KS) pro předvýkrm prasat a krmných směsí pro prasata nad 65 kg. Ostatní měsíční ceny průmyslových výrobců krmiv pro prasnice, selata a pro výkrm prasat A2 se již nesledují. Po výrazném nárůstu cen sledovaných

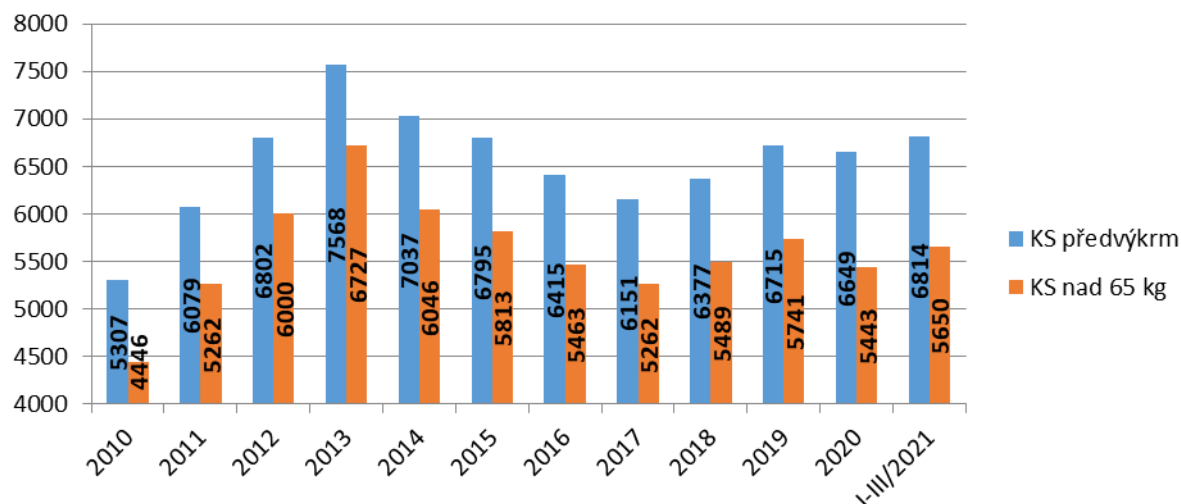
KS od roku 2010 došlo k jejich následnému poklesu v období let 2013 až 2017. Od roku 2018 je však opět zaznamenán jejich postupný nárůst. Ve srovnání s rokem 2017 doznala tato nejvýznamnější nákladová položka při produkci prasat v roce 2020 nárůst o 8,1 % v případě KS pro prasata nad 65 kg a nárůst (o 3,4 %) u KS pro prasata v předvýkrmu. Další elevace cen zmíněných KS byla zaznamenána i v prvním čtvrtletí roku 2021, která činila průměrně 5 650,-Kč/t u KS ve výkrmu prasat, resp. 6 814,-Kč/t KS v předvýkrmu prasat. Růst cen KS je predikován i pro další období roku 2021, a to především ke konci marketingového roku sklizně obilovin a dále pak vzhledem k nárůstu cen bílkovinné komponenty v KS. Vývoj cen obou druhů KS pro prasata v uplynulých letech jsou znázorněny v tabulce F.3 a grafu F.3.

Tab. F.3: Vývoj cen krmných směsí (KS) pro prasata v letech 2012–2021 (Kč/t)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	I–III/2021
KS pro prasata nad 65 kg	6 000	6 727	6 046	5 813	5 463	5 262	5 489	5 741	5 443	5 650
KS pro prasata v předvýkrmu	6 802	7 568	7 037	6 795	6 415	6 151	6 377	6 715	6 649	6 814

Pramen: ČSÚ

Graf F.3: Vývoj cen průmyslových výrobců KS pro prasata v letech 2010–2021 (Kč/t)

Pramen: ČSÚ

G. SPOTŘEBA MASA, KVALITA A BEZPEČNOST POTRAVIN VEVZTAHU K VEPŘOVÉMU MASU

1. Spotřeba vepřového masa

V České republice byla v roce **2019** (v dosud posledním roce hodnoceném Českým statistickým úřadem) spotřeba vepřového masa **43,0 kg** na 1 obyvatele a rok. Celková spotřeba masa činila v uvedeném roce **82,4 kg/obyv./rok**, z čehož je patrné, že se v ČR vepřové maso podílí více než polovinou na celkové spotřebě masa, konkrétně zaujímá **51,7%** podíl. Spotřeba masa celkem v hodnotě na kosti se v roce 2019 zvýšila ve srovnání s rokem 2018 o **0,8 kg (+ 1,0 %)**. U spotřeby vepřového masa došlo v tomto ukazateli k nepatrnému poklesu **0,2 kg (- 0,5 %)**. Naopak u drůbežího masa došlo k dalšímu, již dlouhodobému, nárůstu spotřeby, a to o **0,6 kg (tj. o 2,1 %)**. Ve spotřebě vepřového i drůbežího masa patří naše republika k zemím nadprůměrným. Spotřebu jednotlivých druhů masa uvádí tabulka G.1.1.

Tab. G.1.1: Spotřeba masa v České republice za kalendářní rok v kg (dle bilanční metody)

	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maso celkem:	61,0	77,3	90,3	96,5	79,4	79,1	74,8	75,9	79,3	80,3	80,3	82,4	83,2
hovězí	18,3	26,2	29,2	28,0	12,3	9,4	7,5	7,9	8,1	8,5	8,4	8,7	9,1
telecí	2,1	2,1	0,8	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
vepřové	32,4	36,5	44,9	50,0	40,9	41,6	40,3	40,7	42,9	42,8	42,3	43,2	43,0
skopové, kozí	0,7	0,5	0,3	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
drůbež	3,9	7,7	11,6	13,6	22,3	24,5	24,3	24,9	26,0	26,8	27,3	28,4	29,0
zvěřina	0,3	0,4	0,3	0,5	0,4	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1	1,0	1,0
králíci		3,8	3,2	3,4	3,0	2,2	1,3	1,0	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6
Ryby	5,4	6,0	5,8	5,4	5,4	5,6	5,3	5,4	5,5	5,1	5,4	5,6	6,0

Pramen: ČSÚ ročenky, Spotřeba potravin

Poznámka: a) celková spotřeba masa nezahrnuje spotřebu rybího masa

b) u spotřeby ryb uváděna mrtvá hmotnost ryb.

c) v roce 2019 bylo spotřebováno 4,1 kg vnitřností, které jsou již zahrnuty ve spotřebě jednotlivých druhů mas

Faktorů, jež ovlivňují úroveň celkové spotřeby masa i její strukturu v rámci jednotlivých druhů masa je celá škála. Patří mezi ně demografické vlivy včetně věkové struktury obyvatel, spotřební zvyklosti, kupní síla spotřebitelů a jiné. Zde nelze opomenout i veterinární aspekt. Nákazová situace (například AMP, AI) značně ovlivňuje rovnováhu nabídky a poptávky na trhu a následně i vývoj cen. A právě cena je jedním z nejdůležitějších faktorů při rozhodování spotřebitele při nákupu a jeho preferencích. Při posuzování spotřeby je nutno vnímat i skutečnost, že například vepřové maso je konkurentem i ostatním druhům mas, především masu drůbežímu a hovězímu a naopak.

2. Kvalita a bezpečnost potravin

Vepřové maso hraje v lidské výživě významnou roli jako dobře využitelný zdroj bílkovin a některých vitaminů a minerálních látek. Nedostatečná konzumace masa může mít negativní vliv na zdraví rostoucích organismů dětí a mladistvých. Maso obsahuje všechny esenciální aminokyseliny v příznivých poměrech z hlediska jejich využití pro vytváření a obnovu bílkovinných struktur v těle. Obsahuje všechny vitaminy s výjimkou vitamínu C. Dále pak zejména železo, fosfor, zinek, hořčík a další minerální a stopové prvky. Železo z masa hradí průměrně 20 % potřebného množství, dobrým zdrojem jsou především červená

masa (v drůbežím mase je obsah železa nižší). Hemové, snadněji dostupné, železo z masa je využitelné z 20 až 30 %, zatímco nehemové (např. ze špenátu a luštěnin) jen z 1 až 7 %. Vepřové maso patří mezi potraviny vhodné k vytvoření pestré stravy, a proto je u obyvatel České republiky v oblibě.

Ministerstvo zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje např. prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální potravina“.

Značka kvality „KLASA“ po dobu své existence od roku 2003 směřuje primárně k podpoře výrobků vykazujících výjimečné nadstandardní kvalitativní charakteristiky, které zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Celkem bylo ke květnu 2020 značkou „KLASA“ oceněno 918 výrobků od 239 výrobců, z nichž 182 jsou masné výrobky.

Česká republika podporuje také kvalitní regionální potraviny, a to prostřednictvím značky „Regionální potravina“. Projekt „Regionální potravina“ vznikl na počátku roku 2010 a je organizován Ministerstvem zemědělství ve spolupráci s jednotlivými kraji za podpory Agrární a Potravinářské komory ČR. Tento projekt je důležitý nejen pro podporu tradičních regionálních výrobků, ale také pro podporu regionů jako takových, pro zachování jejich charakteru, tradic, historie či kultury, včetně podpory zaměstnanosti a cestovního ruchu. Značka je určena pro malé a střední podniky. K měsíci dubnu 2020 bylo celkem značkou „Regionální potravina“ oceněno 407 výrobků od 312 výrobců.

Kromě značek „KLASA“ a „Regionální potravina“, které mají význam zejména pro prodej potravin v České republice, mohou naši producenti využívat registraci produktů v systémech platných v celé Evropské unii, kterými jsou: Zaručeně tradiční specialita, Chráněné označení původu a Chráněné zeměpisné označení. Tato označení napomáhají ke zvýraznění a zdůraznění kvality výrobků na trhu.

Chráněné zeměpisné označení a Chráněné označení původu je vyhrazeno zemědělským produktům a potravinám vyrobeným nebo zpracovaným v určitých oblastech nebo místech. V případě Zaručené tradiční speciality jde o marketingový nástroj pro výrobky s tradiční recepturou či tradičním způsobem zpracování nebo produkce. Česká republika má doposud zapsány výrobky „Tradiční Špekáček“, „Tradiční Lovecký salám“, „Spišské párky“, „Liptovský salám“ a „Pražská šunka“.

H. OPATŘENÍ VE VETERINÁRNÍ OBLASTI

Opatření jsou každoročně dána Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace (dále jen Metodika). Návrh Metodiky zpracovává Státní veterinární správa (SVS), v souladu s § 44 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, schvaluje a vydává ji ve svém Věstníku ministerstvo zemědělství. Tímto ministerstvo stanovuje povinné preventivní a diagnostické úkony k předcházení vzniku a šíření nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i k jejich zdolávání, které se provádějí v příslušném kalendářním roce. Rovněž určuje, na které z nich a v jakém rozsahu se poskytují příspěvky z prostředků státního rozpočtu a které jsou nařízené, hrazené chovatelem.

Zdravotní zkoušky musí být provedeny do jednoho roku od provedení v předcházejícím roce a výsledek zkoušek, vyšetření a úkonů musí být předložen do jednoho měsíce od provedení místně příslušné krajské veterinární správě. Všechny níže uvedené zdravotní zkoušky jsou v kapitole nařízených úkonů hrazených ze státního rozpočtu.

1. Africký mor prasat

Africký mor prasat (AMP) je nebezpečné, nakažlivé onemocnění domácích i divokých prasat všech plemen a věkových kategorií. Na člověka se nepřenáší. Původcem nákazy je DNA virus, který se šíří ve vnímavých prasečích populacích a u nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. Onemocnění se může rychle šířit nejen přímým kontaktem s nakaženým zvířetem, ale i prostřednictvím produktů získaných z nakažených zvířat nebo kontaminovanými předměty a krmivem. Při výskytu AMP v populaci prasat divokých dochází k přenosu a šíření viru AMP jednak přímým kontaktem mezi prasaty, ale také kontaktem s kadávery prasat divokých, která uhynula následkem infekce AMP. Infikované kadávery se pak stávají hlavním rezervoárem viru AMP v prostředí. Největším rizikem šíření AMP na velké vzdálenosti je pak přenos prostřednictvím tepelně nedostatečně opracovaných produktů z vepřového masa.

AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou a je tak velkou hrozbou nejen pro prasata divoká, ale zejména pro chovy domácích prasat.

Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Do Evropské unie byl AMP zavlečen v roce 2014, kdy byl diagnostikován v pobaltských zemích (Estonsku, Lotyšsku a Litvě) a došlo k jeho rozšíření i do Polska. Proto byl v České republice v srpnu 2014 zaveden monitoring, v jehož rámci jsou všechna nalezená uhynulá divoká prasata vyšetřována jak na klasický mor prasat, tak i na africký mor prasat.

Tab. H.1: Počet vyšetření nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR

Pasivní monitoring AMP u nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR 2014–2020							
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet vyšetřených / pozitivních	243 / 0	348 / 0	404 / 0	1622 / 191	1408 / 21	1763 / 0	1535 / 0

V České republice se africký mor prasat (AMP) až do roku 2016 nikdy nevyskytoval.

Dne 26. 6. 2017 byl zjištěn Státním veterinárním ústavem (SVÚ) Olomouc historicky první případ pozitivního nálezu AMP v ČR u uhynulého divokého prasete ve Zlínském kraji. To následně potvrdila i Národní referenční laboratoř v SVÚ Jihlava.

SVS okamžitě přijala mimořádná veterinární opatření (MVO) k zabránění šíření a následné eradikaci AMP na našem území. Důsledným uplatňováním přijímaných opatření se podařilo zabránit šíření infekce AMP

v populaci prasat divokých a zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Poslední pozitivní případy AMP tak byly zaznamenány 8. 2. 2018 u uloveného prasete divokého a 15. 4. 2018 u nalezeného uhynulého prasete divokého. V tomto případě se ale jednalo o kadáver starý 5–6 měsíců.

Celkem bylo od 26. 6. 2017 do 15. 4. 2018 diagnostikováno 230 pozitivních případů AMP u prasat divokých, z toho 212 případů u nalezených uhynulých a 18 případů u ulovených prasat divokých. Všechny pozitivní případy byly zjištěny pouze v malé části zamořené oblasti v okrese Zlín. Nebyl zjištěn žádný pozitivní případ AMP u domácích prasat.

Na základě prováděného plošného monitoringu AMP a jeho výsledcích byly prováděcím rozhodnutím Evropské komise (EU) 2019/404 ze dne 12. 3. 2019 všechny oblasti ČR vyjmuty z části I a části II Přílohy prováděcího rozhodnutí Komise 2014/709/EU. Tímto rozhodnutím EK oficiálně uznala, že ČR úspěšně dokončila eradikaci AMP na svém území a nadále je považována za členský stát bez výskytu AMP.

Následně byl Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) obnoven status země prosté AMP dne 19. 4. 2019 uveřejněním self-declaration ČR na webových stránkách OIE (<http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/self-declared-disease-status/>).

SVS v souvislosti s dokončením eradikace AMP v ČR ke dni 14. 3. 2019 zrušila zamořenou oblast a oblast s intenzivním odlovem a s tím i opatření, která se na ně vztahovala. Nadále tak zůstala v platnosti jen některá opatření s platností pro celé území ČR.

Intenzivní monitoring AMP nicméně pokračoval, stejně jako v letech 2018–2019, i v roce 2020, a to jak u prasat divokých (všechna nalezená uhynulá prasata divoká včetně sražených dopravním prostředkem na celém území ČR, všechna ulovená prasata divoká v oblasti s intenzivním odlovem), tak i u domácích prasat (všechny zmetalky, podezřelá uhynulá prasata a prasata uhynulá bez zjevné příčiny, hromadné úhyny prasat).

Vzhledem k nepříznivé nákazové situaci v sousedních státech – zejména v Polsku a Německu, kde byly potvrzeny případy AMP u divokých prasat pouze cca 60 km od hranice s ČR, vydala SVS s platností od 16. 11. 2020 MVO, kterými vymezila tzv. oblast s intenzivním odlovem prasat divokých v části Libereckého a Ústeckého kraje. Jedná se o oblast o celkové rozloze 1 440 km², která je nejrizikovější z hlediska možného zavlečení AMP na naše území prasaty divokými. V této oblasti byl nařízen intenzivní lov prasat divokých a všechna ulovená prasata divoká jsou zde vyšetřována na AMP. V roce 2020 bylo v oblasti s intenzivním odlovem uloveno a vyšetřeno celkem 481 prasat divokých. MVO zůstávají v platnosti i v roce 2021. V období od 16. 11. 2020 do 30. 5. 2021 zažádali lovci v oblasti s intenzivním odlovem o zástřešné za 2 208 prasat divokých. Zároveň bylo zažádáno o zvýšené nálezné za nález 57 uhynulých či sražených kusů. Všechna ulovená či nalezená a sražená divoká prasata byla vyšetřena na AMP s negativním výsledkem.

V rámci monitoringu tak bylo v roce 2020 celkem vyšetřeno 3 794 prasat domácích a 2 016 prasat divokých (z toho 1 535 uhynulých a 481 ulovených). Všechna tato vyšetření byla negativní na AMP.

V případě dovozu je nezbytné, aby se dovozce živých zvířat nebo živočišných produktů předem informoval u místně příslušné Krajské veterinární správy na veterinární podmínky dovozu, a to i v rámci intrakomunitárního obchodu (povinná očkování, vyšetření, nákazová situace atd.).

Potřebné formuláře pro veterinární osvědčení pro dovoz do ČR i pro obchodování v rámci EU jsou volně k dispozici na webové stránce SVS ČR:

<http://www.svscr.cz/dokumenty/eu/source.html>

2. Klasický mor prasat

Klasický mor prasat (KMP) je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a černou zvěř. Původcem je RNK virus, který se šíří nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenáší i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazité. Vakcinace je v ČR od roku 1992 zakázána.

KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo v roce 1997 na okrese Kroměříž. Poslední sérologický nález u divokých prasat byl v srpnu 2010 v okrese Jindřichův Hradec.

OIE v květnu 2016 zařadila Českou republiku mezi země prosté KMP.

Na území EU se naposledy vyskytl klasický mor prasat u divokých prasat v roce 2015 v Lotyšsku.

Monitoring nálezové situace je prováděn dle Metodiky kontroly zdraví SVS ČR, která stanovuje rozsah a způsob odběru vzorků jak u domácích, tak divokých prasat.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na klasický mor prasat vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a 3 % poražených prasnic a všichni kanci z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tab. H.2.1: Vyšetření na klasický mor u prasat domácích v roce 2020

Rok	Sérologické vyšetření				Virologické vyšetření	
	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních	Z toho zmetalky	Počet pozitivních	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních
2020	5 300	0	1 709	0	0	0

Rozsah vyšetření u prasat divokých

Na celém území České republiky se sérologicky vyšetřuje 5 % odlovených prasat divokých, a to do doby prvního pozitivního sérologického vyšetření. Dále se sérologicky a virologicky vyšetřují všechna nalezená uhynulá divoká prasata.

Tab. H.2.2: Vyšetření na klasický mor u prasat divokých v roce 2020

Rok	Sérologické vyšetření		Virologické vyšetření	
	Počet vyšetření	Počet pozitivních	Počet vyšetření	Počet pozitivních
2020	7 198	0	1 490	0

3. Vezikulární choroba prasat

Vezikulární choroba prasat (VCHP) je nakažlivé onemocnění prasat vyvolané enteroviry a charakterizované tvorbou puchýřů na koronárním okraji končetin, příležitostně na pyscích, jazyku, rypáku a strucích. Kmeny viru VCHP mohou být z hlediska virulence velmi variabilní a vyvolávají příznaky subklinické až po velmi výrazné v závislosti na ustájecích podmínkách. Důležitým je ten fakt, že VCHP nelze klinicky odlišit od slintavky a kulhavky (SLAK) a ohniska VCHP musí být považována za ohniska SLAK až do výsledku laboratorního vyšetření. Tato nákaza nebyla v ČR nikdy diagnostikována.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

Vyšetření se provádí u cca 3 % poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tab. H.3: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních
2020	2 294	0

4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, od kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 %, mortalita u selat činí 80–100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat ve vztahu k chovu domácích prasat. Poslední případ se vyskytl v malochovu v Nové Vsi na okrese Benešov v březnu 2004. Jednalo se o přenos nákazy z uloveného divočka na domácí prasata. Všechna prasata v chovu byla vyšetřena, pozitivní tři kusy byly utraceny, negativní byly poraženy.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na Aujeszkyho chorobu vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tab. H.4: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet poražených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2020	49 922	0	1 706	0

5. Brucelóza prasat

Brucelóza prasat je infekční onemocnění většinou latentního průběhu, projevující se aborty (opakování říje za 5–8 týdnů po připuštění), porody mrtvých selat, neplodností obou pohlaví. Onemocnění je vyvoláno bakterií *Brucella suis*, která proniká do organismu alimentárně (infikované krmivo/voda), šíří se lymfatickými cestami do mizních uzlin. Následně propukají ve tkáních a orgánech nekroticko-zánětlivé procesy. Nejpriznivější podmínky pomnožení brucel jsou v březí děloze a pohlavních orgánech samců. Onemocnění může probíhat chronicky s afinitou k pohlavnímu ústrojí. V posledních letech se vyskytovaly falešně pozitivní reakce, které však kultivačně nepotvrdily výskyt *Brucella suis*.

Rozsah vyšetřování u domácích prasat

U domácích prasat se na brucelózu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tab. H.5.: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2020	49 938	0	1 710	0

I. INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ (IPPC)

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) ve znění pozdějších předpisů („dále jen zákon“). Podstatou zákona č. 76/2002 Sb., je dosáhnout maximální možné prevence znečištění všech složek životního prostředí a zabezpečit tak plnou slučitelnost právního řádu České republiky v této oblasti ochrany životního prostředí s právem EU, zejména s tzv. směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2010/75/EU, o průmyslových emisích (IED), která byla implementována do českého práva jako novela zákona o IPPC pod č. 69/2013 Sb. V současnosti byly zahájeny některé kroky Evropské komise k revizi stávající směrnice.

Výrobní odvětví resortu Ministerstva zemědělství nejsou zasažena ohledně vyjmenovaných druhů činnosti žádnými zásadními změnami, zůstávají původní 3 kategorie 6.4–6.6, tj. potravinářská a zpracovatelská výrobní odvětví, kaflerní a asanační činnost, a kategorie pro intenzivní chovy drůbeže a prasat dle přílohy č. I zákona.

K výše uvedené novele zákona byla novelizována i původní vyhláška č. 554/2002 Sb. Nový prováděcí předpis vyšel pod č. 288/2013 Sb., jako vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci. Oproti původní verzi obsahuje nejen formulář Žádosti o vydání integrovaného povolení (IP), ale i vzor nově koncipované tzv. Základní zprávy, dále Odborné posouzení k udělení výjimky z úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (BAT) a vzor Zprávy o plnění podmínek integrovaného povolení.

Kontrolní činnost v oblasti IPPC vykonává Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP):

- a) kontroluje plnění povinností stanovených tímto zákonem nebo integrovaným povolením,
- b) omezuje nebo zastavuje provoz zařízení nebo jeho části, pokud by jeho dalším provozem nastalo nebo hrozí závažné poškození životního prostředí nebo značné materiální škody,
- c) rozhoduje o správních deliktech podle § 37 zákona,
- d) zveřejňuje zprávy z kontrol prostřednictvím informačního systému integrované prevence,
- e) ukládá opatření k nápravě podle § 19b odst. 1 a 2,
- f) zpracovává plány kontrol na příslušný kalendářní rok podle § 20b odst. 3,
- g) zpracovává programy běžných kontrol podle § 20b odst. 5,
- h) informuje úřad a krajskou hygienickou stanici o plánovaných kontrolách, uložených pokutách a opatřeních k nápravě.

Technické pracovní skupiny MZe

Ministerstvo zemědělství jako odbornou pomoc a podporu procesu IPPC a výměny informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) koordinuje a řídí tři odvětvové Technické pracovní skupiny (TPS) a podle potřeb praxe další expertní pracovní skupiny. Odborníci z praxe, státních institucí, univerzit, vědeckých a výzkumných organizací v těchto skupinách se pak podílejí formou řízené odborné diskuse na řešení a konkrétním projednávání celkové problematiky IPPC a připravují odborná stanoviska nebo vyjádření pro nejvyšší státní a evropské instituce. V rámci národní výměny informací o BAT je každoročně organizováno Ministerstvem průmyslu a obchodu tzv. Fórum pro výměnu informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) pro všechny průmyslové, potravinářské a zemědělské výrobní činnosti dané zákonem o IPPC.

V dubnu 2018 byla zřízena Resortní pracovní skupiny Ministerstva zemědělství (RPS) k otázkám klimatu, emisí ze zemědělství a energetickému využití biomasy jako odborný poradní orgán ministra zemědělství.

Účelem vytvoření RPS byla reakce na stupňující se požadavky na snižování emisí látek znečišťujících ovzduší (zejména amoniaku) a skleníkových plynů (zejména metanu a oxidu dusného) ze zemědělství, které vyplývají z evropské i národní legislativy. Základním cílem RPS byla koordinace naplňování a aktualizace Akčního plánu pro biomasu v ČR na období 2012–2020, který zahrnuje zejména nepotravinářské a energetické využití biomasy zemědělského a lesního původu a který bude aktualizován pro období 2021–2030.

BAT Centra

V roce 2011 z iniciativy a podpory Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí (SFŽP – OSA 5) vznikla na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a dále na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně odborná specializovaná pracoviště tzv. BAT Centra v rámci odborné působnosti resortu Ministerstva zemědělství.

Obě BAT Centra jsou vzdělávacím, konzultačním a poradenským orgánem řešícím problematiku eko-inovací, environmentálních technologií, nejlepších dostupných technik (BAT), metodik, postupů a nově vznikajících technik (emerging technique), zejména v oblastech potravinářské, asanační a zemědělské problematiky.

Hlavním cílem a posláním BAT centra je zavádění a aplikace vědy, výzkumu a inovací do praxe, včetně aplikace know-how, odborné pomoci a podpory při posilování konkurenceschopnosti podniků v resortu MZe. Se vznikem obou center BAT se výhledově předpokládá posílení expertní činnosti, rozšíření odborného zázemí členské základny Technických pracovních skupin MZe a současně vzájemné propojení prioritních projektů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací s potřebami praxe, poradenstvím a vzdělávacími programy na národní, mezinárodní i evropské úrovni.

Tato Centra jsou nadále ve smluvním vztahu s odborem bezpečnosti potravin MZe a aktivně spolupracují na aktuálních úkolech. Pro rok 2020 byl vyhlášen jako nejdůležitější úkol zpracovat kvalifikovaný překlad revidovaného BREF IRPP. Toto dílo je přístupné na našem webu e-agri a lze jej najít pod odkazem společně s odborným slovníkem vybraných pojmů:

<http://portal.mze.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/zneisteni-zivotniho-prostredi/environmentalni-techniky-a-technologie/ippc/zpravy-studie-k-vyrobnim-cinnostem/tps-kategorie-6-6/nejlepsi-dostupne-techniky-v.html>

Kategorie 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat

V současné době byl ukončen v kategorii 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat čtyřletý přezkum integrovaných povolení jako výstup z revize referenčního dokumentu (BREF) pro intenzivní chovy drůbeže a prasat a zveřejnění rozhodnutí Komise (EU) o závěrech o BAT v Úředním věstníku EU dne 15. 2. 2017 pod číslem 2017/302. Revidovaný dokument Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs (BREF IRPP 2017) byl schválen a zveřejněn dne 6. 7. 2017. Viz odkaz:

http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/IRPP/JRC107189_IRPP_Bref_2017_published.pdf

Na základě výše uvedeného rozhodnutí o závěrech o BAT vznikla povolovacímu úřadu povinnost zajistit, aby byly závazné podmínky integrovaného povolení (zejména emisní limity) v souladu se závěry o BAT (výťah z BREF). Povinnost přezkumu již vydaných integrovaných povolení vychází z § 18 odst. 3 zákona. Povolující úřady (KÚ) nejprve obeslaly dotčené podniky výzvami, a poté individuálně přezkoumávaly podmínky integrovaných povolení v rámci čtyřletého období podle harmonogramu vydaného hlavním gestorem – MŽP. MZe nezaznamenalo kromě ojedinělých případů pochybení žádné významné potíže

provozovatelů během tohoto období. Ohlášené stížnosti byly řešeny operativně ve spolupráci s MŽP, konkrétně s oddělením IPPC a IRZ ze Sekce technické ochrany životního prostředí.

Přístup státních orgánů vycházel ze zákona o IPPC, jehož výklad je v kompetenci MŽP. To zpracovalo metodický pokyn, ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí a ministerstvem zemědělství, který měl povolujícím úřadům ujasnit aspekty plnění požadavků v oblasti nejlepších dostupných technik (BAT) pro odvětví intenzivního chovu drůbeže a prasat s názvem „Intenzivní chov drůbeže a prasat – Podklad pro přezkum souladu závazných podmínek provozu zařízení s nejlepšími dostupnými technikami“, vydaný pod č.j. MZP/2017/710/2113 dne 2.11.2018. Jedná se stále o živý dokument, který se postupně obohacuje o doplňující okruhy k problematice zápachu a stanovení emisí fosforu a dusíku. Naposledy byl vydán ke dni 20.7.2020 materiál s názvem Dodatek č. 2 k metodice „Intenzivní chov drůbeže a prasat – podklad pro přezkum“. Dokument zde rozvádí problematiku technologických jímek, zjišťování a vyhodnocování obsahu fosforu a alternativních způsobů zjišťování amoniaku. Dodatek je dostupný pod odkazem:

<https://www.mzp.cz/ippc/ippc4.nsf/b8b42dbc0c8637bac125773c0021a91e/e87ed60a24ddcbc7c12585b2003c0fa2?OpenDocument>

Metodický pokyn je dobré vodítko, ale zároveň pouhé doporučení pro KÚ, jak s BREFem a Závěry o BAT nakládat. Takže stále zůstává na každém provozovateli umění vyjednávat při stanovování podmínek integrovaného povolení. Zde je třeba upozornit, že KÚ mají subsidiaritu, jsou svrchovaní držitelé kulatého razítka – tzn., že mohou rozhodovat dle vlastního uvážení v mezích zákona.

V rámci aktualizace ostatních dokumentů byl dne 14.2.2018 ve Věstníku Ministerstva životního prostředí zveřejněn i Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší „k zařazování chovů hospodářských zvířat podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, k výpočtu emisí znečišťujících látek z těchto stacionárních zdrojů a k seznamu technologií snižujících emise z těchto stacionárních zdrojů“. V aktualizované verzi byly mj. upřesněny názvy jednotlivých kategorií chovu prasat tak, aby tyto kategorie odpovídaly definicím uvedeným v Závěrech o BAT pro intenzivní chov drůbeže nebo prasat, a upraveny emisní faktory pro ustájení odstávkat.

Tyto i další informace pro chovatele z hlediska ochrany ovzduší lze nalézt v odkazu:

<https://www.mzp.cz/cz/zemedelstvi>

Tab 1.1: Stav podání žádostí o IPPC v ČR pro kategorii 6.6 ke dni 31. 3. 2021

Typ zařízení		Počet žádostí			
		podáno	rozhodnuto	v řízení	zastaveno/ zamítnuto
Chovy drůbeže o kapacitě větší než 40 000 ks – celkem:		274	267	1	6
Chovy prasat celkem:		239	233	0	6
z toho:	výkrm prasat nad 2 000 ks nad 30 kg	164	160	0	4
	chovy prasnic nad 750 prasnic	40	40	0	0
	chovy prasnic nad 750 ks prasnice se současným výkrmem	35	33	0	2
Celkem kategorie 6.6		513	500	1	12

Zdroj: MŽP, CENIA, MZe

Poznámka: Uváděný typ zařízení se týká možné ustájecí kapacity prostoru zařízení – nikoliv aktuálního stavu ve stáji. Bližší informace o integrovaných povolení týkající se jednotlivých zařízení lze získat na místně příslušných krajských úřadech nebo odkazem na webový adresář IPPC na konci článku.

Chovatelských zařízení pro chov prasat a drůbeže, která podala žádost o integrované povolení k 31. 3. 2021, bylo celkově 513, což odpovídá kvalifikovanému odhadu cca 99 % ze všech relevantních zařízení spadajících do procesu IPPC v ČR. Ve srovnání s uplynulým obdobím evidované počty podání, rozhodnutí a pozastavení žádostí u všech kategorií pro chov drůbeže a prasat v rámci systému IPPC

vykazují mírný vzestup v řádu 3 %. Krajské úřady zaznamenávají nadále nárůst změnových řízení u stávajících zařízení i změny vlastníků, což souvisí mimo jiné i s vyhodnocením přezkumných řízení.

Další relevantní odkazy:

<https://www.mpo.cz/ippc/>

<http://portal.mze.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/>

www.cenia.cz

www.cizp.cz

www.cizp.cz

J. DOTAČNÍ POLITIKA

Od roku 2020 došlo k převodu administrace národních dotací na Státní zemědělský intervenční fond.

V rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, jsou vyhlášeny následující dotační programy a podprogramy, směřující do sektoru prasat (pro přehlednost je zachováno číslování používané v „Zásadách“):

I. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2021

Dotační program **2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat**

Účel: na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 154/2000 Sb.“) a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb. a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 166/1999 Sb.“) zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.a. Podpora ověřování původu

Podpora majiteli kance zapsaného do plemenné knihy za stanovení DNA typu pro účely ověření jejich původu. Týká se plemenných kanců používaných a nově zařazovaných do nukleových a rezervních chovů:

- do 500 Kč za provedenou analýzu prasat, do 70 % nákladů za analýzu vykonávanou třetí stranou nebo jejím jménem s cílem stanovení genomické plemenné hodnoty.

2.A.b. Podpora zavádění a vedení plemenných knih (dále jen „PK“) dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat

Podpora uznanému chovatelskému sdružení na zavádění a vedení PK podle plemen:

- **2.A.b.P.** do 55 Kč na kus prasat, vedených v PK (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat).

2.A.e. Kontrola užitkovosti (dále jen „KU“), výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti (dále jen „KD“) užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

▪ **2.A.e.I. Kontrola užitkovosti**

► **2.A.e.I.a.** Podpora chovateli, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU. Podpora chovatelům bude poskytnuta prostřednictvím oprávněných osob, které zajišťují KU, z toho oprávněná osoba obdrží, pokud se jedná o ostatní vyjmenovaná hospodářská zvířata 4 % z přiznané dotace – prasata:

- **2.A.e.I.a.P.** do 3 000 Kč na jednu prasnici – matku kanců (dle kritérií PK) v KU v uznaných nukleových chovech,
- **2.A.e.I.a.L.** do 2 000 Kč na jednu prasnici (plemene bílé ušlechtilé nebo landrase) zařazenou do tvorby superplodných linií (dle kritérií PK),
- **2.A.e.I.a.R.** do 200 Kč na jednu prasnici v uznaných rezervních chovech.

■ **2.A.e.2. Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty (dále jen „KD“):**

► **2.A.e.2.e.** Podpora uznanému chovatelskému sdružení a osobě oprávněné k provádění a zabezpečování KD prasat v období od 1.10. 2020 do 30.9. 2021:

- **2.A.e.2.e.4.** do 29,- Kč na jedno změřené prase v nukleových a rezervních chovech prasat – zkouška vlastní užitkovosti.

► **2.A.e.2.g.** Podpora chovateli za testování kanečků unifikovaným testem vlastní užitkovosti v uznaných nukleových a rezervních chovech, kteří pocházejí od vybraných matek kanců, podle šlechtitelského programu uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat a kteří ukončili test vlastní užitkovosti v období od 1.10. 2020 do 30.9. 2021:

- **2.A.e.2.g.1.** do 3 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní),
- **2.A.e.2.g.2.** do 4 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi,
- **2.A.e.2.g.3.** do 5 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní), které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS,
- **2.A.e.2.g.4.** do 6 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi a které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS,

► **2.A.e.2.h.** Podpora majitelům kanců pocházejících z uznaných nukleových a rezervních chovů prasat za testování kanců v období od 1.10. 2020 do 30.9. 2021 podle metodiky uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat do 20 000 Kč na 1 kus.

■ **2.A.e.3. Podpora testování**

Podpora osobě oprávněné k testování a posuzování vyjmenovaných hospodářských zvířat a chovatelským podnikům prasat:

– stanice výkrmnosti a masné užitkovosti prasat a chovatelské podniky prasat:

- **2.A.e.3.b.1.** do 600 Kč na 1 dokrmené prase použité pro odhad plemenné hodnoty,
- **2.A.e.3.b.2.** do 90 000 Kč za 1 prověřenou skupinu v roce.

Dotační program **8.F.d. Podpora opatření zaměřených proti šíření nákaz prasat zvýšením biologické bezpečnosti**

1 Účel dotace

Podpora vybraných opatření zaměřených proti šíření nákaz prasat zvýšením biologické bezpečnosti související s plněním Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat schváleným příslušnou KVS SVS v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb. (dále jen „OPVNP“).

2 Předmět dotace

Podpora chovatelům prasat na částečnou úhradu nákladů na úkony provedené formou služeb nebo vlastními silami spojené s prováděním opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti ve stájích určených pro vyjmenované kategorie prasat:

- Kategorie A selata – od odstavu do 25 kg živé hmotnosti, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.
- Kategorie B plemenné prasničky a kanečci ve věku do 8 měsíců, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.
- Kategorie C prasnice základního stáda.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl úkony v souvislosti s ozdravováním od vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti podle OPVNP v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

4 Forma dotace

Dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

5 Výše dotace

Do 100 % prokázaných způsobilých nákladů, maximálně však do 1 000 Kč za 1 ozdravené ustájovací místo pro vyjmenované kategorie prasat, kdy:

- pro úkony (I., II., III., V. a VI.) provedené formou služeb, případně vlastními silami je maximální výše limitu stanovena do 750 Kč za 1 ozdravené ustájovací místo;
- pro úkony (IV., VII. a VIII.) provedené pouze formou služeb je maximální limit stanoven jako rozdíl mezi maximálním možným limitem za 1 ozdravené ustájovací místo (tedy 1 000 Kč) a částkou zjištěnou v předchozím bodě.

Na základě Žádosti o dotaci bude v rámci dotačního podprogramu 8.F.d. žadateli poskytnuta záloha ve výši 500 Kč na jedno ustájovací místo uvedené v této Žádosti v souladu s Ozdravovacím programem.

V rámci tohoto dotačního programu byly vzhledem k nepříznivé situaci v tomto sektoru v průběhu března 2021 poskytnuty 246 žadatelům/žádostem zálohy v celkové výši 632 013 900 Kč.

6 Podmínky dotace

- a) povinnou přílohou Žádosti o dotaci je Ozdravovací Program od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., který musí být potvrzen příslušnou KVS SVS před začátkem sledovaného období;
- b) doklady prokazující uhrazení skutečně vynaložených uznatelných nákladů (výpis z bankovního účtu, doklad o platbě v hotovosti). Z dokladu o úhradě uskutečněné převodem z bankovního účtu musí být zřejmé, že bankovní účet je ve vlastnictví žadatele. Z příjmového/výdajového dokladu musí být zřejmé, že úhrada v hotovosti byla provedena žadatelem;
- c) v případě neprokázání nebo nedoložení způsobilých nákladů do výše poskytnuté zálohy je žadatel povinen vrátit vyplacenou zálohu v odpovídající výši;
- d) poskytnutí dotace na 1 ozdravené ustájovací místo pro vyjmenované kategorie prasat je podmíněno naskladněním zdravým zvířetem v souladu se schváleným OPVNP;
- e) předmětné vyjmenované nákazy prasat – Brucelóza prasat, Aujeszkyho choroba prasat, Klasický mor prasat, Vezikulární choroba prasat, Reprodukční a respirační syndrom prasat a Salmonelóza;
- f) subjekt, který si v rámci sledovaného období 2021 podal nebo podá žádost na opatření „Welfare – Dobré životní podmínky zvířat“ na stejná hospodářství (pro podopatření „Zlepšení životních podmínek v chovu prasat – titul pro prasnice“ dle nařízení vlády č. 74/2015 Sb.), nemůže u těchto hospodářství uplatnit náklady uvedené v bodě 6, písm. h) v rámci úkonů z bodu III. provedené na porodnách prasnic;
- g) veškeré kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady za úkony provedené formou služeb nebo za náklady provedené vlastními silami jsou v souladu s dotačním podprogramem 8.F.d. a souvisejí

s prováděním preventivních opatření zaměřených na zvýšení biologické bezpečnosti v návaznosti na aktuálně platný OPVNP;

- h) do způsobilých výdajů lze zahrnout náklady za činnosti provedené vlastními silami (úkony pod body: I., II., III., V., VI.) nebo náklady na služby spojené s prováděním činností zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti (úkony lze zahrnout do nákladů pouze, pokud jsou součástí OP VNP schváleného příslušnou KVS SVS a nejedná se o běžnou údržbu). Za uznatelný náklad je považován i separátní nákup prostředků pro činnosti, spojené s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti. Seznam úkonů, které lze zahrnout do těchto nákladů jsou:
- I. mechanická očista a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podlah a podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a vnitřního vybavení stájí, dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, skladů nástrojů a nářadí;
 - II. čištění a dezinfekce rozvodů zdravotně nezávadné napájecí a užitkové vody;
 - III. dezinfekce, desinsekce a deratizace stájových prostorů, obslužných prostorů, kejdrového hospodářství, vstupních prostor, včetně dezinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilérních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem a jejich optimalizace pro účinné použití dezinfekčních, desinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů;
 - IV. optimalizace řízeného větrání a funkce mikrobiálních filtrů – lze uplatnit servisní práce a maximálně 30% z materiálových nákladů na optimalizaci ventilace;
 - V. drobná úprava sanitárních zařízení;
 - VI. ošetření vnitřních prostor sanitacním prostředkem;
 - VII. veterinární úkony vyplývající z plnění požadavků OPVNP a odběrové soupravy spojené s odběry vzorků, stěrů a provedení rozborů vyplývajících z plnění požadavků OP VNP, týkající se zvířat i zařízení chovu;
 - VIII. ošetření krmiva a napájecí vody – způsoby ošetření a preparáty jsou uvedeny v Příloze k DP 8.F. Zásad.
- i) do nákladů za služby nebo za náklady provedené vlastními silami nelze zahrnout náklady, které jsou předmětem pojistného plnění shodného s předmětem dotace a které byly předmětem náhrady z prostředků státního rozpočtu podle § 67 zákona č. 166/1999Sb., ve znění pozdějších předpisů;
- j) výše dotace bude stanovena z uhrazených způsobilých nákladů.

7 Úkony provedené vlastními silami

V případě provedení úkonů vlastními silami lze do nákladů zahrnout prokázané mzdové náklady pracovníků společně se sociálním a zdravotním pojištěním.

Výše mzdových nákladů, včetně odvodů zaměstnavatele, je stanovena na základě předložených mzdových listů zaměstnanců, z nichž bude také stanovena průměrná hodinová mzda.

Příloha k DP 8.F.

Způsoby ošetření krmiva a napájecí vody a použitelné preparáty:

Ošetření krmiva – hydrotermické ošetření, nástřik konzervantů bránících rekontaminaci, okyselování krmiva, probiotika, vyvazovače endotoxinů a mykotoxinů, antioxidanty, mastné kyseliny s krátkým a středním řetězcem (SCFA a MCFA) a jejich deriváty, látky snižující pufrační kapacitu krmiva, enzymaticky

ošetřené sojoproteinové koncentráty, vitamínové premixy, prebiotika, imunomodulanty, aminokyseliny snižující pH krmiva (DL methionin, MHA), emulgátory tuků, enzymy (pokud nejsou použity v jiném dotačním programu), fytogenní látky podporující imunitu, střevní integritu a růst symbiotické střevní mikroflóry.

Ošetření napájecí vody – preparáty:

Produkty na bázi organických kyselin a jejich solí.

Vitamínové a multivitaminové tekuté a vodorozpustné preparáty pro podporu zdraví hospodářských zvířat a snížení stresové zátěže.

Dotační program 20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat

Pro všechny podprogramy v rámci DP 20.C. (20.C.a., 20.C.b., 20.C.c., 20.C.d., 20.C.e., 20.C.f. a 20.C.g.) je podávána jedna společná Žádost dotaci a jeden Formulář prokazující nárok na dotaci.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

A) Žádost o dotaci

Termín pro podání Žádosti o dotaci je u tohoto DP pro sledované období 2021 (1. 10. 2020–30. 9. 2021) stanoven od 1. 9. 2020 do 30. 9. 2020. Po 30. 9. 2020 již není v Žádosti o dotaci možné přidat/změnit podprogram.

Pokud žadatel nepodal řádně a včas Žádost o dotaci pro sledované období 2021 (1. 10. 2020–30. 9. 2021), nemůže podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci a dotace mu tak nebude poskytnuta.

Termín pro podání Žádosti o dotaci je u tohoto dotačního programu pro sledované období dotačního roku 2022 (tj. 1. 10. 2021–30. 9. 2022) stanoven od 1. 9. 2021 do 30. 9. 2021. Po 30. 9. 2021 již není v Žádosti o dotaci možné přidat/změnit podprogram.

B) Formulář s doklady prokazující nárok na dotaci

Termín pro podání Formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci je u tohoto DP pro sledované období 2021 (1. 10. 2020–30. 9. 2021) stanoven od 1. 10. 2021 do 31. 10. 2021.

Žadatel může v rámci jednotlivých podprogramů u DP 20.C. podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci pouze na ty podprogramy, které měl uvedené v Žádosti o dotaci.

V případě, že žadatel bude na Formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvádět hospodářství (a v případě podprogramu 20.C.c i prostředky proti nežádoucímu hmyzu – aplikaci adulticidů a/nebo larvicidů), které nejsou uvedeny v příloze protokolu o kontrole „Seznam pro účely kontrol na místě pro ověření podmínek“, nebude na tato hospodářství (a v případě podprogramu 20.C.c prostředky proti nežádoucímu hmyzu – aplikaci adulticidů a/nebo larvicidů) poskytnuta dotace, neboť žadatel při kontrole neumožnil kontrolu podmínek v souladu s bodem 5, písm. b) části A Zásad.

V rámci jednotlivých podprogramů je zapotřebí doložit následující doklady prokazující nárok na dotaci:

- **dotační podprogram: 20.C.a. Podpora opatření ke snížení tepelného stresu prasat v letním období**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 5. 2021 do 30. 9. 2021 provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic.
- **dotační podprogram: 20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře o skutečnosti, že v integrovaném povolení k provozu platném v uvedeném dotačním období není uvedena jako podmínka provozu užití techniky BAT 3.d.;

- potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že na uvedených hospodářstvích byla v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021 provedena měření hladiny amoniaku u daných kategorií prasat v hodnotě max. 9,5 ppm.
- **dotační podprogram: 20.C.c. Podpora zlepšení životního prostředí prasat**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 4. 2021 do 30. 9. 2021 ošetření stájového prostředí proti nežádoucímu hmyzu formou použití:
 - a) adulticidů,
 - b) larvicidů,
- **dotační podprogram: 20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021 nadstandardní osvětlení stájového prostředí (75 lx, resp. 100 lx po dobu minimálně 14 hodin denně) u prasníc.
- **dotační podprogram: 20.C.e. Podpora šetrných metod kastrace prasat**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021 při kastraci selat použití anestetik, analgetik a protizánětlivých léků u deklarovaného počtu selat.
- **dotační podprogram: 20.C.f. Podpora zvětšení nezaroštované plochy kotců prasat**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021 u odstavených selat poskytnutí nezaroštované plochy kotce tvořící v celku minimálně 20 % z celkové plochy kotce.
- **dotační podprogram: 20.C.g. Podpora zvýšené péče o prasnice a selata na porodnách**
 - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel zajistil na daných hospodářstvích v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021 dostatečný počet kvalifikovaných ošetřovatelů na porodně prasníc.

C) Specifikace jednotlivých dotačních podprogramů

20.C.a. Podpora opatření ke snížení tepelného stresu prasat v letním období

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat snížením jejich tepelného stresu ve stájovém prostředí v letním období od 1. 5. 2021 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Prasnice na porodně, která byla chována v ustájení, kde byla prováděna opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasníc v letním období.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasníc na porodně v letním období

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 796 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v letním období od 1. 5. 2021 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021;
- příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic v letním období (v rozsahu číslo hospodářství, datum ochlazování), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasat zlepšením jejich životního prostředí použitím biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a dalších nežádoucích plynů a ke snížení zápachu, které se aplikují do krmiva, do napájení, na podestýlku nebo u roštových technologií v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Prasnice, selata do odstavu, mladé chovné prasničky, u kterých bylo prováděno zlepšení stájového mikroklimatu pomocí biotechnologických přípravků, které zajistily u vybraných kategorií hladinu amoniaku v hodnotě nejvýše 9,5 ppm.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., který zajistil zlepšení stájového mikroklimatu pomocí biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a dalších nežádoucích plynů a ke snížení zápachu u prasnic, selat do odstavu a mladých chovných prasniček.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 928 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- uznatelné přípravky pro účely této dotace jsou přípravky snižující emise amoniaku, uvedené na webových stránkách <http://www.vuzt.cz/index.php?l=A138>;
- dotace nemůže být poskytnuta žadateli, který v rámci integrovaného povolení používá techniku BAT 3.d.;
- výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021;

e) příjemce dotace je, po dobu 10 let od data poskytnutí dotace, povinen uchovávat:

- I. účetní doklady prokazující vzniklé náklady (faktury, zjednodušený daňový doklad)¹;
- II. etikety krmných směsí a vážní lístky od každého druhu použitého přípravku snižující emise amoniaku;
- III. potvrzení výrobce krmných směsí;
- IV. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o aplikaci biotechnologických přípravků (do napájení, na podestýlku) s údaji číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum aplikace přípravku a název aplikovaného přípravku a průkaznou stájovou evidenci o výši hladiny amoniaku (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum a čas měření, použité měřicí zařízení (vč. výrobního čísla), naměřené hodnoty koncentrace NH_3 v bodech M1 až M5, výsledná hodnota koncentrace NH_3 K, jméno a podpis osoby, která měření provedla), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace;

f) zásady pro stanovení koncentrace amoniaku jsou uvedeny v Příloze k DP 20.C Zásad.

20.C.c. Podpora zlepšení životního prostředí prasat

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasat zlepšením životního prostředí prasat v období od 1. 4. 2021 do 30. 9. 2021.

2 Ředmět dotace

Skupina a) Prasnice, selata v předvýkrmu a prasničky pro obnovu stáda, u kterých bylo prováděno ošetření prostředí prostředky proti nežádoucímu hmyzu formou použití aduicidů.

Skupina b) Prasnice, selata v předvýkrmu a prasničky pro obnovu stáda, u kterých bylo prováděno ošetření prostředí prostředky proti nežádoucímu hmyzu formou použití larvicidů.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil ošetření prostředí u prasnic, selat v předvýkrmu a prasniček pro obnovu stáda prostředky proti nežádoucímu hmyzu.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Skupina a) do 63 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 4. 2021 do 30. 9. 2021;

Skupina b) do 220 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 4. 2021 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

a) pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b) uznatelné prostředky pro účely této dotace jsou prostředky proti nežádoucímu hmyzu, uvedené na webové stránce <http://www.uskvbl.cz/cs/registrace-a-schvalovani/biocidy/seznam-ddd>;

¹ Jedná se o účetní doklady za nákup ověřených biotechnologických přípravků, které snižují emise amoniaku a snižují emise i dalších nežádoucích plynů.

- c) výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021;
- d) příjemce dotace je, po dobu 10 let od data poskytnutí dotace, povinen uchovávat:
 - I. účetní doklady prokazující vzniklé náklady (faktury a zjednodušené daňové doklady)²;
 - II. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o podání přípravků proti nežádoucímu hmyzu (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum aplikace, název aplikovaného přípravku), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat zajištěním optimálního světelného režimu v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Prasnice, která byla chována v ustájení, kde je zajištěno přirozené nebo umělé osvětlení v rozsahu minimálně 75 luxů po dobu 14 hodin denně na porodně a 100 luxů po dobu minimálně 14 hodin denně s 8 hodinovým nočním režimem ve stáji pro jalové a březí prasnice.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil nadstandardní osvětlení stájového prostředí (75 lx, resp. 100 lx po dobu minimálně 14 hodin denně) u prasnic.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 910 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- a) pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- b) výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021;
- c) příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o provádění měření intenzity osvětlení (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum a čas měření, použité měřicí zařízení (vč. výrobního čísla), naměřené hodnoty intenzity osvětlení v bodech M1 až M5, jméno a podpis osoby, která měření provedla), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace;
- d) zásady pro stanovení intenzity osvětlení jsou uvedeny v Příloze k DP 20.C Zásad.

² Jedná se o účetní doklady dokumentující nákup prostředků s adulticidním, případně larvicidním účinkem.

20.C.e. Podpora šetrných metod kastrace prasat

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat v případech, kdy je kastrace považována za nutnou, postupy, při nichž se používají anestetika, analgetika a protizánětlivé léky v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Sele ve stáří od narození do 7 dní věku, u kterého byly při kastraci použity anestetika, analgetika a protizánětlivé léky.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil použití šetrné metody kastrace u selat.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 23 Kč na jedno sele splňující předmět dotace v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- a) pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- b) příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o použití šetrné metody kastrace u selat (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum kastrace, počet kastrovaných selat do 7 dnů věku, použití metoda, název aplikovaného léku, jméno a podpis osoby, která kastraci provedla), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

20.C.f. Podpora zvětšení nezarošťované plochy kotců prasat

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat zvětšením nezarošťované plochy kotců v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Odstavené sele do 30 kg ž. hm., kterému je poskytnuta minimálně 20% nezarošťované plochy kotce z celkové plochy kotce.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil u odstavených selat minimálně 20% nezarošťované plochy kotce z celkové plochy kotce.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 846 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- a) pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- b) výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021.

20.C.g. Podpora zvýšené péče o prasnice a selata na porodnách

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasnic a selat na porodnách zajištěním stálé přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasezení v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

2 Předmět dotace

Prasnice na porodnách, u kterých byla zajištěna přítomnost kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasezení.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil u prasnic a selat na porodnách stálou přítomnost kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasezení.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 443 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021.

7 Podmínky dotace

- a) pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;
- b) kvalifikovaný ošetřovatel:
- c) je osoba ve smyslu znění §12f Zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání;
- d) v podobě jedné osoby zajistí nadstandardní pohodu prasnic a selat na porodnách maximálně pro 750 prasnic;
- e) výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2021;
- f) příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele na porodně prasnic po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasezení (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, číslo porodny, období prasezení, datum a čas zahájení a ukončení přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele na porodně, jméno a podpis kvalifikovaného ošetřovatele), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

Příloha k DP 20.C:**20.C.b Zásady pro stanovení koncentrace amoniaku (NH_3) v chovech prasat**

Dále uvedený postup stanovení koncentrace NH_3 v chovech prasat je určen pro účely ověření nadstandardní pohody prasat zlepšením jejich životního prostředí použitím ověřených biotechnologických přípravků pro snížení emisí NH_3 podle dotačního programu 20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat dle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů“.

Požadavky na hodnoty koncentrace NH_3

- Koncentrace NH_3 v chovech prasnic, selat do odstavu a mladých chovných prasniček nepřekročí 9,5 ppm.

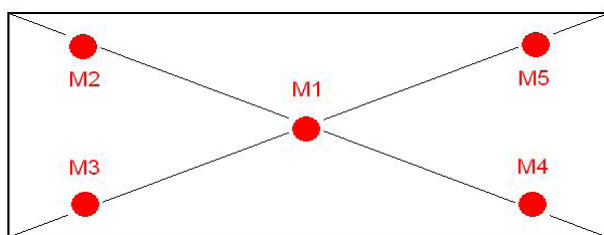
Stanovení koncentrace NH_3

Z důvodu zajištění reprodukovatelnosti a porovnatelnosti naměřených hodnot koncentrace NH_3 v chovech prasat je nezbytné dodržovat tyto požadavky na měření:

- V objektech pro chov prasnic a selat do odstavu proběhne měření 1 x při každém zástavu, a to mezi 15. a 30. dnem turnusu; ve stájích bez turnusového provozu (mladé chovné prasničky) proběhne měření nejméně 1x za 3 měsíce.
- Měření realizuje ošetřující veterinární lékař nebo jím pověřená osoba.
- Nevyžaduje se akreditace metody měření. Použitá metoda měření musí zajistit výslednou nejistotu měření menší než 10 %. Používaný přístroj musí být pravidelně ověřován dle požadavků výrobce nebo dodavatele zařízení například kalibračním plynem.
- V průběhu měření je ventilace ponechána ve standardním provozním režimu, který odpovídá aktuálním klimatickým podmínkám a druhu a kategorii chovaných prasat.

Postup měření koncentrace NH_3

- Koncentrace NH_3 se měří v zóně zvířat ve výšce hlav zvířat.
- Koncentrace NH_3 se měří v pěti měřicích místech M1 až M5 a to 1x v průsečíku úhlopříček a 4 x na jednotlivých úhlopříčkách ve vzdálenosti od rohů haly, která odpovídá 1/5 délky stěny haly, viz obrázek. Pokud by tato vzdálenost byla menší než 1,5 m, měří se ve vzdálenosti 1,5 m od rohů haly.

Obrázek: Měřicí místa v objektu pro chov prasnic

- Výsledná hodnota koncentrace NH_3 K se spočítá jako aritmetický průměr hodnot naměřených v místech M1 až M5.

Výpočet **výsledné hodnoty koncentrace NH_3 K** v kontrolovaném objektu:

- Doba měření koncentrace NH_3 v každém měřicím místě musí být minimálně 3 minuty.
- Měření koncentrace NH_3 se ve všech měřicích místech opakuje, je-li rozdíl naměřených hodnot koncentrace NH_3 mezi dvěma libovolnými měřicími místy M1 až M5 50 % a více.

- V případě, že pro měření koncentrace NH_3 bude použit přístroj s elektrochemickým senzorem, je nutné bezprostředně před zahájením měření koncentrace NH_3 ve všech měřicích místech M1 až M5 provést krátkodobé měření okamžité relativní vlhkosti vzduchu. Měření koncentrace NH_3 se neprovádí, pokud okamžitá relativní vlhkost vzduchu, naměřená v daném měřicím místě, přesáhne 90 % (důvodem je především negativní vliv vysoké relativní vlhkosti vzduchu na životnost senzoru pro měření koncentrace NH_3). Zahájení měření po zapnutí přístrojů se provádí po uplynutí doby náběhu senzoru, pokud ji výrobce nebo dodavatel zařízení uvádí.
- Pro měření lze použít i detekční trubičky pro stanovení koncentrace amoniaku, pokud jejich použití zajistí výslednou nejistotu měření menší než 10 %.
- Bude-li výsledná hodnota koncentrace NH_3 K nižší než 5 ppm, mohla být měření ovlivněna mj. hrubou nebo náhodnou chybou a měření je třeba zopakovat. Bude-li výsledná hodnota koncentrace NH_3 K stále nižší než 5 ppm, je nutné měřicí zařízení ověřit kalibračním plynem o přesně dané koncentraci NH_3 .
- Záznam o realizovaném měření musí obsahovat:
 - datum a čas měření,
 - označení objektu, ve kterém se měření realizovalo,
 - jméno osoby, která měření realizovala,
 - použité měřicí zařízení (vč. výrobního čísla),
 - naměřené hodnoty koncentrací NH_3 v bodech M1 až M5,
 - výslednou vypočtenou koncentraci NH_3 K.

20.C.d Zásady pro stanovení intenzity osvětlení v chovech prasat

Dále uvedený postup stanovení intenzity osvětlení v chovech prasat je určen pro účely ověření nadstandardní pohody prasat zlepšením životních podmínek prasat zajištěním optimálního světelného režimu podle dotačního programu 20.C.d. *Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu* dle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů“.

Požadavky na intenzitu osvětlení v chovech prasníc

- Intenzita osvětlení pro prasnice na porodně dosáhne minimálně hodnoty 75 lux po dobu 14 hodin.
- Intenzita osvětlení pro prasnice jalové a březí dosáhne minimálně hodnoty 100 lux po dobu 14 hodin.

Stanovení intenzity osvětlení

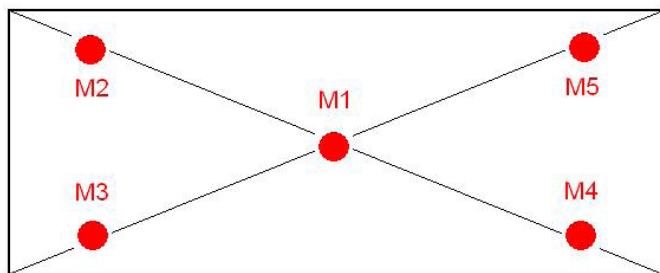
Z důvodu zajištění reprodukovatelnosti a porovnatelnosti naměřených hodnot intenzity osvětlení v chovech prasníc je nezbytné dodržovat tyto požadavky na měření:

- V objektech pro chov prasníc proběhne měření nejméně 1x za 3 měsíce.
- Měření realizuje ošetřující veterinární lékař, nebo jím pověřená osoba.
- Nevyžaduje se akreditace metody měření. Použitá metoda měření musí zajistit výslednou nejistotu měření menší než 10 %.

Postup měření intenzity osvětlení

- Intenzita osvětlení se měří v zóně zvířat ve výšce hlav zvířat.
- Intenzita osvětlení se měří v pěti měřicích místech M1 až M5 a to 1x v průsečíku úhlopříček a 4 x na jednotlivých úhlopříčkách ve vzdálenosti od rohů haly, která odpovídá 1/4 délky stěny

haly, viz obrázek. Pokud by tato vzdálenost byla menší než 1,5 m, měří se ve vzdálenosti 1,5 m od rohů haly.

Obrázek: Měřicí místa v objektu pro chov prasnic

- Pro měření bude použit luxmetr pro provozní měření, jehož parametry musí zajistit výslednou nejistotu měření menší než 10 %. Přístroj musí být kalibrován pověřeným pracovištěm ve lhůtách odpovídajících údajům výrobce. Při vlastním měření je nutné postupovat podle pokynů výrobce nebo dodavatele luxmetru. Pokud výrobce neuvádí minimální dobu pro ustálení měřené hodnoty, musí být doba od počátku měření do odečtu naměřené hodnoty intenzity osvětlení alespoň 10 s pro každé měřicí místo M1 až M5.

Poznámka: Zahájení měření po zapnutí luxmetru se provádí po uplynutí doby náběhu přístroje, pokud ji výrobce nebo dodavatel zařízení uvádí.

- V halách, kde je pouze umělé osvětlení, se měření provádí v libovolnou dobu v průběhu 14 hodinového cyklu. V halách, kde je kombinováno přirozené a umělé osvětlení, se měří na počátku nebo na konci 14 hodinového cyklu tak, aby bylo vždy měřeno při nejnižší intenzitě venkovního osvětlení.
- Žádná hodnota intenzity osvětlení, naměřená v bodech M1 až M5, nesmí být pro prasnice na porodně menší než 75 lux nebo pro prasnice jalové a březí menší než 100 lux.
- Záznam o realizovaném měření musí obsahovat:
 - datum a čas měření,
 - označení objektu, ve kterém se měření realizovalo,
 - jméno osoby, která měření realizovala,
 - použité měřicí zařízení (vč. výrobního čísla),
 - naměřené hodnoty intenzity osvětlení v bodech M1 až M5

Zásady pro měření koncentrace NH_3 v chovech prasat a intenzity osvětlení v chovech prasnic zpracovali: Ing. Miroslav Češpiva, Ph.D., Ing. Petra Zabloudilová, Ph.D. – Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.

Dotace na zlepšení životních podmínek zvířat

V rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 jsou poskytovány dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat. Podmínky pro poskytnutí dotace jsou stanoveny nařízením vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů. Se zněním nařízení vlády a metodikou, která ho provádí, je možno se seznámit na internetových stránkách MZe a SZIF.

V podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat jsou dotační prostředky směřovány na chov prasniček a prasnic a na chov odstavených selat.

Žadatel musí plnit podmínky opatření ve stanoveném období na celém hospodářství, kde chová podporovaná zvířata a které uvede do žádosti o poskytnutí dotace.

Sazba dotace:

Pro prasničky v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 147 EUR/I VDJ.

Pro prasnice v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 59 EUR/I VDJ.

Pro selata v rámci podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata 89 EUR/I VDJ.

Podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat**Pro prasničky**

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ prasniček
- Provádí individuální označení prasniček
- Provádí první zapuštění prasniček nejdříve ve věku 230 dní
- Eviduje prasničky v integrovaném zemědělském registru
- Vede evidenci o zapouštění prasniček podle uvedeného vzoru

Pro prasnice

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 3 VDJ prasnic
- Provádí turnusový provoz
- Provádí kontroly spárků, příp. jejich ošetření
- Eviduje prasnice v integrovaném zemědělském registru
- Vede evidenci o turnusovém provozu a o kontrole, případně ošetření spárků podle uvedeného vzoru

Podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ odstavených selat
- Navýší celkovou plochu pro odstavená selata o 20 %, tj. minimálně na 0,24 m²/ks
- Označí jednotlivé sekce, kde odstavená selata chová
- Eviduje odstavená selata v integrovaném zemědělském registru a vede evidenci odstavených selat podle uvedeného vzoru

Ministerstvo zemědělství dále připravilo jako reakci na pandemickou situaci kompenzační program „**AGRICOID potravinářství**“ pro potravináře a zemědělské podnikatele, kteří dodávají svoje produkty do provozů veřejného stravování, a kteří mají ztráty v souvislosti s přijatými opatřeními z důvodu pandemie. Vláda k tomuto účelu schválila výdajový rámec až 3 mld. Kč. Nejvíce zasažen byl průmysl masné výroby, mlékárenství, pekárny, pivovarnictví, vinařství, ovocnářství a bramborářství.

Nárok na dotaci vzniká, pokud celkové příjmy za prodej vlastních produktů (potravin nebo zemědělských výrobků) klesly za posuzované období nejméně o 25 % v meziročním srovnání za stejné období. Maximální sazba je až 200 tis. Kč na jeden podnik a až 20 tis. Kč na jednoho zaměstnance.

Maximálně výše podpor z tzv. Dočasného rámce“ může být až 1 800 tisíc euro pro potravináře a 225 tisíc eur pro zemědělce, vyplacení je nejpozději do konce roku 2021.

První výzva cílila na kompenzaci poklesu příjmu na období od března do listopadu 2020. Příjem žádosti

probíhal od 1. prosince 2020 do 31. ledna 2021, podáno bylo 199 žádostí a vyplaceno 67,5 mil. Kč. Druhá výzva byla schválena 1. 2. 2021. Rozhodným obdobím pro posuzování žádostí bylo období od 1. prosince 2020 do 28. února 2021. Příjem žádostí probíhal od 15. března do 30. dubna 2021. V rámci této druhé výzvy bylo podáno 268 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 151 mil. Kč. Ke dni 14. 6. 2021 bylo vydáno 7 rozhodnutí a vyplaceno 3,6 mil. Kč.

2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2020

Dotační politika v chovu prasat byla mimo jiné zaměřena na udržování a zlepšování genetického potenciálu prasat. V rámci celého dotačního programu 2.A bylo vydáno 204 kladných rozhodnutí a poukázána platba žadatelům v celkové výši 249,2 mil. Kč.

Dalšími dotačními programy v oblasti chovu prasat byl dotační program 8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic a dotační program 8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat. Prostřednictvím tohoto DP bylo v roce 2020 vyplaceno žadatelům 475 mil. Kč.

Dotační program 8. Nákazový fond je z pozice žadatelů velmi kladně hodnocen a vede k dosahování nastavených cílů. V rámci ozdravovacího programu se podařilo snížit infekční tlak v chovech prasat a rovněž se podařilo udržet dobrý zdravotní stav prasnic i naskladňovaných selat, což se projevilo v nákladech na výrobu kg vepřového masa. Zlepšení zdravotního stavu prasnic se taktéž dlouhodobě projevuje poklesem počtu zmetání. Zlepšení zdravotního stavu selat a tím následně i jatečných prasat je současně doprovázeno snížením chronických zánětů plic, což má vliv na zvýšení přírůstků, zlepšení konverze krmiva a lepší zpeněžení jatečných prasat. I díky tomu chovatelé snáze překonali těžkosti, které producenty prasat postihly v souvislosti s výrazným poklesem cen vepřového masa v roce 2020. Chovatelé ve spolupráci s veterinárními lékaři zavedli preventivní opatření, která snížila potřebu profylakticky/metafylakticky podat antimikrobika. Ve vztahu k používání veterinárních léčivých přípravků obsahujících antimikrobika určených pro podání formou medikovaného krmiva pro hromadnou medikaci/ medikaci skupin zvířat v chovech prasat lze konstatovat, že došlo za desetileté období k poklesu spotřeb o tři čtvrtiny.

Sektoru chovu prasat bylo dále v rámci dotačního titulu 8.F.d. „Podpora opatření zaměřených proti šíření nálezů prasat zvýšením biologické bezpečnosti“ v průběhu března 2021 poskytnuta 246 žadatelům/žádostem záloha v celkové výši 632,0 mil. Kč.

Dalším národním dotačním titulem v sektoru chovu prasat, který byl spuštěn v roce 2018, je dotační program 20.C. „Zlepšení životních podmínek v chovu prasat“. V roce 2019 byla chovatelům prasat poskytnuta finanční podpora ve výši 351,4 mil. Kč. V roce 2020 bylo podáno celkem 276 žádostí a byla vyplacena částka 348,9 mil. Kč.

K. PROGRAM ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014–2020

Investiční podpora z Programu rozvoje venkova se v období 2014–2020 řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Na základě tohoto nařízení mohou chovatelé prasat žádat o dotaci na investice z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 zejména z operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**, kde měli vyčleněny samostatné záměry a nemuseli tak soupeřit s projekty z ostatních sektorů. Podpora je určena na investice do výstavby či rekonstrukce stájí pro prasata, výstavby či rekonstrukce jímek a hnojišť, nebo skladů krmiv a dále také na pořízení veškerých potřebných technologií a na speciální mobilní stroje pro živočišnou výrobu. U projektů do 1 milionu Kč předložených žadateli, kteří hospodaří na méně než 150 ha, bylo možné čerpat dotace i na běžné zemědělské stroje, vč. traktorů. Za celé programové období proběhlo celkem 5 kol příjmu žádostí v této operaci. Finanční alokace na období činí (po navýšení o prostředky z vládní rozpočtové rezervy a prostředků z EURI – nástroje EU na podporu oživení) 15,835 mld. Kč. Bylo podáno celkem 14 053 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 31 mld. Kč, a z toho bylo 611 žádostí o dotaci s požadovanou výší dotace 4,4 mld. Kč zaměřeno na prasata. Schváleno k podpoře bylo doposud 7 288 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 12 mld. Kč, z toho 296 žádostí o dotaci se zaměřením na prasata s výší požadované dotace přibližně 1,8 mld. Kč. Proplaceno bylo doposud 189 projektů za 947 mil. Kč zaměřených na prasata.

Dne 20. 4. 2021 byl v rámci 12. kola příjmu žádostí o dotaci vyhlášen také další příjem žádostí v této operaci. Chovatelé prasat mohou v tomto kole žádat o dotaci v záměru a) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici mikro, malého nebo středního podniku; Živočišná výroba (skot, prasata, drůbež, ovce, kozy, koně, králíci). Podmínka maximální výměry 150 ha se nevztahuje na ekologické chovy prasat, pokud žadatel požaduje dotaci na technologie zvyšující biologickou bezpečnost, stáje nebo pastevní areály. Finanční alokace pro 12. kolo příjmu žádostí pro operaci 4.1.1 je 3,75 mld. Kč. Termín příjmu žádostí o dotaci je stanoven od 15. 6. 2021 do 13. 7. 2021.

Další možností, jak také čerpat dotace na chov prasat, je operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. V této operaci mohou zemědělci do 40 let, kteří nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky, získat dotaci ve výši 45 tis. EUR na realizaci svého podnikatelského plánu. Další kolo příjmu žádostí v této operaci probíhá rovněž v rámci 12. kola příjmu žádostí.

Dotační příležitostí pro chovatele prasat byla také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**. Operace byla zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jednalo se o projekty, které zaváděly nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. To zahrnuje významná zlepšení technických vlastností, komponentů a materiálů, software, uživatelské vstřícnosti nebo jiných funkčních charakteristik. Žadatelem byl zemědělský podnikatel. Nová technologie, produkt nebo proces museli být vyvinuty ve spolupráci s výzkumným subjektem nebo žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů.

Výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů na provozní výdaje spolupráce (vývoj a aplikace) a na přímé investice, které souvisí se zavedením inovativních produktů, postupů nebo technologií do praxe. Podporovány byly projekty od 1 mil. do 100 mil. Kč způsobilých výdajů. V programovém období 2014–2020 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány i vzhledem k delší době realizace tohoto typu projektů.

V operaci **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů** jsou podporovány investice do zařízení a moderních technologií, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i vepřového masa, a uváděním výrobků na trh. Konkrétně jsou podporovány investice do zařízení pro výrobu potravin a krmiv, do vybavení pro finální úpravu, balení a značení produktů a do skladování. V neposlední řadě je možno podpořit projekty zaměřené na investice související s uváděním produktů

na trh, a to včetně výstavby a rekonstrukcí budov. Příjemcem je zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nebo výrobce krmiv. Výše dotace pro zpracovatele masa a masných výrobků činí 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činí od 100 000 Kč včetně do 75 000 000 Kč včetně. Doposud proběhlo 6 kol příjmu žádostí. Finanční alokace na období činí (po navýšení o prostředky z vládní rozpočtové rezervy a prostředků z EURI – nástroje EU na podporu oživení) 5,795 mld. Kč. Bylo podáno celkem 3 264 Žádostí o dotaci s výší požadované dotace cca 8,8 mld. Kč, a z toho se na zpracování masa (včetně vepřového) zaměřilo 779 žadatelů s požadavkem na dotaci 2,1 mld. Kč. Schváleno pak bylo celkem 1 820 Žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 5 mld. Kč, a z toho se na zpracování masa zaměřilo 413 žadatelů s požadavkem na dotaci 1,3 mld. Kč. Další kolo příjmu žádostí v této operaci probíhá rovněž v rámci 12. kola příjmu žádostí, přičemž finanční alokace je 1,25 mld. Kč.

Obdobně jako v rámci operace 16.2.1 byly i v potravinářství podporovány projekty zaměřené na inovace v oblasti potravinářství, tedy i pro zpracovatele vepřového masa, a to prostřednictvím operace **16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh.**

I zde výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů, podporovány byly projekty od 1 mil. do 150 mil. Kč způsobilých výdajů a v programovém období 2014–2020 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány.

Příjem a administrace Žádostí o dotaci u všech výše uvedených operací se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020. Tato Pravidla včetně dalších metodik jsou k dispozici na internetové stránce www.eagri.cz/prv. Konkrétní dotazy k podporám chovatelů prasat z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 je možné zasílat na e-mail info@mze.cz, nebo poštou na adresu Ministerstvo zemědělství, Odbor Řídící orgán PRV, Těšnov 17.

L. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

(dále jen „PGRLF“) je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství. Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství působící v rámci tzv. „národní pomoci“ (state aid).

PGRLF byl založen na základě usnesení vlády České republiky č. 337 ze dne 23. června 1993, do obchodního rejstříku byl zapsán 16. září 1993. Od 12. 2. 2008 se PGRLF řídí zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Za dobu svého působení v ČR se stal neodmyslitelnou součástí podpor v resortu zemědělství. Významně pomohl mimo jiné v dobách, kdy bylo nutné zajistit začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupnou formou především zajištění rozšířené produkce. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné.

PGRLF v loňském roce uzavřel s českými zemědělci smlouvy o poskytnutí podpory v celkové výši 2 535 mil. Kč, přičemž ve zmíněném roce 2020 bylo odesláno na účty klientů 2 379 mil. Kč. Tato nejvyšší částka v 27leté historii PGRLF byla konsekvencí nejen navýšených finančních prostředků ze státního rozpočtu (kdy oproti původnímu předpokladu 1 mld. Kč byl rozpočet PGRLF navýšen na 2,1 mld. Kč), ale i příspěví vlastních prostředků samotné společnosti PGRLF. Rekordní se stal rovněž počet přijatých žádostí o podporu, přičemž bylo projednáno celkem 15 867 žádostí.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví a průmyslu zabývajících se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční financování podniků související se zemědělskou prvovýrobou, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat, lesních porostů nebo produkce lesních školek.

V souvislosti s pandemickou situací v roce 2020 byl podle oddílu 3.1. Dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19 (Úřední věstník EU C 91 I, 20.3.2020, s. 1) schválen program Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru.

Programy podpory ve formě subvence části úroků z komerčních úvěrů (snížení úrokového zatížení):

- Zemědělec – investiční podpora zaměřená zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.
- Podpora nákupu půdy – cílem programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Tento program byl otevřen od 20. dubna 2020 do 20. července 2020.
- Lesní hospodář – cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesního hospodářství, kdy příjemce podpory investuje zejména do techniky a technologií pro hospodaření v lesích.
- Zpracovatel dřeva – cílem programu podpory je zpřístupnit nákup techniky nebo technologií pro zpracování dřeva, které umožní zpracování dřeva a dřevního odpadu v jednotlivých částech výroby.
- Zpracovatel – program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů.

Programy podpory ve formě přímé finanční podpory:

- Finanční podpora pojištění hospodářských zvířat a plodin – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.
- Pojištění produkce lesních školek – zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných v lesních školkách.
- Finanční podpora pojištění lesních porostů – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany lesních porostů a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Programy podpory ve formě úvěru poskytovaného PGRLF:

- Investiční úvěry Zemědělec + podpora na snížení jistiny úvěru – investiční úvěry poskytované PGRLF jsou určeny na pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou s možností jednorázového snížení jistiny úvěru. V roce 2020 byla otevřena celkem dvě kola příjmu žádostí v programu Investiční úvěry Zemědělec, konkrétně se jednalo o I. a II. kolo v první polovině roku.
- Investiční úvěry Lesnictví + podpora na snížení jistiny úvěru – investiční úvěry poskytované PGRLF jsou určeny na pořízení investičního majetku, který souvisí s činnostmi oblasti lesního hospodářství s možností jednorázového snížení jistiny úvěru. Na podzim loňského roku bylo otevřeno již 3. kolo příjmu žádostí v tomto programu.

Program podpory ve formě přímé finanční podpory na snížení jistiny provozních úvěrů:

- Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru – podpora zemědělským prvovýrobcům ve formě finančních prostředků určených na snížení jistiny provozního úvěru poskytnutého komerčním subjektem. Cílem dočasného programu je snížení provozních nákladů, zvýšení likvidity a eliminace negativních dopadů způsobených mimořádnými opatřeními v souvislosti s pandemií COVID-19. Tento program byl pro žadatele otevřen od 15. června 2020 do 30. září 2020.

Více informací na: <http://www.pgrlf.cz/>

M. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM SZIF

Regulace společného trhu s vepřovým masem

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) Obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs>. Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Komise může přijmout prováděcí akty, kterými stanoví výjimečná podpůrná opatření v zájmu postiženého trhu, aby se zohlednily:

- a) omezení obchodu uvnitř Unie a obchodu se třetími zeměmi, která mohou vyplynout z použití opatření, jejichž cílem je zabránit šíření nákaz zvířat, a
- b) závažná narušení trhu přímo související se ztrátou důvěry spotřebitelů z důvodu ohrožení zdraví veřejnosti, zvířat nebo rostlin a nákazy.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje dále uvedená opatření:

Podpora soukromého skladování

Podpora soukromého skladování prostřednictvím finanční podpory je legislativně upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.

Systém podpory soukromého skladování je založen na uzavírání smluv mezi SZIF a žadateli o podporu soukromého skladování. Základním závazkem je uskladnění vepřového masa po stanovenou dobu. Účelem této podpory je stažení přebytků vepřového masa po stanovenou dobu z trhu. Tento zásah je považován za mimořádné intervenční opatření, které může Evropská Komise vyhlásit na základě dlouhodobě nepříznivé situace na trhu s vepřovým masem.

Výše podpory soukromého skladování může být poskytnuta dvěma způsoby:

- podpora soukromého skladování je stanovena na základě nabídkového řízení
- výše podpory je stanovena paušální sazbou předem.

Žádosti o podporu soukromého skladování vepřového masa mohly být naposledy přijímány do 3.2.2016, tímto dnem byl režim soukromého skladování této komodity ukončen. V České republice se do tohoto opatření žádný subjekt nezapojil (soukromé skladování vepřového masa bylo v ČR naposledy aktivně využito v letech 2007 a 2011).

Regulace vývozu a dovozu

Dovoz vepřového masa do EU a jeho vývoz z EU není množstevně omezen a není ani podmíněn dovozním či vývozním povolením. Je však nezbytné vědět, že vepřové maso podléhá při propuštění do volného oběhu EU výběru dovozního cla.

Existuje mnoho preferenčních dohod, na jejichž základě je dovoz vepřového masa od placení dovozního cla osvobozen. Jedná se o tarifní preference. Clo může být sníženo také v případě, že jsou uvedené komodity dováženy v rámci celních kvót, přičemž se rozlišují celní kvóty založené na **metodě časového pořadí a celní kvóty spravované prostřednictvím metody souběžného zkoumání**. Dovozy

uskutečněné na základě metody časového pořadí jsou spravované celní správou a nejsou podmíněny žádným dovozním povolením. Tyto kvóty jsou přidělovány v takovém pořadí, v jakém o ně dovozce požádá. Jedná se především o režimy, kde není nutné plnění specifických podmínek pro přidělení kvóty.

Pro uplatnění zvýhodněných dovozních podmínek v rámci kvót řízených systémem licencí je při propuštění do volného oběhu vyžadováno předložení dovozní licence. Dovozní licence je vydána pouze subjektu, který splní požadavky dané jednotlivými kvótami. Nejčastěji se jedná o prokázání historie obchodování s vepřovým masem. Společně s žádostí o dovozní licenci musí být složena finanční jistota, jíž držitel licence ručí, že dovoz množství, na které mu byla licence vystavena, uskuteční. O tento typ licence se žádá v celé EU v přesně stanovených termínech, přičemž na pořadí podané žádosti nezáleží. Všechny žádosti jsou nahlášeny Evropské komisi. Překračuje-li celkové požadované množství dostupný objem v dané kvótě, stanoví Evropská komise přidělový koeficient, kterým jsou všechny žádosti jednotně poníženy a licence na toto nově stanovené množství vystaveny.

Základní pravidla k dovozním licencím pro zemědělské komodity jsou upravena **nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237** ze dne 18. května 2016 a **prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2016/1239** ze dne 18. května 2016, kterým se stanovují prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí pro zemědělské produkty.

Systém kvót je spravován **nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/760** ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla pro správu dovozních a vývozních celních kvót podléhajících licencím, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o složení jistoty v rámci správy celních kvót, a dále **prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/761** ze dne 17. prosince 2019, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, (EU) č. 1308/2013 a (EU) č. 510/2014, pokud jde o režim správy celních kvót s licencemi.

Dovozní a vývozní licence pro živočišné a rostlinné komodity vystavuje na centrálním pracovišti SZIF v Praze Oddělení záruk, licencí a podpor školního projektu. Podrobné informace o dovozních a vývozních licencích naleznete na internetových stránkách www.szif.cz

Seznam dovozních kvót v sektoru vepřového masa spravovaných metodou souběžného zkoumání

Číslo kvóty	Komodita Kód KN	Země původu	Roční objem v tunách	Typ dohody	Prokazování historie	Hospodářský rok
09.4271	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené	Ukrajina	20 000	bilaterální dohoda	ANO	1. 1.–31. 12.
09.4272	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené ¹⁾	Ukrajina	20 000	bilaterální dohoda	ANO	1. 1.–31. 12.
09.4038	Vykostěné hřebety a kýty	Všechny země ²⁾	35 265	WTO	NE	1. 7.–31. 6.
09.4170	Vykostěné hřebety a kýty	USA	4 922	WTO	ANO	1. 7.–31. 6.
09.4282	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené ³⁾	Kanada	68 049	CETA	ANO	1. 1.–31. 12.

Poznámka: ¹⁾ Kromě kýt, hřbetů a vykostěných kusů

²⁾ Všechny třetí země kromě Spojeného království

³⁾ Kýty, plece a kusy z nich

Informace o čerpání jednotlivých kvót v rámci celé EU lze nalézt na webových stránkách „EUROPA“ Evropské komise v části *Allocation coefficients and decisions*:

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/trqs_en

A dále zde:

<https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/trade.html>

Dalším významným opatřením administrovaným SZIF jsou **cenová hlášení**. Podmínkou jejich realizace v jednotlivých členských státech je zavedení jednotné klasifikace obchodních tříd jatečných prasat SEUROP – viz kapitola D této Situační a výhledové zprávy. Cenová hlášení u vepřového masa se řídí prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2017/1184, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o klasifikační stupnice Unie pro jatečně upravená těla skotu, prasat a ovcí a o ohlašování tržních cen některých kategorií jatečně upravených těl a živých zvířat. Dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2017/1182, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o klasifikační stupnice Unie pro jatečně upravená těla skotu, prasat a ovcí a o ohlašování tržních cen některých kategorií jatečně upravených těl a živých zvířat. Státní zemědělský intervenční fond zajišťuje v České republice systém sledování nákupních cen jatečných prasat a selat, a zároveň je zodpovědný za předávání informací z reprezentativních trhů do příslušného orgánu Evropské unie ke stanovení referenční ceny za kalendářní týden. Výše zmíněné provádí SZIF na základě prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2017/1185, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise. Dále se SZIF řídí prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2019/1746 ze dne 1. října 2019, kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2017/1185.

Členské státy mají za povinnost sledovat a poskytovat EK tyto druhy informací:

- informace o cenách
- informace o uplatňování intervenčních opatření
- statistické údaje
- prognózy.

N. LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY A PŘEHLED DOVOZNÍCH CEL

Vybrané právní předpisy EU, týkající se chovu prasat, dovozu a vývozu vepřového masa a potravinářských výrobků

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese

<http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs>

Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje mimo jiné opatření týkající se:

- a) **Podpora soukromého skladování** – dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.
- b) **Regulace vývozu a dovozu** – dle Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239.
- c) **Jednotná klasifikace obchodních tříd jatečných prasat (SEUROP)** – dle Nařízení Komise (EU) č. 2017/1184 a Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2017/1182.

Vybrané právní předpisy související s chovem prasat vydané ve Sbírce zákonů České republiky a ve Věstníku MZe ČR

a) Oblast zemědělství

- **Zákon č. 252/1997 Sb.**, o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.**, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 242/2000 Sb.**, o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 147/2002 Sb.**, o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

b) Oblast veterinární péče a péče o pohodu zvířat

- **Zákon č. 166/1999 Sb.**, o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 246/1992 Sb.**, na ochranu zvířat proti týrání, ve znění ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 208/2004 Sb.**, o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 4/2009 Sb.**, o ochraně zvířat při přepravě, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 418/2012 Sb.**, o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů

- **Vyhláška č. 22/2013 Sb.**, o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění ve znění pozdějších předpisů
- **Nařízení Rady (ES) č. 1/2005** o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97
- **Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009** o ochraně zvířat při usmrcování

Oblast šlechtění, evidence a označování zvířat

- **Zákon č. 154/2000 Sb.**, o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
 - **Vyhláška č. 136/2004 Sb.**, Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 370/2006 Sb.**, Ministerstva zemědělství, o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat
 - **Vyhláška č. 448/2006 Sb.**, Ministerstva zemědělství, o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 72/2017 Sb.**, Ministerstva zemědělství, o genetických zdrojích zvířat

Oblast zahraničního obchodu

- **Zákon č. 17/2012 Sb.**, o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 18/2012 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 242/2016 Sb.**, celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 594/2004 Sb.**, jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 634/2004 Sb.**, o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 89/1995 Sb.**, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.**, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů
 - **Vyhláška č. 245/2016 Sb.**, k provedení některých ustanovení celního zákona
 - **Vyhláška č. 285/2012 Sb.**, o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
 - **Vyhláška č. 160/1988 Sb.**, o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně
 - **Vyhláška č. 422/2012 Sb.**, o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu
- **Nařízení vlády č. 224/2004 Sb.**, o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty

Oblast potravinářství

- **Zákon č. 110/1997 Sb.**, o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 417/2016 Sb.**, o některých způsobech označování potravin
 - **Vyhláška č. 69/2016 Sb.**, o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich
 - **Vyhláška č. 211/2019 Sb.**, o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti
- **Zákon č. 395/2009 Sb.**, o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů

Oblast krmivářství

- **Zákon č. 91/1996 Sb.**, o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhláška č. 295/2015 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech
- **Směrnice Komise 82/475/EHS**, kterou se stanoví skupiny krmných surovin, které mohou být použity k označování krmných směsí pro domácí zvířata, v platném znění
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES** ze dne 7.5.2002 o nežádoucích látkách v krmivech, v platném znění
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 767/2009** o uvádění na trh a používání krmiv

Přehled dovozních cel EU

Od roku 2015 přešla Celní správa ČR pouze na on-line verzi Českého integrovaného tarifu, tzv. e-ČIT. Aplikace e-ČIT je výpis z databáze TARIC CZ, což je integrovaný tarif společenství TARIC rozšířený o národní legislativu – daně a obchodně politická opatření dle národní legislativy.

Od 1. ledna 2021 vstoupily v platnost změny kombinované nomenklatury dle prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/1577 ze dne 21. září 2020, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Přehled dovozních cel EU platných od 1. 1. 2021

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU
Živá prasata		
0103 10 00	Plemenná čistokrevná zvířata	bez cla
Ostatní živá prasata		
0103 91 10	O hmotnosti menší než 50 kg	41,2 €/100 kg net.
0103 91 90	O hmotnosti menší než 50 kg – ne domácí druhy	bez cla
0103 92	O hmotnosti 50 kg nebo vyšší:	
0103 92 11	Prasnice s hmotností nad 160 kg	35,1 €/100 kg net.
0103 92 19	Ostatní	41,2 €/100 kg net.
Vepřové maso čerstvé nebo chlazené		
0203 11 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 12 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 12 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 19 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 19 55 až 59	Panenko, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Vepřové maso zmrazené		
0203 21 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 22 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 22 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 29 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 29 55 až 59	Panenko, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Droby		
0206 30 až 49	Jedlé droby vepřové čerstvé, chlazené či mrazené	bez cla
Tuk vepřový, neprorostlý libovým masem		
0209 10 11	Čerstvý, chlazený, zmrazený, solený nebo ve slaném nálevu	21,4 €/100 kg net.
0209 10 19	Sušený nebo uzený	23,6 €/100 kg net.
0209 10 90	Jiný tuk než 0209 10 11 a 0209 10 19	12,9 €/100 kg net.

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU
Vepřové maso a jedlé droby solené (nebo ve slaném nálevu), uzené (nebo sušené)		
0210 11 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné – solené	77,8 €/100 kg net.
0210 11 19	Plece a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 11 31	Kýty a kusy z nich nevykostěné – uzené	151,2 €/100 kg net.
0210 11 39	Plece a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 11 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 12 11	Bůčky (prorostlé)a jejich části – solené	46,7 €/100 kg net.
0210 12 19	Bůčky (prorostlé)a jejich části – uzené	77,8 €/100 kg net.
0210 12 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 19 10	Slaninové půlky nebo přední tři čtvrti – solené	68,7 €/100 kg net.
0210 19 20	Zadní tři čtvrti nebo půlky – solené	75,1 €/100 kg net.
0210 19 30	Přední části a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 19 40	Hřbety a kusy z nich – solené	86,9 €/100 kg net.
0210 19 50	Kýta ve slaném nálevu – zabalená	86,9 €/100 kg net.
0210 19 60	Přední části a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 19 70	Hřbety a kusy z nich – uzené	149,6 €/100 kg net.
0210 19 81–89	Kotleta – uzená, vepřová krkovička – sušená na vzduchu	151,2 €/100 kg net.
0210 19 90	Ostatní	15,4 %
0210 99 41	Droby –játra	64,9 €/100 kg net.
0210 99 49	Droby – ostatní	47,2 €/100 kg net.
Štětiny		
0502 10 00	Štětiny a chlupy z domácích nebo divokých prasat,	bez cla
Střeva		
0504 00 00	Střeva, měchýře a žaludky z jiných zvířat než ryb	bez cla
Tuk pro průmyslové účely		
1501 10 10	Vepřový tuk pro průmyslové účely (jiný než 0209 nebo 1503)	bez cla
Uzenky a salámy z masa, drobů či krve		
1601 00 10	Z jater ze zvířat 0101–0104 s výjimkou divokých prasat	15,4 %
1601 00 91	Uzenky a salámy, suché nebo roztíratelné, tepelně neupravené	149,4 €/100 kg net.
Přípravky a konzervy z masa, drobů a krve nezahrnuté do 1601		
1602 10 00	Homogenizované přípravy	16,6 %
1602 41 10	Z kýty	156,8 €/100 kg net.
1602 42 10	Z plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 11	Hřbety s kostí včetně směsí ze hřbetu a kýty (s výjimkou krkovičky)	156,8 €/100 kg net.
1602 49 13	Krkovička, včetně směsí z krkovičky a plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 15	Ostatní směsi obsahující kýtu, krkovičku, plec, hřbet s kostí	129,3 €/100 kg net.
Kůže		
4103 30 00	Vepřové surové kůže – kusy	bez cla
4106 31/32	Vyčiněné nebo polovyčiněné kůže vepřové – kusy v mokrému stavu (včetně wet-blue) /suchém stavu (crust)	2,0 %
4113 20 00	Usně po vyčinění nebo po zpracování	2,0 %

